

Hallituksen esitys eduskunnalle Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esitys liittyy eduskunnalle 15 päivänä marraskuuta 2018 annettuun hallituksen esitykseen laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta. Esitys sisältää ehdotuksia eräiksi sellaisiksi lainsäädännön muutoksiksi, jotka johtuvat Väestörekisterikeskuksen, maistraattien sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävien yhdistämisestä uudeksi kokonaisuudeksi Digi- ja väestötietovirastoon.

Esitys sisältää myös ehdotuksia Digi- ja väestötietoviraston rekistereitä koskevan lainsäädännön muutoksiksi, jotka eivät seuraa suoraan virastojen uudelleenorganisoinnista, mutta jotka on tarkoituksenmukaista toteuttaa samassa yhteydessä. Maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämiä henkilörekistereitä koskeva sääntely keskitettäisiin väestötietojärjestelmää lukuun ottamatta uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki kumottaisiin. Esityksessä ehdotetaan myös tarkennettavaksi henkilötietojen käsittelyyn liittyviä rekisterinpitovastuuta koskevia kysymyksiä sekä tehtäväksi tietosuoja-asetuksesta johtuvia ja eräitä muita muutoksia.

Digi- ja väestötietoviraston on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2020 alusta, mistä syystä lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	9
1 JOHDANTO.....	9
2 NYKYTILA.....	9
2.1 Virastojen tehtävät ja toiminta.....	9
2.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely.....	11
3 KESKEISET EHDOTUKSET.....	13
3.1 Organisaatiouudistus.....	13
3.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely.....	14
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	15
5 ASIAN VALMISTELU.....	17
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	17
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	19
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	21
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	24
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	24
1.1 Avioliittolaki.....	24
1.2 Vekselilaki.....	25
1.3 Shekkilaki.....	25
1.4 Lahjanlupauslaki.....	26
1.5 Perintökaari.....	26
1.6 Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä 26	26
1.7 Laki takaisinsaannista konkurssipesään.....	26
1.8 Vaalilaki.....	27
1.9 Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta.....	29
1.10 Hallinto-oikeuslaki.....	29
1.11 Laki holhoustoimesta.....	29
1.12 Laki rekisteröidystä parisuhteesta.....	32
1.13 Saamen kielilaki.....	32
1.14 Laki kuolleeksi julistamisesta.....	32
1.15 Osakeyhtiölaki.....	33
1.16 Laki edunvalvontavaltuutuksesta.....	34
1.17 Ulosottokaari.....	34
1.18 Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.....	35
1.19 Laki kaupanvahvistajista.....	35
1.20 Asunto-osakeyhtiölaki.....	35
1.21 Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan.....	35
1.22 Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.....	36
1.23 Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta.....	36
1.24 Esitutkintalaki.....	36
1.25 Osuuskuntalaki.....	36
1.26 Laki julkisesta notaarista.....	36
1.27 Isyyslaki.....	37

1.28	Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta	38
1.29	Tuomioistuinnmaksulaki	38
1.30	Etu- ja sukunimilaki	38
1.31	Äitiyslaki	39
1.32	Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä	40
1.33	Laki vihkimisoikeudesta	48
1.34	Kansalaisuuslaki	50
1.35	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa	50
1.36	Ulkomaalaislaki	50
1.37	Passilaki	50
1.38	Laki hätäkeskustoiminnasta	51
1.39	Pelastuslaki	51
1.40	Henkilökorttilaki	51
1.41	Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa	51
1.42	Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista	51
1.43	Kotikuntalaki	52
1.44	Valtion virkamieslaki	53
1.45	Laki verotusmenettelystä	53
1.46	Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan	54
1.47	Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta	54
1.48	Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista	54
1.49	Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista	54
1.50	Kuntarakennelaki	69
1.51	Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta	69
1.52	Kuntalaki	69
1.53	Laki tulotietojärjestelmästä	70
1.54	Uskonnonvapauslaki	70
1.55	Laki ortodoksisesta kirkosta	70
1.56	Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä	70
1.57	Lukiolaki	70
1.58	Kolttalaki	70
1.59	Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta	71
1.60	Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista	71
1.61	Postilaki	71
1.62	Laki liikenteen palveluista	71
1.63	Siviilipalveluslaki	71
1.64	Laki kotoutumisen edistämisestä	71
1.65	Laki Kansaneläkelaitoksesta	72
1.66	Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta	72
1.67	Työttömyysturvalaki	72
1.68	Laki sähköisestä lääkemääräyksestä	72
1.69	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä	72
1.70	Lastensuojelulaki	73
1.71	Kansaneläkelaki	73
1.72	Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta	73
1.73	Laki poronhoitajien sijaisavusta	73
1.74	Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista	74
1.75	Maankäyttö- ja rakennuslaki	74
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	74
3	VOIMAANTULO	75

4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	75
4.1	Organisaatiouudistus	75
4.2	Tietojen käsittelyä koskeva sääntely	75
4.3	Yhteenveto	80
	LAKIEHDOTUKSET	82
	1. Laki avioliittolain muuttamisesta	82
	2. Laki vekselilain 88 §:n muuttamisesta	85
	3. Laki shekkilain 66 §:n muuttamisesta	86
	4. Laki lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta	87
	5. Laki perintökaaren muuttamisesta	88
	6. Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	89
	7. Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta	90
	8. Laki vaalilain muuttamisesta	91
	9. Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta	98
	10. Laki hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta	99
	11. Laki holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta	100
	12. Laki rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	103
	13. Laki Saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta	104
	14. Laki kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta	105
	15. Laki osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta	108
	16. Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta	109
	17. Laki ulosottokaaren muuttamisesta	111
	18. Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	113
	19. Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	114
	20. Laki asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta	115
	21. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain 3 §:n muuttamisesta	116
	22. Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta	117
	23. Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	118
	24. Laki esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta	119
	25. Laki osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta	120
	26. Laki julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	121
	27. Laki isyyslain muuttamisesta	122
	28. Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	126
	29. Laki tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta	127
	30. Laki etu- ja sukunimilain muuttamisesta	128
	31. Laki äitiyslain muuttamisesta	132

32. Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä	135
33. Laki vihkimisoikeudesta	141
34. Laki kansalaisuuslain muuttamisesta	144
35. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 19 §:n muuttamisesta.....	146
36. Laki ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta	147
37. Laki passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta.....	148
38. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	149
39. Laki pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta.....	150
40. Laki henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta.....	152
41. Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 ja 91 §:n muuttamisesta	153
42. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	154
43. Laki kotikuntalain muuttamisesta	155
44. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	160
45. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	161
46. Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta	162
47. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	163
48. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta.....	164
49. Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta	168
49. Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista	168
50. Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	185
51. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta..	186
52. Laki kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta	187
53. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	188
54. Laki uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta.....	189
55. Laki ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta.....	190
56. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	191
57. Laki lukiolain 21 §:n muuttamisesta	192
58. Laki kolttilain 48 §:n muuttamisesta	193
59. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	194
60. Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta	195
61. Laki postilain 38 §:n muuttamisesta	196
62. Laki liikenteen palveluista annetun lain V osan 3 luvun 7 §:n muuttamisesta	197
63. Laki siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta.....	198
64. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta.....	199
65. Laki Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta.....	200

66. Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	201
67. Laki työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta	202
68. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta.....	203
69. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta.....	205
70. Laki lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta	208
71. Laki kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta.....	209
72. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta.....	210
73. Laki poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	211
74. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	212
75. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta	213
LIITE	214
RINNAKKAISTEKSTIT	214
1. Laki avioliittolain muuttamisesta.....	214
2. Laki vekselilain 88 §:n muuttamisesta	218
3. Laki shekkilain 66 §:n muuttamisesta.....	219
4. Laki lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta	220
5. Laki perintökaaren muuttamisesta	221
6. Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	223
7. Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta.....	224
8. Laki vaalilain muuttamisesta.....	226
9. Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta.....	237
10. Laki hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta.....	238
11. Laki holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta.....	239
12. Laki rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	247
13. Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta	248
14. Laki kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	249
15. Laki osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta	254
16. Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta	255
17. Laki ulosottokaaren muuttamisesta.....	257
18. Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	259
19. Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	261
20. Laki asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta	262
21. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain 3 §:n muuttamisesta	263
22. Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta.....	264
23. Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	266

24. Laki esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta.....	267
25. Laki osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta	268
26. Laki julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	269
27. Laki isyyslain muuttamisesta	270
28. Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	276
29. Laki tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta.....	277
30. Laki etu- ja sukunimilain muuttamisesta	278
31. Laki äitiyslain muuttamisesta.....	284
34. Laki kansalaisuuslain muuttamisesta	289
35. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 19 §:n muuttamisesta.....	291
36. Laki ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta	293
37. Laki passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta.....	294
38. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	295
39. Laki pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta.....	296
40. Laki henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta.....	298
41. Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 ja 91 §:n muuttamisesta	299
42. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	300
43. Laki kotikuntalain muuttamisesta	301
44. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	309
45. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	310
46. Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta	311
47. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	312
48. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta.....	313
49. Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta	318
49. Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista	318
50. Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	349
51. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta..	351
52. Laki kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta	352
53. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	354
54. Laki uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta.....	355
55. Laki ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta.....	357
56. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	358
57. Laki lukiolain 21 §:n muuttamisesta	359
58. Laki kolttalain 48 §:n muuttamisesta	360
59. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	361

60. Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta	362
61. Laki postilain 38 §:n muuttamisesta	363
62. Laki liikenteen palveluista annetun lain V osan 3 luvun 7 §:n muuttamisesta	364
63. Laki siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta	365
64. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta	366
65. Laki Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta	367
66. Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta	368
67. Laki työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta	370
68. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta	371
69. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta	374
70. Laki lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta	379
71. Laki kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta	380
72. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta	381
73. Laki poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	382
74. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	383
75. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta	384

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tässä hallituksen esityksessä esitetään muutoksia Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevaan sääntelyyn. Hallituksen esityksessä laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta (HE 233/2018 vp) on esitetty toiminnallinen organisaatiomuutos, jossa yhdistettäisiin nykyisten Väestörekisterikeskuksen, maistraattien sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät uudeksi kokonaisuudeksi Väestörekisterikeskukseen. Samalla viraston nimi muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi.

Aiempaan hallituksen esitykseen ovat sisältyneet sellaiset lakiehdotukset, jotka keskeisesti toteuttavat organisaatiouudistuksen. Tähän esitykseen sisältyvät sellaiset laajemmat lainsäädännön muutokset, jotka johtuvat tästä organisaatiouudistuksesta tai jotka on tarkoituksenmukaisista tehdä samassa yhteydessä.

Maistraattien tai Väestörekisterikeskuksen yleistä hallintoa, organisaatiota ja tehtäviä koskevaa lainsäädäntöä ei ole. Vuonna 1996 voimaan tullut rekisterihallintolaki (166/1996) on rekisterihallinnon organisaatiota koskeva säädös. Tosiasiassa kyse on väestökirjanpidon järjestämistä sääntelevästä laista, sillä laissa ei säädetä rekisterihallinnon järjestämisestä yleisellä tasolla. Rekisterihallintolaki tuli voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Rekisterihallintolain mukaan väestökirjanpidon keskusviranomainen on Väestörekisterikeskus. Väestökirjanpidon sekä muun rekisterihallinnon paikallisviranomaisina toimivat maistraatit. Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät perustuvat aluehallintovirastoista annettuun lakiin (896/2009), jonka 4 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla aluehallintoviraston tehtävänä on maistraattien ohjaus, kehittäminen ja valvonta.

Rekisterihallintolaki sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohta on organisaatiouudistusta koskevassa hallituksen esityksessä esitetty kumottavaksi (HE 233/2018 vp). Yleiset säännökset Digi- ja väestötietoviraston tehtävistä sisältyisivät lakiin Digi- ja väestötietovirastosta (HE 233/2018 vp). Maistraattien tehtävät kuitenkin konkretisoituvat niitä koskevassa aineellisessa lainsäädännössä. Myös Väestörekisterikeskuksen ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävistä on säädetty aineellisessa lainsäädännössä. Lisäksi lainsäädännössä viitataan laajasti näihin virastoihin toimivaltaisina viranomaisina. Tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset sellaisiksi erityislainsäädännön muutoksiksi, jotka ovat tarpeen organisaatiouudistuksen myötä.

2 Nykytila

2.1 Virastojen tehtävät ja toiminta

Väestörekisterikeskus ylläpitää ja kehittää väestötietojärjestelmää sekä tarjoaa väestötietojärjestelmään pohjautuvia tietopalveluja viranomaisille ja yrityksille. Väestörekisterikeskus on yhdessä maistraattien kanssa väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Väestörekisterikeskus vastaa myös varmennetun sähköisen asioinnin tuottamisesta Suomessa. Lisäksi Väestörekisterikeskuksella on vaaleihin liittyviä tehtäviä, muun muassa äänioikeusrekisterin ja ehdokasrekisterin luominen, äänioikeusilmoitusten toimittaminen ja äänestyspaikkapalvelun tuottaminen.

Väestörekisterikeskus edistää toiminnallaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista. Lisäksi väestörekisterikeskuksen yhtenä tehtävänä on edistää sähköistä asiointia julkisissa palveluissa. Väestörekisterikeskus esimerkiksi tuottaa ja kehittää Suomi.fi-palveluja kansalaisten, julkisen hallinnon ja yritysten käyttöön. Palvelujen muodostama kansallinen palveluarkkitehtuurikonaisuus parantaa julkisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, yhteentoimivuutta sekä ohjausta. Suomi.fi-palveluiden lisäksi Väestörekisterikeskuksen vastuulle siirtyi 1.1.2018 uusia tehtäviä, jotka liittyvät yhteiskunnan digitalisaation tukemiseen ja edistämiseen. Siirtyviä toimintoja olivat esimerkiksi valtiovarainministeriöstä siirtynyt VAH-TI-toiminta (julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmä ja siihen liittyvä toiminta) sekä ja hallinnon tietoturvallisuuden kehittämisen tuki. Lisäksi Väestörekisterikeskuksen vastuulle siirtyi Kansalaisneuvonta.

Väestörekisterikeskuksen tehtävistä säädetään muun muassa väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009, jäljempänä *väestötietolaki*), hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016), vaalilaissa (714/1998) sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009, jäljempänä *tunnistuslaki*).

Maistraatit ovat aluehallintoviraston alaisia paikallis- ja yleishallintoviranomaisia. Ne vastaavat toimialueensa väestötiedoista ja hoitavat muita niille kuuluvia väestökirjanpito tehtäviä. Ne toimivat holhousviranomaisena ja hoitavat muita yleishallinto- ja palvelutehtäviä sekä huolehtivat valtakunnallisesta kuluttajaneuvonnasta. Maistraateissa hoidetaan myös julkisen notaarin tehtäviä, siviilivihkimisiä, kaupanvahvistuksia sekä vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyviä tehtäviä. Muita maistraatin tehtäviä ovat muun muassa nimenmuutosasiat, avioliiton esteiden tutkinta ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen.

Yllä kuvatuista maistraatin tehtävistä ei ole säädetty keskistetyksi, vaan maistraatin kukin tehtävä ilmenee pääsääntöisesti substanssilainsäädännöstä. Maistraattien tehtävistä säädetään muun muassa väestötietolaissa, holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999, myöhemmin holhoustoimilaki), edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007), vaalilaissa, kotikuntalaisesta (201/1994), uskonnonvapauslaissa (453/2003), vihkimisoikeudesta annetussa laissa (571/2008), julkisesta notaarista annetussa laissa (420/2014), perintökaareissa (40/1965), isyyslaissa (11/2015), äitiyslaissa (253/2018), etu- ja sukunimilaissa (946/2017), transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (563/2002) ja avioliittolaissa (234/1929).

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö on Itä-Suomen aluehallintovirastoon kuuluva itsenäinen yksikkö, jolla on valtakunnallinen toimivalta. Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät perustuvat aluehallintovirastoista annettuun lakiin.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 7 §:ssä säädetään tarkemmin maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksiköstä. Asetuksen mukaan yksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettut maistraattien ohjaus-, valvonta- ja kehittämistehtävät. Ahvenanmaalla yksikön toimivaltaan kuuluu kuitenkin vain rekisterihallinnon paikallisviranomaiselle säädettyjen tehtävien ohjaus, valvonta ja kehittäminen.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävistä on lisäksi säädetty aineellisessa lainsäädännössä, esimerkiksi holhoustoimilaissa, maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa (225/2005) sekä vihkimisoikeudesta annetussa laissa ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa (1430/2015).

2.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Väestötietojärjestelmä on suomalaisen yhteiskunnan keskeinen perusrekisteri, jota pidetään yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseksi, toteuttamiseksi ja turvaamiseksi. Väestötietolaki tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2010. Laissa säädetään muun muassa Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tehtävistä väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjinä, väestötietojärjestelmän tietosisällöstä ja tietojen ylläpidosta, tiedon ylläpitoa koskevasta toimivallasta sekä tietojen luovuttamisesta. Lisäksi laissa säädetään Väestörekisterikeskuksen varmennetusta sähköisestä asiointista, tarkemmin Väestörekisterikeskuksen tuottamista varmenteista ja varmennettuun sähköiseen asiointiin liittyvistä palveluista, kansalaisvarmenteen ja muun varmenteen myöntämisestä sekä sähköisestä asiointitunnuksesta. Laki on voimaan tullessaan korvannut edeltävän väestötietojärjestelmää ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluita koskevan erityislain. Tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmän tietosisällöstä sekä tietojen ilmoittamisesta ja käsittelystä sisältyy väestötietojärjestelmästä annettuun valtioneuvoston asetukseen (128/2010, jäljempänä *väestötietoasetus*).

Väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn ja varmennettuun sähköiseen asiointiin sovellettavasta yleislainsäädännöstä mainittavia ovat erityisesti tietosuojalaki (/), sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annettu laki (13/2003), tunnistuslaki, hallintolaki (434/2003), hallintolainkäyttölaki (586/1996) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*).

Maistraattien tietojen käsittelystä säädetään holhoustoimilaissa, vihkimisoikeudesta annetussa laissa ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa. Holhoustoimilaissa säädetään holhousasioiden rekisteristä. Se on valtakunnallinen rekisteri, jota holhousviranomaiset ja aluehallintovirasto pitävät edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Laissa säädetään rekisterin tietosisällöstä, tietojen säilyttämisestä, päivittämisestä, korjaamisesta ja luovuttamisesta sekä toimijoiden vastuunjaosta.

Vihkimisoikeudesta annetussa laissa säädetään vihkimisoikeusrekisteristä. Maistraatit pitävät rekisteriä vihkimisoikeudesta annetun lain sekä avioliittolain nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista. Laissa säädetään rekisterin tietosisällöstä, tietojen luovuttamisesta ja toimijoiden välisestä vastuunjaosta.

Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään avioehtoasioiden rekisteristä, avoliittoasioiden rekisteristä ja lahjoitusasioiden rekisteristä. Rekistereitä pidetään tiettyjen oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi sekä tietojen saattamiseksi julkisiksi. Laissa säädetään rekisterien tietosisällöstä, tietojen ylläpidosta ja säilyttämisestä sekä tietojen luovuttamisesta.

Kaikkeen Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tietojen käsittelyyn sovelletaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 679/2016, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, joka tuli sovellettavaksi jäsenvaltioissa 25 päivänä toukokuuta 2018. Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien toiminnassa on erityisesti huomioitava tietosuoja-asetuksen rekisterinpitäjää koskeva sääntely laajan yhteisrekisterinpidon näkökulmasta.

Tietosuoja-asetus on tarkentanut rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Tarkennukset liittyvät esimerkiksi yhteistyöhön valvontaviranomaisen kanssa (31 artikla), toimintaan tietosuojapoikke-

usta koskevassa tilanteessa (33 artikla), rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen ja tätä koskeviin menettelyihin (12—22 artiklat) sekä velvollisuuteen osoittaa tietosuoja-asetuksen mukaisen velvoitteiden noudattaminen (24 artiklan 1 kohta). Lisäksi tietosuoja-asetus sisältää tarkempia säännöksiä esimerkiksi henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista, käsittelyn oikeusperusteista ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelystä.

Tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa säädetään yhteisrekisterinpidosta, kun vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Yhteisrekisterinpitäjät määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueen tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, paitsi jos ja siltä osin, kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet. Erityisesti järjestelyssä on määritettävä vastuut rekisteröityjen oikeuksien käytön sekä tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklan tietojen toimittamista koskevien velvollisuuksien osalta. Yhteisrekisterinpitäjien keskinäisen järjestelyn ehdoista riippumatta, rekisteröity voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan. Yhteisrekisterinpitäjät eivät siis voi keskinäisellä järjestelyllään tehokkaasti ohjata rekisteröityä asioimaan vain tietyn yhteisrekisterinpitäjän kanssa.

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 79 perustelukappaleessa on lisäksi tarkennettu, että rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojeleu sekä rekisterinpitäjien velvollisuudet ja vastuut esimerkiksi valvontaviranomaisen suorittaman seurannan ja niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteydessä edellyttävät, että asetuksessa säädetty vastuualueet jaetaan selkeästi myös silloin, kun kyse on yhteisrekisterinpitäjistä.

Maistraatteja ja Väestörekisterikeskusta koskevassa lainsäädännössä on nykyisellään säädetty laajasti toimijoiden yhteisrekisterinpidosta. Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat väestötietolain 4 §:n nojalla Väestörekisterikeskus ja maistraatit. Rekisterihallintolain 3 §:n nojalla Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Näin ollen nykyinen sääntely on tulkittavissa niin, että rekisterinpitovastuu on yhteinen Väestörekisterikeskuksen, kaikkien maistraattien ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä. Väestötietolain 22 §:n 7 momentin nojalla Väestörekisterikeskus voi lisäksi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskus on solminut rekisterinpitäjäsopimuksen 62 kunnan kanssa. Väestötietolain 4 §:n 2 momentissa on säädetty, että Väestörekisterikeskus vastaa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Kokonaisuudessaan rekisterinpitovastuun jakautuminen eri toimijoiden välillä on kuitenkin tulkinnanvaraista.

Vastaava rekisterinpidon monimuotoisuus koskee myös muita Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien toimialan rekistereitä. Holhousasioiden rekisteriä pitävät holhoustoimilain 64 §:n nojalla holhousviranomaiset ja Itä-Suomen aluehallintovirasto. Holhousviranomaisia ovat lain 84 §:n mukaan maistraatit ja Ahvenanmaan maakunnassa lääninhallitus, sittemmin Ahvenanmaan valtionvirasto. Holhoustoimilain 64 §:n mukaan holhousviranomainen vastaa rekisterin tietojen päivittämisestä ja tiedon korjaamisesta valvottavanaan olevien edunvalvojien osalta. Holhousviranomainen päättää myös tietojen luovuttamisesta rekisteristä. Aluehallintovirasto vastaa holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain mukaisia rekistereitä pitävät lain 2 §:n mukaan maistraatit yhdessä. Kukin maistraatti vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista. Koska asiasta ei ole toisin säädetty, on myös Ahvenanmaan valtionvirasto katsottavissa rekisterihallintolain 3 §:n nojalla näiden rekisterien rekisterinpitäjäksi. Maistraateille ja Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluu rekisterinpitäjinä myös sellaisia tehtäviä, jotka käytännössä edellyttävät yhteistyötä, esimerkiksi rekisteriselosteen laatiminen (HE 123/2004 vp). Lisäksi rekisterien teknisestä toimivuudesta vastaa asetuksen nojalla Itä-Suomen aluehallintovirasto (valtioneuvoston asetus maistraattien eräistä henkilörekistereistä 225/2005). Vihkimisoikeudesta annetun lain mukaista vihkimisoikeusrekisteriä koskeva sääntely vastaa olennaisilta osin tässä kuvattua.

Rekisterinpitoa koskeva lainsäännöllinen kehys on monimutkainen ja osin monitulkintainen. Organisaatiouudistuksen yhteydessä olisi pyrittävä yksinkertaistamaan rekisterinpidon vastuuta nykyisestä. Lisäksi tietosuoja-asetuksen tarkentuvat vastuut ja menettelyt edellyttävät sellaisten tehtävien vastuuttamista, jotka eivät aiemmassa toiminnassa ole tulleet ajankohtaisiksi. Samalla on tarkoituksenmukaista yksinkertaistaa tietojen käsittelyn sääntelyä tarvittavilta osin, erityisesti suhteessa tietosuoja-asetuksen sisältämään sääntelyyn. Tästä näkökulmasta väestötietojärjestelmää ja maistraattien rekistereitä koskevaa sääntelyä olisi kevennettävä siinä määrin, kun tietosuoja-asetukseen nojautuen on mahdollista.

Väestötietolakiin kohdistuu myös muutostarpeita, jotka eivät johdu suoraan organisaatiouudistuksesta tai tietosuoja-asetuksesta. Esityksen valmistelussa on arvioitu erinäisiä käytännön tarpeita tai sääntelyn selkeydestä johtuvia muutoksia.

Julkisuuslain 22 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se julkisuuslaissa tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus. Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot ovat viranomaisen hallussa olevia tallenteita ja perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu (PeVL 3/2009 vp, s. 2). Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia ja sen salassapitosäännöksiä, jollei laissa toisin säädetä.

Väestötietolakiin ei sisälly nimenomaisia julkisuuslaissa tarkoitettuja salassapitosäännöksiä, vaan tiedonsaantia on rajoitettu erilaisilla luovutusrajoituksilla. Julkisuuslain tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn soveltamista rajoittaa lakiehdotuksen 28 §:n pääsääntö, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen siihen käyttötarkoitukseen, johon se luovutetaan. Pääsääntöä täydentävät 4 luvun tietojen luovuttamista koskevat erityiset edellytykset. Lisäksi väestötietolain 77 § sisältää säännöksen vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Säännös muodostaa kuitenkin kehäpäätelmän eikä voida katsoa, että se ainakaan yksiselitteisesti muodostaisi nimenomaisen säännöksen tietojen salassapidosta yli sen, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Käytännössä 77 §:n säännös on aiheuttanut tulkinnanvaraisuutta sen osalta, missä määrin väestötietojärjestelmän tiedot ovat salassa pidettäviä ja mihin mahdollinen salassapito perustuu.

3 Keskeiset ehdotukset

3.1 Organisaatiouudistus

Esitys sisältää organisaatiouudistuksesta johtuvat tekniset muutokset sellaisiin lakeihin, joissa on säädetty Väestörekisterikeskuksen, maistraattien tai maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävistä, virastojen välisestä toimivallanjaosta tai joissa muuten viitataan näihin toimi-

joihin. Osassa laeista toimivallan muutos tarkoittaisi myös sisällöllisiä muutoksia yksittäisissä menettelyissä, mutta pääsääntöisesti muutokset rajoittuisivat ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen nimeen sekä tarpeettomien alueellisten toimivaltasäännösten poistamiseen. Muutoksia aiheuttaa myös Ahvenanmaan valtionviraston roolin ja toimivallan perustaminen erilliseen sääntelyyn sen sijaan, että se vastaisi Ahvenanmaan maakunnassa maistraattien tehtävistä rekisterihallintolain 3 §:n nojalla. Siltä osin, kun Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta on perustunut rekisterihallintolain viittaussäännökseen, viraston toimivallasta olisi tarpeen säätää erikseen kyseisissä erityislaeissa. Ahvenanmaan valtionviraston rooli ja toimivalta säilyisi kuitenkin ennallaan. Lisäksi teknisinä muutoksina muutettaisiin viittaukset väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin sen uuden nimikkeen johdosta.

3.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Väestörekisterikeskus, maistraatit ja Ahvenanmaan valtionvirasto ylläpitävät seuraavia lakisääteisiä rekistereitä: väestötietojärjestelmä, holhousasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri, avioehtoasioiden rekisteri, avoliittoasioiden rekisteri ja lahjoitusasioiden rekisteri. Rekistereitä koskeva lainsäädäntö sisältyy väestötietolakiin, holhoustoimilakiin, vihkimisoikeudesta annettuun lakiin sekä maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Esityksen mukaan henkilörekistereitä koskeva sääntely keskitettäisiin väestötietojärjestelmää lukuun ottamatta uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki kumottaisiin. Sääntelyn yhdistäminen on perusteltua tietojen käsittelyn yhdenmukaisuuden sekä sääntelyn selkeyden näkökulmasta. Samalla tarkistettaisiin sääntelyä niin, että käsittelyn tarkoituksen, tietosisällön ja tietojen luovuttamisen sääntely vastaisi paremmin tietosuoja-asetuksen sekä käytännön toiminnan vaatimuksia. Lisäksi tarkistettaisiin sääntelyn suhdetta viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevaan yleislainsäädäntöön sääntelykokonaisuuden selkeyttämiseksi. Lisäksi olisi tarpeen tehdä muutoksia niihin lakeihin, joista sääntelyä keskitettäisiin uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin sekä teknisiä muutoksia lakeihin, joissa viitattaisiin kyseiseen sääntelyyn.

Väestötietolain muuttamista koskevan esityksen sekä uuden Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annettavan lain mukaan Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat jatkossa kaikkien näiden rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään lähtökohtaisesti joko Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tai ainoastaan maistraattien rekisterinpitovastuusta, mutta rekisterihallintolain 3 §:ää on mahdollista tulkita niin, että Ahvenanmaan valtionvirasto katsotaan myös rekisterinpitäjäksi. Kun maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen tehtävät yhdistetään Digi- ja väestötietovirastossa uudeksi kokonaisuudeksi, on rekisterinpidon kannalta tarkoituksenmukaisinta, että vastuita samalla selvennetään. Rekisterihallintolain kumoamisen sekä maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistymisen myötä Ahvenanmaan valtionviraston roolia rekisterinpidossa ei olisi enää mahdollista toteuttaa viittaamalla yleisesti maistraattien hoitamiin tehtäviin. Ahvenanmaan valtionviraston yhteisrekisterinpitovastuusta tulisi siis säätää erikseen. Lisäksi olisi tarpeen selvittää vastuita Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston välillä, jotta tietosuoja-asetuksen vaatimukset voidaan toteuttaa tehokkaasti. Tavoitteena on säilyttää Ahvenanmaan valtionviraston rooli ennallaan kuitenkin huomioiden, että tietosuoja-asetus on osin laajentanut ja tarkentanut rekisterinpitäjien vastuita.

Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat siis tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaisia yhteisrekisterinpitäjiä suhteessa väestötietojärjestelmään. Väestötietolaisa säädettäisiin siitä, että kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Digi- ja väestötietovirasto vastaa kuitenkin tietosuojaa koskevien

vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvallisuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Rekisterinpitovastuuta ja väestötietojärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä tarkennettaisiin väestötietolaissa lisäksi erillisillä säännöksillä, jotka koskevat tietojen ylläpitoa ja luovuttamista koskevia tehtäviä ja toimivaltaa. Väestötietolaissa luovuttaisiin rekisterinpitovastuiden selkeyden vuoksi myös mahdollisuudesta sopia kunnan kanssa rekisterinpitovastuusta.

Vastaavaa ratkaisua hyödynnettäisiin myös uudessa laissa Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä, jonka soveltamisalaan kuuluvasta tietojen käsittelystä vastaisivat Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto yhteisrekisterinpitäjinä. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksesta sekä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi kuitenkin tietosuoja koskevien vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvallisuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista.

Rekisterinpitoa koskevien muutosten lisäksi väestötietolaissa olisi laajemmin muutettava toimivaltaa ja tehtäviä koskevaa sääntelyä niin, että Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädetään erikseen. Lisäksi sääntelyn selkeyttämiseksi väestötietolaista purettaisiin sellaisia säännöksiä, jotka ovat tietosuoja-asetuksen voimaan tultua tarpeettomia tai liian yksityiskohdaisia. Samalla tehtäisiin yksittäisiä käytännön tarpeita tai muun sääntelyn kehityksestä johtuvia muutoksia.

Väestötietolaissa varauduttaisiin lisääntyvään tietojen liikkuvuuteen. Lain 19 §:ssä säädetään tietojen luotettavuuden varmistamisesta. Selvyyden vuoksi pykälään tehtäisiin muutos, jonka mukaan asiakirjoja ei tarvitse laillistaa, mikäli tieto saadaan suoraan ulkomaiselta viranomaiselta rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla. Tarkoituksena ei olisi laajamittaisesti mahdollistaa sitä, että merkintä ulkomaisen viranomaisen rekisteristä voitaisiin viedä suoraan väestötietojärjestelmään. Tietojen merkitsemisen edellytysten olisi jatkossakin täyttyttävä. Tarkoituksena olisi kuitenkin varmistaa, että tietoja ilmoittavan henkilön ei tarvitsisi hankkia laillistettua fyysistä asiakirjaa ulkomaiselta viranomaiselta, mikäli tiedot voidaan välittää luotettavasti sähköisesti.

Esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan väestötietolain 77 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta poistettaisiin. Kyse on viittauksesta julkisuuslakiin, joka ei ole tarpeellinen. Säännös on aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty.

Väestötietolain 29 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta tuomioistuini- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään. Sääntelyssä olisi tarpeen tarkentaa, että tarpeelliset tiedot voidaan myös luovuttaa viranomaistehtävään, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Tarkoituksena olisi välttää asetelma, jossa viranomaisen käsittelylle on tietosuoja-asetuksen mukainen peruste ja käsittelyn oikeutus johtuu lainsäädännöstä, mutta Digi- ja väestötietoviraston tulisi erikseen arvioida tietojen luovuttamisen mahdollisuus tietosuoja-asetuksesta poikkeavin perustein.

4 Esityksen vaikutukset

Organisaatiouudistuksen vaikutukset johtuvat hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta (HE 233/2018 vp) ja kyseisessä esityksessä on käsitelty näitä vaikutuksia

laajasti. Tähän esitykseen sisältyvät varsinaisesta organisaatiouudistuksesta johtuvat laajemmat säädösmuutokset, eikä organisaatiouudistuksen vaikutusten käsittely ole tarkoituksenmukaista. Alla on käsitelty niitä vaikutuksia, jotka johtuvat erityisesti tähän esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista.

Esityksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia Digi- ja väestötietoviraston henkilöstöön. Erityislainsäädäntöön sisältyy joitakin kelpoisuusvaatimuksia, jotka koskisivat osaa henkilöstöstä myös uudessa Digi- ja väestötietovirastossa. Muutokset eivät kuitenkaan olennaisesti muuttaisi nykytilaa. Valtion virkamieslaissa (750/1994, jäljempänä *virkamieslaki*) säädetään Väestörekisterikeskuksen virkaan, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, sekä ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virkaan kelpoisuusvaatimuksena Suomen kansalaisuus. Esitykseen sisältyy ehdotus virkamieslain 7 §:n muutoksesta, jolla kansalaisuusvaatimus asetettaisiin edellä todettuihin virkoihin myös Digi- ja väestötietovirastossa. Tämä saattaa uudessa organisaatiossa hiukan laajentaa niiden virkojen piiriä, joihin kansalaisuusvaatimusta sovelletaan, verrattuna nykyiseen Väestörekisterikeskukseen. Julkisesta notaarista annetussa laissa säädetään, että julkisella notaarilla tulee olla oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto. Tämä kelpoisuusvaatimus koskisi julkisia notaareja myös Digi- ja väestötietovirastossa.

Esitykseen sisältyy saamen kielilain (1086/2003) muutos, jolla kielilain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan koko valtakunnallista Digi- ja väestötietovirastoa. Muutos laajentaa saamelaisen oikeutta käyttää saamen kieltä omassa asiassaan tai asiassa, jossa häntä kuullaan. Aiemmin oikeutta on sovellettu vain Lapin maistraatissa, mutta muutoksen myötä oikeus laajenee koko Digi- ja väestötietoviraston toimialueelle. Muutos on selkeä parannus saamelaisten kielellisiin oikeuksiin. Muutoksella ei kuitenkaan ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisen toiminnan näkökulmasta. Digi- ja väestötietoviraston valtakunnallisuus mahdollistaa asioiden keskittämisen saamen kieltä osaavalle henkilöstölle. Lisäksi voidaan tarpeen mukaan hyödyntää paikallisesti tulkkaukspalveluita. Soveltamisalan muutoksesta ei aiheudu virastolle vähäistä suurempia taloudellisia vaikutuksia.

Esitys sisältää myös virastojen uudelleenorganisoinnista riippumattomia ehdotuksia väestötietolain ja muun viraston tietojen käsittelyä koskevan sääntelyn muuttamiseksi ja selkeyttämiseksi. Muutoksista ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia muille viranomaisille tai kansalaisille.

Kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun poistaminen väestötietolain 22 §:ssä ei aiheuta tosiasiallista muutosta kuntien asemaan väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietojen ylläpidossa. Muutos ei edellytä kunnilta järjestelmämuutoksia tai aiheuta niille muita kustannuksia. Muutoksella ei myöskään ole vaikutusta kunnan asemaan rakennusvalvontatoiminnan yhteydessä muodostuvan kunnan aluetta koskeva rakennus- ja huoneistorekisterin rekisterinpitäjänä.

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitovastuun siirtyminen kahdelle rekisterinpitäjälle, Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahvenanmaan valtionvirastolle, useiden rekisterinpitäjien sijaan vaikuttaa vahvistavasti väestötietojärjestelmän tietosuojaan ja tietoturvallisuuteen. Lisäksi muutos selkeyttää tilannetta rekisteröidyn näkökulmasta. Näin on erityisesti Manner-Suomessa, jossa rekisterinpito näyttäytyy rekisteröidylle käytännössä yhden rekisterinpitäjän järjestelynä. Rekisteröidyn oikeudet voidaan toteuttaa paremmin ja tehokkaammin verrattuna siihen, että rekisterinpitovastuu on jakautunut Väestörekisterikeskuksen, Ahvenanmaan valtionviraston ja usean maistraatin välillä. Yksittäisen henkilön näkökulmasta asetelma on selkeämpi ja menettelyt suoraviivaisempia. Muutoksen oletetaan edesauttavan myös tietosuojasetuksen toteuttamista yleisesti, sillä uuden viraston toimintatapojen muutoksessa voidaan tehokkaasti huomioida muuttuneet tietosuojavaatimukset.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen 5.4.2016 tekemän valtion hallintotehtäviä koskevan linjauksen mukaisesti valtion hallintotehtävissä periaatteena on valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa. Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen. Myös maistraattien tehtävissä tulee soveltaa jatkossa edellä mainitun linjauksen mukaisia periaatteita.

Hallituksen 5.4.2016 tekemän valtion hallintotehtäviä koskevan linjauksen perusteella valtiovarainministeriö asetti toimikaudelle 1.9.2017—31.3.2019 hankkeen, jonka tehtävänä oli valmistella maistraattien valtakunnallinen toimivalta. Osana hanketta kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen antoi vanhempi neuvonantaja Jouni Backmanille toimeksiannon selvittää ja arvioida maistraattien erilaisia organisointivaihtoehtoja sekä tehdä tarvittaessa muista organisointi- ja kehittämisehdotuksia. Selvityshenkilö Backman luovutti raporttinsa kunta- ja uudistusministeri Vehviläiselle 8.11.2017.

Selvityshenkilön tekemien ehdotusten pohjalta valtiovarainministeriö käynnisti 5.12.2017 valmistelun maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävien yhdistämiseksi 1.1.2020 alkaen uudeksi valtakunnalliseksi kokonaisuudeksi Väestörekisterikeskukseen. Yhdistämisen toteuttamiseksi valtiovarainministeriö täsmensi jo asetetun hankeorganisaation tehtäviä, muutti hankkeen nimeä sekä pidensi sen toimikautta 31.3.2020 saakka. Hankkeen ohjaus- ja valmisteluryhmän lisäksi asetettiin valmistelun ja toimeenpanon tueksi johdon foorumi.

Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistämishankkeen ohjausryhmä asetti 11.12.2017 seuraavat alatyöryhmät uudistuksen säädösvalmistelua ja hankkeen toimeenpanovaiheen valmistelua varten:

- Asiakkaat ja palvelut
- Säädösvalmistelu
- Henkilöstöhallinto
- Toiminnan ohjaus ja talouden suunnittelu
- Tietohallinto
- Asianhallinta ja arkistointi
- Viestintä

Väestörekisterikeskus, maistraatit ja maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö ovat olleet laajasti edustettuina kaikissa alatyöryhmissä. Lisäksi henkilöstö on ollut edustettuna kaikissa työryhmissä, lukuun ottamatta johdon foorumia. Alatyöryhmät ovat asettaneet pienryhmiä ratkomaan erilliskysymyksiä ja kutsuneet kokouksiinsa asiantuntijoita kuultaviksi. Valmistelun yhteydessä on järjestetty useita henkilöstötilaisuuksia.

Hallituksen esitys on valmisteltu yhdistämishankkeessa. Tässä yhteydessä on valmisteltu sellaiset lainsäädännön muutokset, joita organisaatiouudistus edellyttää, keskeisimpänä uusi organisaatiolaki, sekä sellaiset aineellisia kysymyksiä koskevat muutokset, jotka olennaisesti liittyvät muutokseen. Esityksen perusvalmistelussa on tavoiteltu sekä organisaatioita koskevan sääntelyn että uudistuksesta laajemmin johtuvien säädösmuutosten esittelemistä samalla kertaa. Lausuntokierroksella olleeseen hallituksen esityksen luonnokseen ovat sisältyneet organisaatiolaki ja tietyt muut säädösmuutokset. Jatkovalmistelun aikana kuitenkin päätettiin antaa esitykset organisaatiouudistuksesta ja siitä laajemmin aiheutuvista säädösmuutoksista erillisinä kokonaisuuksina. Organisaatiouudistuksen keskeisesti toteuttavat lait Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta ovat sisältyneet erilliseen hallituksen esitykseen (HE 233/2018 vp). Tähän esitykseen sisältyvät sellaiset laajemmat lainsäädännön muutokset, jotka johtuvat organisaatiouudistuksesta tai jotka on tarkoituksenmukaista toteuttaa samassa yhteydessä.

Tiiviin valmisteluajataulun puitteissa ei ollut mahdollisuutta valmistella kaikkia teknisiä lainsäädäntömuutoksia valmiiksi lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksella olivat mukana sellaiset säädösehdotukset, jotka koskevat uuden lain antamista, liittyvät olennaisesti organisaatiouudistukseen tai virastojen tietojen käsittelyyn tai sisältävät muitakin kuin puhtaasti teknisiä muutoksia. Lausuntokierroksella oli mukana myös erillinen liite, jossa kuvattiin lyhyesti sellaisiin lakeihin kohdistuvat muutostarpeet, jotka valmisteltiin vasta lausuntokierroksen aikana. Nämä teknisiä muutoksia sisältävät lakiehdotukset valmisteltiin lausuntokierroksen aikana ja niihin sisältyneet muutokset koskivat ainoastaan:

- organisaation nimen muutosta;
- maistraatteja koskevan alueellisen toimivaltasääntelyn poistamista;
- säädösviittauksen muutosta; sekä
- Ahvenanmaan valtionviraston lisäämistä säännöksiin niiltä osin, kun säännöksissä oli viitattu ainoastaan maistraattiin ja Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut tehtävää rekisterihallintolain 3 §:n 2 momentin nojalla.

Tällaisia teknisiä muutoksia sisältäviä ehdotuksia ovat lakiehdotukset 6—7, 9—10, 12—15, 17—18, 20, 22, 24—25, 28—31, 34—42, 45—48, 50—57, 59—69 ja 71—75. Luonnokset näistä lakiehdotuksista toimitettiin elokuussa 2018 asianomaisille ministeriöille tarkastettavaksi. Ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) muutos lähetettiin erikseen lausunnolle ortodoksisen kirkon kirkollishallitukselle syksyllä 2018. Muilta osin lausuntokierroksen aikana valmistellut teknisiä muutoksia sisältävät lait eivät ole valmistelun aikana olleet erikseen lausunnoilla. Lisäksi jatkovalmistelun aikana kävi ilmi, että saamen kielilakia koskeva ehdotus oli jäänyt pois lausuntomateriaalista, vaikka ehdotettavat muutokset oli kuvattu hallituksen esityksen luonnoksessa. Lain muutos valmisteltiin yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Saamelaiskäräjät piti lausunnossaan ehdotettua muutosta kannatettavana.

Esitykseen sisältyvät sellaiset väestötietolakia koskevat ehdotukset, joilla ei ole suoraa yhteyttä organisaatiouudistukseen, on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valmistelua on kuitenkin tehty samanaikaisesti organisaatiouudistusta koskevan valmistelun kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta oli lausuntokierroksella 4.6.—10.8.2018. Lausuntokierroksella olivat mukana lakiehdotukset 1—5, 8, 11, 16, 19, 21, 23, 26—27, 32—33, 43—44, 49, 58 ja 70. Lausuntokierros toteutettiin oikeusministeriön ylläpitämää lausuntopalvelu.fi -palvelua käyttäen. Lausuntopyyntö lähetettiin 433 vastaanottajalle. Määräajassa lausunnon antoi 60 vastaajaa. Yhteensä 18 vastaanottajaa ilmoitti, etteivät ne anna lausuntoa asiassa. Annetuista lausunnoista on valmisteltu erillinen lausuntoyhteenvedo, joka on julkaistu valtiovarainministeriön verkkosivuilla.

Lausuntokierroksen jälkeen jatkovalmistelussa on päädytty erottamaan varsinaista organisaatiouudistusta koskeva esitys muita säädösmuutoksia koskevista esityksistä. Alla on käsitelty lausuntoja siltä osin, kuin ne koskivat tähän esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain muutos oli erikseen lausunnolla ortodoksisen kirkon kirkollishallituksella. Kirkollishallituksella ei ollut esitettyyn muutokseen huomautettavaa.

Väestötietolaki

Lausuntokierroksella oli mukana useampia väestötietolakiin kohdistuvia muutosehdotuksia, jotka perustuivat valtiovarainministeriössä valmisteltavaan tiedonhallinnan yleislakia koskevaan esitykseen. Useat lausunnonantajat nostivat esiin muutosten ja tiedonhallinnan yleislain välisen suhteen. Osa piti tiedonhallinnan yleislakia koskevan ehdotuksen etenemistä epävarmana ja ehdotusten arviointia vaikeana, sillä yleislain luonnosta ei ollut vielä lausuntovaiheessa käytettävissä. Jatkovalmistelun aikana esityksestä päätettiin poistaa muutokset, jotka edellyttäisivät riippuvuutta tiedonhallinnan yleislakia koskevaan esitykseen riippuvuuden poistamiseksi.

Väestötietolain 29 §:n muutoksen katsottiin jättävän ulkopuolelle sellaiset viranomaiset, joiden tietojen käsittely ei kuulu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tätä pidettiin ongelmallisena. Väestötietolain 29 §:ää muutettiin jatkovalmistelussa niin, että siinä säilytettäisiin yleiset säännökset laissa säädettyjen tietojen luovuttamisesta sekä tarpeellisten tietojen luovuttamisesta laissa säädetyn tehtävän hoitamisessa. Näin varmistetaan, ettei tietosuoja-asetuksen soveltamisala rajoita tietojen luovutusta. Pykälässä säilytettiin kuitenkin myös viittaus tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin, jotta voidaan varmistaa tietojen luovutus, kun tietoja käsitellään näillä perusteilla. Ehdotus siirtymisestä yleisempään tietojen luovutuksen sääntelyyn herätti osin huolta sekä siitä, sisältyvätkö olemassa olevat tietojensaantioikeudet säännösten soveltamisalaan, ja toisaalta siitä, miten säännöksiä tullaan soveltamaan käytännössä. Erityisesti Finanssiala ry piti 31 §:n muutosta ongelmallisena. Lausuntokierroksella mukana ollut ehdotus 31 §:n muuttamisesta poistettiin palautteen johdosta.

Uudenmaan maistraatti ja Korkein hallinto-oikeus toivoivat selkeyttä väestötietolain sääntelyn ja julkisuuslain säännösten suhteeseen sekä tarkempaa analyysistä siitä, mitkä väestötietojärjestelmän tiedot ovat salassa pidettäviä. Jatkovalmistelussa arvioitiin, että riippumatta tarpeesta selkeyttää väestötietojärjestelmän tietojen salassapidon laajuutta, on kumottavaksi ehdotetun 77 §:n viittaus julkisuuslakiin tarpeeton. Tältä osin ehdotusta ei ole muutettu. Laajempi analyysi väestötietojärjestelmän luovutussäännösten ja julkisuuslain suhteesta olisi tarkoituksenmukaista tehdä osana laajempaa tiedonluovutussääntelyn arviointia. Esityksen perusteluja on kuitenkin tältä osin tarkistettu.

Väestötietolain kehittämisessä toivottiin tiedonhallinnan yleislain lisäksi huomioitavan hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (HE 159/2017), niin kutsuttu tiedustelulakipaketti (HE 198/2017, HE 199/2017, HE 203/2017) sekä henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettavan lain (HE 13/2018) ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettavan lain (HE 31/2018) säännökset. Jatkovalmistelussa on arvioitu uudelleen esityksen riippuvuudet muista vireillä olevista esityksistä. Pääsääntöisesti sektorikohtaisen tietojen käsittelyä koskevan sääntelyn ei nähty vaikuttavan väestötietolakiin.

Lausunnoilla olleessa esitysluonnoksessa väestötietojärjestelmän rekisterinpitovastuu oli keskitetty Digi- ja väestötietovirastolle. Lausunnoissa ei kritisoitu tätä lähtökohtaa, mutta jatkovalmistelun aikana todettiin tarve säilyttää Ahvenanmaan valtionvirasto toisena yhteisrekisterinpitäjänä. Rekisterinpitäjän vastuuta tietosuoja-asetuksen mukaisesti ei voida siirtää. Toisaalta Ahvenanmaan valtionviraston on voitava tehdä itsenäisenä hallintoviranomaisena tietojen luovuttamista ja ylläpitoa koskevia päätöksiä ja vastata käsittelemistään tiedoista. Esitystä on jatkovalmistelun aikaan muutettu niin, että virastot toimivat yhteisrekisterinpitäjinä ja niiden välistä vastuunjako säännellään väestötietolain 4 §:ssä.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota perustuslakivaliokunnan käytäntöön arkaluonteisten tietojen käsittelystä. Erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyä tulisi arvioida siltä osin, kun viraston tehtävämäärittely merkitsee laajennusta suhteessa nykyisiin tehtäviin. Esityksen HE 233/2018 vp jatkovalmistelussa on selvennetty viraston tehtävien sääntelyä. Virastolle ei esityksessä ehdoteta tehtäviä, jotka olennaisesti poikkeaisivat Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien olemassa olevista tehtävistä. Tältä osin muutosta ei ole myöskään viraston arkaluonteisten tietojen käsittelyyn. Lausunnon johdosta on kuitenkin tarkennettu väestötietolain perusteluja tietosuoja-asetuksen 9 artiklan osalta.

Oikeusministeriö katsoi lisäksi, että 78 §:n 1 momentin rangaistussäännöksen kumoaminen edellytti vielä tarkentamista. Perusteluissa oli jäänyt epäselväksi, onko sääntely kokonaisuudessaan vai vain osin tarpeeton. Perusteluita on jatkovalmistelussa tarkennettu tältä osin.

Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

Lausuntopalautteessa ei juurikaan otettu kantaa lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Oikeusministeriö kiinnitti huomiota tietojen luovutusta koskevaan sääntelyyn sekä lain ja julkisuuslain suhteeseen. Lakiehdotusta on tältä osin täsmennetty jatkovalmistelun aikana. Lisäksi jatkovalmistelun aikana todettiin tarve säilyttää Ahvenanmaan valtionvirasto rekisterin toisena yhteisrekisterinpitäjänä ja tehtiin tätä koskevat muutokset ehdotukseen.

Muut kysymykset

Saamelaiskäräjät huomautti, että Digi- ja väestötietoviraston saamenkielisten palvelujen tuottamisen taloudellisista vaikutuksista ei ole mainintaa esityksessä. Esitykseen sisältyy saamenkielilain muutos, jonka vaikutus viraston toimintaan arvioitiin jatkovalmistelussa hyvin pieneksi, mutta kysymystä vielä tarkennettu esityksen vaikutuksissa.

Lausuntokierroksella mukana oli myös esitys kotikuntalain muuttamisesta niin, että kuntien välisten muuttojen rekisteröinti voitaisiin tehdä suoraan ilmoituksen perusteella. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia katsoi, että kotipaikkaa koskeva merkintä on väärinkäytöksille ja virheelliselle ilmoittamiselle altis ja, että merkinnän virheettömyyden ja rekisteröidyn oikeus-suojan toteutumisen kannalta keskeisiä edellytyksiä ja rajoituksia tulisi täsmentää. Oikeusministeriö piti tärkeänä varmistaa asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapa-

uksien suojaamiseksi. Jatkovalmistelun aikana muutosehdotus päätettiin poistaa esityksestä. Mahdollisuuksia kuntien välisten muuttojen automatisointiin tullaan arvioimaan erikseen.

Maistraatit ottivat laajasti kantaa perintökaaren 20 luvun 9 a §:n 3 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan perukirjan osakasluettelon vahvistaminen ei enää tapahtuisi perukirjan oikeaksi todettuun jäljennökseen, vaan vahvistus tehtäisiin kirjallisella päätöksellä. Lausuntojen johdosta todettiin, että asia olisi edellyttänyt laajempaa valmistelua, joka ei ollut mahdollista valmisteluajataulun puitteissa.

Ahvenanmaan valtionvirasto piti tärkeänä, että sen tehtävät ja toimivalta säilyvät uudistuksessa ennallaan. Tältä osin se kiinnitti huomiota siihen, että vaalilaissa ja kotikuntalaissa tehtävät oli esitetty virheellisesti. Jatkovalmistelussa on tarkistettu valtionviraston toimivaltaa koskevat säännökset ja niitä on käyty läpi yhdessä valtionviraston kanssa.

Yksittäiset lausunnonantajat kommentoivat hallituksen esityksen teknisten liitelakien valmistelua. Menettelyä ei pidetty hyvän lainvalmistelutavan mukaisena tai siinä nähtiin muuten puutteita.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta (HE 233/2018 vp). Esityksen sisältämät lakiehdotukset edellyttävät esitykseen HE 233/2018 vp sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. HE 233/2018 vp ei kuitenkaan ole riippuvainen tästä esityksestä, vaan se voidaan tarvittaessa käsitellä myös itsenäisesti.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp). Esitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa on viitattu kumottavaksi esitettävään hallintolainkäyttölakiin.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Esitys sisältää muutokset vaalilain 2, 9, 18, 21, 22 ja 106 §:ään sekä neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 8 §:ään, joita on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 15/2017 vp. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 18/2018 vp). Esitys sisältää muutoksia pelastuslain (379/2011) 89 §:ään, jota on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 18/2018 vp. Esityksellä on lisäksi yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) täydentämisestä. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 61/2018 vp). Esitys sisältää muutoksia pelastuslain 89 §:ään, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 19 §:ään, virkamieslain 7 §:ään sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 §:ään, joita on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 61/2018. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

sia. Esityksellä on yhteys myös hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyvistä laeista annetun hallituksen esityksen (HE 61/2018 vp) täydentämisestä. Esitys HE 61/2018 vp on hyväksytty eduskunnassa muutettuna (EV 102/2018 vp). Tämän esityksen lakiehdotuksessa 60 on ennakollisesti huomioitu esityksestä HE 61/2018 vp johtuva muutos yhteensovittamisen helpottamiseksi.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 157/2018 vp). Esityksessä ehdotetaan muutoksia liikenteen palveluista annettuun lakiin, jota muutetaan myös esityksellä HE 157/2018 vp.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 14/2018 vp). Esitys sisältää muutoksen väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 22 §:n 7 momenttiin ja 70 §:n 1 momenttiin, virkamieslain 7 §:ään, kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:ään, pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:ään, saamen kielilain 27 §:ään sekä kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:ään, joita on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 14/2018 vp. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta sekä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 19 §:n muuttamisesta (HE 176/2018 vp). Väestötietolain 19 §:ää on ehdotettu muutettavan myös tässä esityksessä. Ehdotetut muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia. Nyt ehdotettavilla muutoksilla on lisäksi yhteys esityksessä HE 176/2018 vp ehdotetun tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annettavan lain 2 ja 3 §:ään.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta (HE 19/2018). Esitys sisältää muutoksia sellaisiin väestötietolain pykäliin, joita ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta (HE 190/2018 vp). Esitys sisältää muutokset maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 4 §:n 1 momenttiin ja avioliittolain 127 §:n 2 momenttiin, joista maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 4 §:n 1 momentin säännökset on ehdotettu siirrettäväksi uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavan lain 4 §:ään. Lisäksi avioliittolain 127 §:n 2 momenttia on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 190/2018 vp. Nyt ehdotettavilla muutoksilla on lisäksi yhteys edellä mainitussa esityksessä ehdotetun kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annettavan lain 2 §:ään.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 162/2018). Esityksellä muutetaan vaalilain 8 §:n 2 momenttia, 18 §:n 4 momenttia ja 21 §:n 4 momenttia, joita on ehdotettu muutettavaksi myös hallituksen esityksessä HE 162/2018 vp. Lisäksi esityksellä HE 162/2018 vp on esitetty lisättävän uusi 177 a §, jolla on myös yhteys tähän esitykseen. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 26/2018 vp). Esitys sisältää muutoksen kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ään, jota on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 26/2018. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi huoneistotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 127/2018 vp). Esitys sisältää muutoksen asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 luvun 15 §:ään, jota on ehdotettu muutettavan myös esityksellä HE 127/2018 vp.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2018 vp). Esityksessä ehdotetaan muutoksia sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 ja 91 §:ään, jotka on ehdotettu kumottavaksi esityksellä HE 13/2018.

Esityksellä on yhteys hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi saamen kielilain muuttamisesta (HE 44/2017 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi saamen kielilain 27 §, johon ehdotetaan muutoksia myös esityksessä HE 44/2017 vp. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys sisäministeriössä valmisteltavaan poliisin henkilötietolain kokonaisuudesta koskevaan esitykseen, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden 2018 aikana. Esitys sisältää muutoksia lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa, jotka olisi sovitettava yhteen sisäministeriön esityksen kanssa.

Esityksellä on yhteys valtiovarainministeriössä valmisteltavaan hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden 2018 aikana. Esitys sisältää muutoksia väestötietolakiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Oikeusministeriön toimiala

1.1 Avioliittolaki

1 a §. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

10 §. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivalasta tutkia avioliiton esteet Ahvenanmaan maakunnassa.

17 §. Pykälässä muutettaisiin viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin (/).

17 a §. Pykälän *1 momentin 3 kohtaa* muutettaisiin siten, että maistraatin päällikkö poistettaisiin vihkijöiden listasta tarpeettomana. Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle kyseinen virkanimike ei enää olisi käytössä. Sen sijaan kohdassa säädettäisiin, että siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että siinä viitattaisiin maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon, jotka jatkossa myöntäisivät vihkimisoikeuksia. Lisäksi *2 momentin* viimeisessä virkkeessä oleva nykyisen maistraatin toimialueeseen viittaava ilmaisu muutettaisiin siten, että säännös mahdollistaisi siviilivihkijöiden riittävän määrän turvaamisen eri alueilla alueellisten tarpeiden mukaisesti. Jatkossakin olisi tarve varmistaa, että eri alueilla on saatavilla riittävä määrä siviilivihkijöitä. Valtakunnallisessa virastossa tämä arvio ei kuitenkaan perustuisi toimialueisiin vaan Digi- ja väestötietoviraston tulisi omassa toiminnassaan arvioida, miten alueelliset palvelut voidaan turvata.

17 b §. Pykälän *1 ja 2 momentissa* korvattaisiin viittaukset maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon, jotka jatkossa myöntäisivät vihkimisoikeuksia. Lisäksi pykälän *1 momentissa* muutettaisiin viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin viittaukseksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin, joka jatkossa sisältäisi säännökset vihkimisoikeusrekisteristä.

35 §. Pykälän *4 momenttia* muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin ilmoitusta koskevan menettelyn osalta. Momentissa säädettäisiin, että ilmoitus tehdään Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

43 §. Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin avioehtosopimuksen rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

44 §. Pykälässä korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon, jotka jatkossa rekisteröisivät avioehtosopimuksia.

45 §. Pykälässä korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon.

104 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin osituskirjan rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Osituskirja olisi jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

113 a §. Pykälän 2 momenttiin sisältyvä viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin.

127 §. Pykälän 3 momentissa korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon.

135 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin sopimuksen rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Voimassa olevaa sääntelyä vastaavat säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Sopimus on jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

1.2 Vekselilaki

88 §. Pykälää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin julkisen notaarin alueellista toimivaltaa koskevat säännökset. Vekseliprotestin voisi toimittaa kuka tahansa julkisesta notaarista annetussa laissa tarkoitettu julkinen notaari.

Vekselilaki (242/1932) perustuu Genevessä 7.6.1930 allekirjoitettuun sopimukseen yhtäläisestä vekselilaista (SopS 36/1933). Sopimuksen 44 artikla määrää, että kieltäytyminen vekseliä tunnustamasta tai maksamasta on selvitettävä julkisin toimituksin (vekselin tunnustamatta tai maksamatta jättämisen vuoksi otettu protesti). Sopimus ei kuitenkaan sisällä tarkempia määräyksiä siitä, mikä viranomainen tai sellaiseen rinnastettava olisi osoitettava protestin toimittajaksi. Pykälän säännökset protestin toimittamisesta ovat vanhentuneet.

Vekselilain 88 §:n muuttaminen sellaiseksi, että siitä poistetaan julkisen notaarin alueellisen toimivallan rajaukset, selkeyttää lainkohdan tulkintaa ja yhdenmukaistaa menettelyn vekseliasioissa vastaavaksi kuin muissakin julkisen notaarin suoritteissa. Ehdotettu muutos ei ole ristiriidassa edellä tarkoitettujen kansainvälisen sopimuksen määräysten kanssa.

1.3 Shekkilaki

66 §. Pykälää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin julkisen notaarin alueellista toimivaltaa koskevat säännökset. Shekkiprotestin voisi toimittaa kuka tahansa julkisesta notaarista annetussa laissa tarkoitettu julkinen notaari.

Shekkilaki (244/1932) perustuu Genevessä 19.3.1931 allekirjoitettuun sopimukseen yhtäläisestä shekkilaista (SopS 33/1933). Sopimuksen 40 artikla määrää, että shekin haltijalla on oikeus nostaa takautumisvaade sitten kuin asianomaisen maksamisesta kieltäytyminen on selvi-

tetty julkisin toimituksin (protesti). Sopimus ei kuitenkaan sisällä tarkempia määräyksiä siitä, mikä viranomainen tai sellaiseen rinnastettava olisi osoitettava protestin toimittajaksi. Pykälän voimassa olevat säännökset protestin toimittamisesta ovat vanhentuneet. Shekkilain 66 §:n muuttaminen sellaiseksi, että siitä poistetaan julkisen notaarin alueellisen toimivallan rajaukset, selkeyttää lainkohdan tulkintaa ja yhdenmukaistaa menettelyn shekkiasioissa vastaavaksi kuin muissakin julkisen notaarin suoritteissa.

Ehdotettu muutos ei ole ristiriidassa edellä tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen määräysten kanssa.

1.4 Lahjanlupauslaki

6 §. Pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan lahjoitusta koskevassa ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Säännös on tarpeen, koska ilmoituksen muotoa koskeva sääntely on aiemmin sisältynyt maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Keskitettäessä henkilörekistereitä koskeva sääntely uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ilmoituksen sisältöä koskeva sääntely on tarkoituksenmukaista liittää ilmoitusvelvollisuutta koskevaan sääntelyyn.

1.5 Perintökaari

20 luku. Perunkirjoituksesta

9 a §. Pykälää muutettaisiin niin, että *1 momentissa* viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta on tarpeen säätää erikseen, sillä sen toimivalta on perustunut rekisterihallintolain 3 §:n 2 momenttiin ja maistraatin vastaavaan tehtävään. Voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaava säännös poistettaisiin. Digi- ja väestötietovirasto olisi valtakunnallinen viranomainen eikä alueellista toimivaltaa koskeva säännös olisi enää tarpeen. Voimassa olevan pykälän 3 momenttia, josta tulisi *uusi 2 momentti*, selvennettäisiin vastaamaan 1 momenttia ja valtitsevaa tulkintakäytäntöä siten, että perukirjan vahvistus kohdistuu osakkaista ja aviopuolisosta annettuihin tietoihin eikä perukirjan koko sisältöön. Voimassa olevan pykälän 4 momentista, josta tulisi *uusi 3 momentti*, poistettaisiin viittaus maistraattiin.

9 b §. Pykälästä poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan säädettäisiin, että toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa puutteista ja virheistä. Toimivaltaisella viranomaisella tarkoitettaisiin sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa, jotka on yksilöity 9 a §:ssä.

9 c §. Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan säännöksessä viitattaisiin suoraan 9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjaan. Toimivaltaiset viranomaiset on yksilöity 9 a §:ssä. Pykälän *2 momentti* vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

1.6 Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä

8 §. Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälän *2 momentissa* ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.7 Laki takaisinsaannista konkurssipesään

9 §. Osituksen peräytyminen. Pykälässä muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

9 a §. Omaisuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen. Pykälässä muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.8 Vaalilaki

2 §. Äänioikeus. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan lain muutettavaa nimeä.

8 §. Äänestysalueet. Pykälän 2 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin uuden viraston nimellä Digi- ja väestötietovirasto.

9 §. Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat. Pykälän 4 momentista poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

13 §. Kunnan keskusvaalilautakunta. Pykälän 4 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

18 §. Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot. Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin 9 kohta tarpeettomana. Maistraatit lakkaavat uuden valtakunnallisen toimivallan omaavan viraston myötä. Momentin kaksi viimeistä kohtaa numeroidaisiin uudelleen 9 ja 10 kohdaksi.

Pykälän 2 momentin 10 kohdassa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan lain muutettavaa nimeä. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

21 §. Ilmoituskortti. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että sen 1 ja 4 momentista poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Pykälän 1 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että korttiin merkittäisiin maistraatin yhteystietojen sijasta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston yhteystiedot henkilön kotikunnasta riippuen.

22 §. Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

23 §. Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi säännöstä muutettaisiin niin että tiedot olisivat nähtävillä Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa. Tietojen saatavuuden kiinnittäminen viraston toimipaikkoihin ei olisi tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista. Tietojen saatavuus voitaisiin varmistaa tehokkaammin hyödyntämällä myös muita asiointipaikkoja sekä sähköisiä asiointipalveluja. Digi- ja väestötietoviraston olisi kuitenkin varmistettava, että tiedot ovat saatavilla alueellisesti kohtuullisin välimatkoin. Digi-

ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluisi myös siitä huolehtiminen, että tiedot olisi saatavilla myös Ahvenanmaan maakunnassa.

Pykälän viittaukset 18 §:n 2 momentin kohtiin korjattaisiin vastaamaan momentin uutta numerointia.

24 §. Oikaisuvaatimus. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

Pykälän 4 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus maistraatteihin. Digi- ja väestötietovirasto velvoitettaisiin huolehtimaan siitä, että oikaisuvaatimuslomakkeita on saatavilla paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §. Digi- ja väestötietoviraston päätös. Pykälään tehtäisiin teknisluonteiset muutokset siten, että siitä poistettaisiin viittaukset maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Myös pykälän otsikko muutettaisiin.

26 §. Itseoikaisu. Pykälän 1 ja 5 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että niistä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

27 §. Valitus hallinto-oikeuteen. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi tarpeeton viraston nimen toisto poistettaisiin kahdesta ensimmäisestä momentista.

28 §. Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

29 §. Äänioikeusrekisterin käyttö. Pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin teknisluonteiset muutokset niin, että niistä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

71 §. Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus 18 §:n 2 momentin 11 kohtaan vastaamaan kohdan uutta numerointia.

106 §. Valituksen johdosta uusittavat vaalit. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

143 §. Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

162 §. Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus. Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Myös pykälän otsikko muutettaisiin.

176 §. Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta. Pykälästä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

177 §. *Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen.* Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

192 §. *Paikallisviranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa.* Pykälä muutettaisiin vastamaan Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä vaalilain mukaisissa asioissa Ahvenanmaan maakunnassa. Lisäksi pykälän otsikosta poistettaisiin maininta rekisterihallinnosta. Maistraatin tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon, Digi- ja väestötietovirasto hoitaisi jatkossa voimassa olevan lain mukaan sekä Väestörekisterikeskukselle että maistraatille kuuluneita vaalitehtäviä. Näistä tehtävistä Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvat ne, jotka nykyisin kuuluvat maistraatille. Tästä syystä säännöksessä mainittaisiin, että Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle lain 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1—4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät. Muutoksella ei ole vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan. Ahvenanmaan valtionviraston vaaleihin liittyvät tehtävät säilyisivät ennallaan.

1.9 Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta

35 §. *Ilmoitusten toimittaminen.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.10 Hallinto-oikeuslaki

12 a §. *Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä asioissa.* Pykälän 1 momentin 4 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin jatkossa uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista. Samalla muutettaisiin lakiviittaus nimilain sijasta etu- ja sukunimilakiin, joka tulee voimaan 1.1.2019. Lisäksi ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin kielellinen muutos.

1.11 Laki holhoustoimesta

13 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se sisältää asiallisesti vain maistraattien toimivaltasäännöksen. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

17 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaukset 46 ja 47 §:ään toimivaltaisesta holhousviranomaisesta. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

17 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se sisältää asiallisesti vain maistraattien toimivaltasäännöksen.

30 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viimeinen virke, jossa säädetään alueellisesti toimivaltaisesta holhousviranomaisesta. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

34 §. Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että siitä poistetaan virkkeet, joissa viitataan alueellisesti toimivaltaisiin holhousviranomaisiin. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Säännökseen sisältyvästä keskitetystä lupamenettelystä olisi kuitenkin edelleen tarpeen säännellä siltä osin, kun lupamenettely koskee useita edunvalvonnassa olevia henkilöitä, joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa. Lupa-asiaa käsitelleellä viranomaisella olisi tällöin velvollisuus ilmoittaa päätöksestään sille viranomaiselle, joka olisi ollut asiassa toimivaltainen muiden edunvalvonnassa olevien osalta. Pykälään sisältyvän informatiivisen viittauksen sanamuotoa ehdotetaan lisäksi ajanmukaistettavaksi.

46 §. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin ainoastaan, että edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen. Säännös sisältyisi pykälän uuteen 1 momenttiin. Muilta osin pykälän säännökset toimivallan jaosta poistettaisiin tarpeettomina. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta valvoa edunvalvojan toimintaa tapauksissa, joissa toisessa valtiossa järjestetyn edunvalvonnan asiakas saa asuinpaikan Suomessa. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa 46 a §:ä, eikä tarkoituksena tältä osin olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

46 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän asiallinen sisältö liitettäisiin osaksi muutettavaa 46 §:ää. Säännökset muodostavat loogisen kokonaisuuden. Muutoksella ei olisi vaikutuksia vallitsevaan oikeustilaan.

47 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Yleinen toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietoviraston alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Pykälän 2 momenttiin sisältyvä valvonnan siirtoa koskeva säännös on kuitenkin tarpeen säilyttää siltä osin, kun edunvalvonnan valvonta halutaan siirtää toiselle 84 §:ssä tarkoitettulle holhousviranomaiselle esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö, jonka etua on valvottava, muuttaa toisen viranomaisen toimialueelle ja valvonnan siirto katsotaan tarpeelliseksi. Ennen valvonnan siirtämistä on säännöksen mukaan kuultava sekä edunvalvojaa että sitä holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää. Pykälän 3 momentti ehdotetaan säilytettäväksi sellaisenaan.

47 a §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Myös sääntely tehtävien siirtämisestä holhousviranomaisten kesken olisi tarpeetonta. Valvonnan siirtämisestä Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken säädettäisiin 47 §:ssä.

47 b §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei enää viitattaisi alueellisesti toimivaltaiseen holhousviranomaiseen. Momentissa todettaisiin ainoastaan, että holhousviranomainen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja pykälässä säädetty edellytykset täyttyvät.

64 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin toteavasti holhousasioiden rekisteristä. Rekisteriä ja sen tietojen käsittelyä koskeva sääntely siirrettäisiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

65 §. Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus alueellisesti toimivaltaiseen holhousviranomaiseen.

67 §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Siihen sisältyvä sääntely holhousasioiden rekisterin tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta sisältyisi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

68 §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Siihen sisältyvä sääntely holhousasioiden rekisterin tietojen säilyttämisestä sisältyisi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

84 §. Pykälästä poistettaisiin sen 1 *momentti*. Voimassa olevan 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että holhoustoimesta ja sen sisällöllisestä kehittämisestä huolehtii oikeusministeriö. Oikeusministeriö vastaa holhoustoimea koskevan lainsäädännön valmistelusta ja sen ohjausrooli ilmenee ennen kaikkea lainsäädännöllisenä ohjauksena. Säännökselle ei ole enää tarvetta myöskään holhousviranomaisen oman prosessityön vakiinnuttua. Voimassa olevan 1 momentin toisessa virkkeessä säädetään holhousviranomaisten hallinnollisesta ohjauksesta ja kehittämisestä. Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston ohjauksesta säädettäisiin niitä koskevissa laeissa. Asiasta ei olisi tarpeen säätää erikseen holhousviranomaisen tehtävien osalta. Näistä syistä momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Pykälän 2 *momenttia* muutettaisiin siten, että holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto. Säännös siirrettäisiin pykälän uudeksi 1 momentiksi.

Pykälän 3 *momenttia* muutettaisiin siten, että Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaisi Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionvirasto on korvannut lääninhallituksen holhousviranomaisena vuonna 2010. Toimivallanjako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä määräytyisi edunvalvottavan kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan mukaan siten, että jos sen, jonka etua on valvottava, kotikunta olisi Ahvenanmaan maakunnan alueella, toimivaltainen viranomainen olisi Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi toimivaltainen myös silloin, jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelisi pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa. Muutoksella ei olisi vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan. Kotikuntaa ja pääasiallista oleskelua koskevista toimivaltaperusteista säädetään voimassa olevan lain mukaan 46 §:ssä, josta Digi- ja väestötietoviraston toimivallan jakoa koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 84 §:ään. Suomen viranomaisten yleisestä kansainvälisestä toimivallasta säädetään lain 10 a luvussa. Säännös siirrettäisiin pykälän uudeksi 2 momentiksi.

Pykälän uudeksi 3 momentiksi ehdotetaan lisättäväksi säännös Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallan jaosta tilanteissa, joissa edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta tai joissa jonkun muun etua on valvottava lain 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa. Vastaavasta toimivaltaperusteesta säädetään voimassa olevan lain mukaan 46 §:ssä, josta säännös ehdotetaan siirrettäväksi 84 §:n uudeksi 3 momentiksi siltä osin, kun säännös koskee Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnan välistä toimivaltajakoa. Suomen viranomaisten yleisestä kansainvälisestä toimivallasta säädetään lain 10 a luvussa.

85 §. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin asian ratkaisemisesta holhousviranomaisessa. Asiat, jotka koskevat edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään, edunvalvojan tehtävän muuttamista tai määräämistä lakkaamaan taikka laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista, ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteellisen maisterin tutkinnon suorittanut henkilö. Ratkaisuvallan edellytyksenä olisi oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaminen.

Säännös olisi voimassa olevaa 85 §:n 1 momenttia yksityiskohtaisempi. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajalla ei maistraatin päällikön tavoin olisi säädettynä kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkintoa. Oikeusturvanäkökohtien johdosta olisi varmistettava, että asian ratkaisee aina oikeustieteellisen koulutuksen saanut virkamies. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §. Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin virka-apua koskevat säännökset, samoin kuin virka-apua pyytävän holhousviranomaisen kustannusten korvaamisvelvollisuutta koskeva kohta. Pääsääntöisesti virka-apu Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä ei olisi tarpeen. Mahdollisissa yksittäisissä tapauksissa, joissa kuultava on toisen toimialueella, voitaisiin hyödyntää teknisiä apuvälineitä.

87 a §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus päätöksen tehneeseen holhousviranomaiseen.

95 §. Pykälässä muutettaisiin asetuksenantovaltuutusta niin, että se kattaisi ainoastaan tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä. Tarkemmat säännökset edunvalvonnan merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin annettaisiin Digi- ja väestötietovirasto eräistä henkilörekistereistä annetun lain 9 §:n nojalla.

1.12 Laki rekisteröidystä parisuhteesta

8 §. Pykälän *4 momentti* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin maininta maistraatista. Säännöksen mukaan nimeä koskevat ilmoitukset olisi tehtävä samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi. Avioliittolain 1 a §:ssä säädetään menettelystä, jolla rekisteröity parisuhde voidaan muuttaa avioliitoksi. Toimivaltainen viranomainen määrätty kyseisen säännöksen mukaisesti.

1.13 Saamen kielilaki

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän *1 momentin 7 kohtaan* lisättäisiin Digi- ja väestötietovirasto. Muutos johtuu siitä, että maistraattien tehtävien siirtyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon, virasto kuuluu kokonaisuudessaan perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa jaottelussa valtion keskushallinnon viranomaisiin, eikä miltään osin saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan soveltamisalaan. Saamen kielilakia sovellettaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

27 §. *Saamen kielen avustaja.* Pykälään lisättäisiin Digi- ja väestötietovirasto. Muutos johtuu siitä, että maistraattien tehtävien siirtyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon, virasto kuuluu kokonaisuudessaan perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa jaottelussa valtion keskushallinnon viranomaisiin, eikä miltään osin kielilain 27 §:ssä mainittuihin valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisiin.

1.14 Laki kuolleeksi julistamisesta

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomainen kuolleeksi julistamisessa olisi jatkossa tuomioistuimen lisäksi Digi- ja väestötietovirasto.

3 luku. Kuolleeksi julistaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä. Lain 3 luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi toimivaltaista viranomaista.

12 §. *Edellytykset.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

13 §. *Vireilletulo.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä muutettaisiin myös pykälän otsikko siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraattiin.

14 §. *Toimivaltainen maistraatti.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, kun maistraattien alueellinen toimivalta lakkaa.

15 §. *Selvittämisvelvollisuus.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

16 §. *Kutsu ja sen tiedoksianto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

17 §. *Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

18 §. *Kuolinpäivän määrittäminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

19 §. *Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

23 §. *Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

28 §. *Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja.* Pykälään muutettaisiin maistraatin tilalle Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

29 §. *Toimivaltainen viranomainen Ahvenanmaan maakunnassa.* Pykälään muutettaisiin maistraatin tilalle Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälään lisättäisiin selventävä säännös toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken. Henkilön viimeistä kotikuntaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva liittymä sisältyy nyt kumottavaksi ehdotettuun 14 §:ään. Lisäys ei muuttaisi vallitsevaa oikeustilaa.

1.15 Osakeyhtiölaki

17 §. Osakashuettelon julkisuus. Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.16 Laki edunvalvontavaltuutuksesta

19 §. Oikeustoimien luvanvaraisuus. Pykälän 2 momentista poistettaisiin sen ensimmäinen virke, joka sisältää asiallisesti toimivaltasäännöksen. Säännös ei ole tarpeen, kun holhousviranomaisina toimisivat vain Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto. Jäljelle jäävä virke yhdistettäisiin 1 momenttiin.

25 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälää muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin 1 ja 2 momentteihin sisältyvät liittymäsäännökset valtuuttajan kotikuntaan ja oleskeluun ja 3 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuus niissä tilanteissa, joissa 1 ja 2 momenteissa tarkoitettua liittymää ei ole. Maistraattien alueellista toimivaltaa koskevat säännökset eivät enää ole tarpeen, sillä Digi- ja väestötietovirasto toimii valtakunnallisesti. Toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä säädettäisiin holhoustoimilain 84 §:n 1 ja 2 momenteissa, joihin ehdotetussa säännöksessä viitattaisiin. Koska Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta on rajattu holhoustoimilain 84 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tilanteisiin, tilanteissa, joissa valtuuttajan kotikuntaa tai oleskelua koskevaa liittymää ei ole, toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto. Näin ollen asiasta ei ole enää tarpeen säätää erikseen.

27 §. Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti. Pykälästä poistettaisiin sen toinen momentti, joka sisältää viittaukset holhoustoimilakiin. Viittaus koskee tietojen käsittelyä koskevia pykäläiä, jotka jatkossa sisältyisivät Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Sen sijaan pykälään lisättäisiin viittaus Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin.

41 §. Hallintoa koskevat säännökset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin asian ratkaisemisesta. Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Säännös olisi voimassa olevaa momenttia yksityiskohtaisempi. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajalla ei maistraatin päällikön tavoin olisi säädettynä kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkintoa. Oikeusturvanäkökohtien johdosta olisi varmistettava, että asian ratkaisee aina oikeustieteellisen koulutuksen saanut virkamies. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

49 §. Tarkemmat säännökset. Asetuksenantovaltuutusta muutettaisiin niin, että se ei koskisi edunvalvontavaltuutuksen merkitsemistä holhousasioiden rekisteriin. Valtuutus sisältyisi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Valtuutuksesta poistettaisiin lisäksi tarpeettomana viittaus muutoin lain täytäntöönpanoon liittyviin seikkoihin.

1.17 Ulosottokaari

3 luku

87 §. *Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireilläolon jälkeen.* Pykälän 2 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

113 §. *Alaikäistä koskeva ilmoitus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin alueellisen toimivallan määräytymiseen tarpeettomana. Lisäksi ruotsinkielisessä säädösteissä tehtäisiin kielellinen muutos.

4 luku

81 §. *Perinnöstä luopuminen.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.18 Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

12 §. *Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Pykälästä poistettaisiin maistraattien toimivaltaa koskeva sääntely tarpeettomana.

1.19 Laki kaupanvahvistajista

1 §. *Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin maininta maistraattien päälliköistä kaupanvahvistajina. Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle ei enää ole tarpeen määritellä niiden päälliköitä kaupanvahvistajiksi. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraatin päällikköön.

1.20 Asunto-osaakeyhtiölaki

15 §. *Luetteloiden julkisuus.* Pykälän 6 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.21 Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan

3 §. *Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen muutettavaa nimeä.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan säilytettäväksi sellaisenaan.

Pykälästä kumottaisiin sen 3 momentti tarpeettomana. Momentissa on säädetty tuomioistuimen velvollisuudesta toimittaa tiedot toimivaltaiselle maistraatille siinä tapauksessa, että tieto-

ja ei ole voitu toimittaa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistyessä on 1 ja 2 momentin nojalla selvää, että tiedot tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle, eikä 3 momentille ole näin ollen enää tarvetta.

1.22 Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

5 §. *Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälään sisältyvä viittaus holhoustoimilakiin päivitetään vastaamaan lain muutettavaksi ehdotettua 84 §:ää.

10 §. *Todistus edunvalvojan asemasta.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomainen todistuksen antamiseen olisi jatkossa Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana sen toinen momentti, jossa säädetään maistraattien välisestä toimivallanjaosta.

1.23 Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta

11 §. *Takaisinsaanti.* Pykälää muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin myös asiakirjan rekisteröinnin menettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja sen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Säännös on tarpeen, koska ilmoituksen muotoa ja menettelyä koskeva sääntely on aiemmin sisältynyt maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Keskitettäessä henkilörekistereitä koskeva sääntely uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ilmoituksen sisältöä koskeva sääntely on tarkoituksenmukaista liittää ilmoitusvelvollisuutta koskevaan sääntelyyn.

1.24 Esitutkintalaki

8 §. *Edunvalvojan määrääminen lapselle.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus holhousviranomaisena toimivaan maistraattiin. Säännöksessä viitattaisiin jatkossa holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitettuun holhousviranomaiseen, jona edellä mainitun lain nojalla toimii Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.25 Osuuskuntalaki

16 §. *Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus.* Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Lisäksi momentin sisältöä selvennettäisiin vastaamaan paremmin pykälän otsikossa ilmaistua tarkoitusta. Muutoksilla ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.26 Laki julkisesta notaarista

1 §. *Julkinen notaari.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että julkisena notaarina toimisivat Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan nimeämät virkamiehet. Voimassa olevassa säännöksessä julkisia notaareita ovat maistraatin päällikkö ja hänen määräämänsä maistraatin virkamies. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtaja ei kuitenkaan itse toimisi julkisena notaarina. Tehtävän kelpoisuusvaatimuksena ei ole julkiselta notaarilta edellytettävää oikeustieteen

ylempää korkeakoulututkintoa eikä julkisena notaarina toimiminen olisi pääjohtajalle tarkoituksenmukaista.

1.27 Isyyslaki

3 §. *Isyys muissa tapauksissa.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

15 §. *Tunnustamisen käyttöala.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

18 §. *Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että maistraatin päällikkö poistettaisiin tunnustamisen vastaanottajien listalta. Lisäksi pykälään tehtäisiin kielellinen muutos.

23 §. *Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle.* Pykälää muutettaisiin siten, että viittaus alueellista toimivaltaa koskevaan säännökseen poistettaisiin. Lisäksi pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

24 §. *Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

25 §. *Suostumuksesta laadittava asiakirja.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

5 luku. Luvun otsikko muutettaisiin vastaamaan toimivaltaisen viranomaisen uutta nimeä.

26 §. *Digi- ja väestötietoviraston toimivalta.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

27 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Nykyinen pykälä otsikoineen tulee kumottavaksi kokonaan, koska alueellinen toimivalta ja siihen liittyvät säännökset alueellisesta erikoistumisesta ovat tarpeettomia valtakunnallisessa virastossa. Pykälään ehdotetaan uusia säännöksiä Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Valtionvirasto hoitaisi laissa säädettyjä, maistraateilta Digi- ja väestötietovirastolle siirtyviä tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa.

28 §. *Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän otsikosta poistettaisiin viittaus viranomaiseen. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

29 §. *Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset.* Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

30 §. *Kanneoikeuden rajoitukset.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

40 §. *Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomaisena olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

41 §. *Isyyden kumoaminen kanteen perusteella.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että toimivaltainen viranomaisena olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

60 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomaisena olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädestekstissä pykälän otsikkoon tehtäisiin kielellinen muutos.

1.28 Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

3 §. *Eurooppalainen perintötodistus.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto. Ahvenanmaan maakunnassa eurooppalaista perintötodistusta hakeva voisi asioida myös Ahvenanmaan valtionvirastossa jättäessään hakemuksen. Hakemuksen käsitelisi ja perintötodistusta koskevat päätökset tekisi kuitenkin Digi- ja väestötietovirasto. Pykälästä poistettaisiin maistraattien alueellista toimivaltaa koskeva sääntely ja tätä koskeva asetuksenantovaltuus tarpeettomana.

1.29 Tuomioistuinnmaksulaki

8 §. *Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista.* Pykälän 1 momentin 8 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että maistraatin sijasta maksujen suorittamisesta ovat vapaat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.30 Etu- ja sukunimilaki

21 §. *Nimiviranomaiset.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana maistraattien välistä toimivallanjakoa sekä tähän liittyvä asetuksenantovaltuutta koskeva sääntely.

22 §. *Etunimen ilmoittaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

23 §. *Sukunimen ilmoittaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

24 §. *Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

25 §. *Etu- tai sukunimen muuttaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

27 §. *Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

28 §. *Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että maistraatin tilalle vaihdettaisiin Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän 2 momentin 7 kohta muu-

tettaisiin niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista.

29 §. *Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

30 §. *Nimilautakunnan lausunto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

31 §. *Nimiasian ratkaiseminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

32 §. *Muutoksenhaku.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Samalla pykälästä poistettaisiin informatiivinen säännös tiedon korjaamisesta. Väestötietolaissa ei enää säännellä velvollisuutta tiedon korjaamiseen vaan velvoite johtuu suoraan tietosuoja-asetuksesta. Väestötietolain 76 §:ää sovellettaisiin kuitenkin myös jatkossa tiedon korjaamista koskevaan hallinnolliseen menettelyyn. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti.

1.31 Äitiyslaki

3 §. *Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

13 §. *Tunnustamisen edellytykset.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

21 §. *Asiakirjojen toimittaminen maistraatille.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

4 luku. *Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa.* Luvun otsikko muutettaisiin vastaamaan toimivaltaista viranomaista.

22 §. *Digi- ja väestötietoviraston toimivalta.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

23 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Pykälästä kumottaisiin säännökset alueellisesti toimivaltaisesta maistraatista tarpeettomina. Pykälään lisättäisiin säännös Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi toimivaltainen tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädetyissä tehtävissä Ahvenanmaan maakunnassa. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

24 §. *Äitiysasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

25 §. *Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

26 §. *Kanneoikeuden rajoitukset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

34 §. Äitiyden kumoamisen perusteet. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

35 §. Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

37 §. Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

38 §. Määräaika kanteen nostamiselle. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

53 §. Tarkemmat säännökset. Pykälän 1 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomainen on Digi- ja väestötietovirasto.

1.32 Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

1 §. Lain soveltamisala. Laissa säädettäisiin avioehtoasioiden rekisteristä, avoliittoasioiden rekisteristä, lahjoitusasioiden rekisteristä, vihkimisoikeusrekisteristä sekä holhousasioiden rekisteristä. Lakiin kerättäisiin näitä rekistereistä koskeva sääntely maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetusta laista, vihkimisoikeudesta annetusta laista sekä holhoustoimilaista. Samalla sääntelyä yhdenmukaistettaisiin ja selkeytettäisiin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti lain soveltamisalasta ja lueteltaisiin lain soveltamisalaan sisältyvät rekisterit.

2 §. Käsittelyn tarkoitus. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvan henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta. Käsittely olisi kaikkien rekisterien osalta lakisääteistä ja sen oikeusperusteena olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta.

Pykälän 1 momentin mukaan avioehtoasioiden rekisterin, avoliittoasioiden rekisterin sekä lahjoitusasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoituksena on yksityishenkilöiden välisten oikeustoimien oikeusvaikutusten voimaan saattaminen sekä tietojen saattaminen julkisiksi. Käyttötarkoitus vastaisi voimassa olevan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain säännöksiä. Oikeustilaa ei tältä osin olisi tarkoitus muuttaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vihkimisoikeusrekisterin käsittelyn tarkoituksesta. Vihkimisoikeusrekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on myönnettyjen vihkimisoikeuksien hallinnointi ja valvonta sekä avioliittojen pätevyyden selvittäminen. Vihkimisoikeusrekisteri sisältää tiedot avioliittolain ja vihkimisoikeudesta annetun lain (/) nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista. Käyttötarkoitus vastaisi voimassa olevan vihkimisoikeuslain 10 ja 11 §:n säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että holhousasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvominen ja kolmansien oikeuden turvaaminen. Käyttötarkoitus vastaisi holhoustoimilain 64 §:n 1 momentissa säädettyä.

3 §. Viranomaiset. Pykälässä säädettäisiin viranomaisten toimivallasta ja vastuunjaosta. Laissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjiä olisivat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto tietosuoja-asetuksen 26 artiklan tarkoittamina yhteisrekisterinpitäjinä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan rekistereitä pitävät maistraatit yhdessä. Rekisterihal-

lintolain nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirasto on pitänyt rekistereitä, sillä se hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa maistraatin tehtäviä.

Kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksista sekä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Rekisteröidyn olisi mahdollista osoittaa pyyntönsä kummalle tahansa rekisterinpitäjälle. Ahvenanmaan maakunnassa pyynnöt ohjautuisivat pääsääntöisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Manner-Suomessa Digi- ja väestötietovirastolle. Rekisterinpitäjien tulisi keskinäisin järjestelyin ja mahdollisia sähköisiä asiointipalveluita hyödyntämällä luoda käytännössä toimivat menettelyt pyyntöjen vastaanottamista ja käsittelyä varten. Jos asiakirjan luovutuspyyntö kohdistuisi rekisterimerkinnän sijaan rekisteröintiin liittyvään asiakirjaan, siihen sisältyvän tiedon antamisesta päättäisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n mukaisesti se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on. Järjestely vastaisi voimassaolevaa käytäntöä.

Digi- ja väestötietovirasto vastaisi rekistereiden taustalla olevasta tietojärjestelmästä, sen toiminnasta ja turvallisuudesta, mutta myös tietosuojasta siltä osin, kun se koskee järjestelmän toiminnallisuuksia ja teknistä toteutusta. Digi- ja väestötietoviraston vastuulla olisivat siten ne tekniset toimet, joita tietosuoja-asetus edellyttää rekisterinpitäjältä tietosuojan ja rekisteröidyn oikeuksien varmistamiseksi. Kukin rekisterinpitäjä vastaisi itse mahdollisista organisatorisista toimista, jotka olisivat tarpeen rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseksi. Kukin rekisterinpitäjä vastaisi myös itse sille tulleista rekisteröidyn pyynnöistä. Rekisterinpitäjien olisi kuitenkin mahdollista toteuttaa keskinäisin järjestelyin menettelyitä, jotka helpottavat pyyntöjen käsittelyä ja niihin vastaamista. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi myös sellaisista sähköisistä asiointipalveluista, joiden tarkoituksena on toteuttaa rekisteröidyn oikeuksia.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä on vastannut Itä-Suomen aluehallintovirasto. Itä-Suomen aluehallintoviraston toimivallasta tai rekisterinpidosta ei enää olisi tarpeen säätää. Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät yhdistettäisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi sen rooli järjestelmän teknisenä rekisterinpitäjänä ei enää olisi tarpeen, kun rekisterinpidon vastuu olisi keskitetty Digi- ja väestötietovirastolle.

Muilta osin rekisterinpitovastuu ja rekistereiden ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuisivat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin jäljempänä tässä laissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ehdotetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan teknisiä käyttöyhteyksiä koskeva lupamenettely olisi keskitetty Digi- ja väestötietovirastolle.

4 §. *Avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avioliittolain 35 §:n 4 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta avio-oikeuden poistamisesta, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettusta avioehtosopimuksesta, 104 §:n 2 momentissa tarkoitettusta osituskirjasta sekä 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista sopimuksista. Pykälän 1 momentin 1—7 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Kaikkia tietoja ei kuitenkaan tallennettaisi jokaisen asian yhteydessä.

Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:ä muilta osin, mutta lista sisältäisi 1 momentin 4 kohdassa myös avioliiton purkautumispäivän ja purkamisen perusteen, jotka aiemmin ovat sisältyneet maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun

lain 5 §:n 2 momenttiin. Tieto merkitään vain osituskirjan osalta. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

Pykälässä ei maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n tavoin olisi tarpeen säätää puolison nimen muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla oikeus käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

5 §. *Avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Avoliittoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitettuista omaisuuden erottelukirjasta, hyvitystä koskevasta sopimuksesta tai muusta asiakirjasta. Pykälän 1 momentin 1—5 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 6 b §:ä muilta osin, mutta pykälässä ei maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 6 a §:n tavoin olisi tarpeen säätää puolison nimen muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

6 §. *Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettusta lahjoituksesta. Pykälän 1 momentin 1—7 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 8 §:ä muilta osin, mutta pykälässä ei sen tavoin olisi tarpeen säätää osapuolten muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla oikeus käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

7 §. *Vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavista tiedoista. Pykälä vastaisi olennaiselta sisällöltään vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:n 2—5 momenttia, mutta sääntely olisi yleisemmällä tasolla. Rekisterin tietosisältöön ei ehdoteta muutoksia. Lain tasolla säädettäisiin kuitenkin yleisemmin niistä tiedoista, jotka rekisteriin voidaan tallentaa. Tietoja ei enää listattaisi asiaryhmittäin ja yksityiskoh-

taiseimmat säännökset tiedoista sisältyisivät 9 §:n asetuksenantovaltuutuksen nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin yleisesti niistä tiedoista, jotka vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa. Pykälä sisältäisi sekä vihkimisoikeudesta annetun lain että avioliittolain 17 a §:n 2 momentin, 112 §:n tai 113 §:n nojalla myönnettyä vihkimisoikeutta koskevat tiedot, jotka voimassa olevassa vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:ssä on eroteltu 2—4 momentteihin. Kun vihkimisoikeus on myönnetty vihkimisoikeudesta annetun lain nojalla, rekisteriin tallennetaan vihkimisoikeutta hakeneen yhdyskunnan nimi ja kotipaikka, vihkijän nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika, myöntämispäätöksen antopäivä sekä peruuttamispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika. Kun vihkimisoikeus on myönnetty avioliittolain 17 a §:n 2 momentin nojalla, rekisteriin tallennetaan vihkijän nimi ja henkilötunnus, myöntämispäätöksen antopäivä sekä peruuttamispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika. Kun vihkimisoikeus on myönnetty avioliittolain 112 tai 113 §:n nojalla, rekisteriin talletetaan vihkimisoikeuden saaneen henkilön nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä virka-asema taikka ammatti- tai tehtävänimike ja asemapaikka, vihkimisoikeudelle mahdollisesti asetetut ehdot tai rajoitukset sekä vihkimisoikeuden myöntänyt viranomainen sekä myöntämis- ja peruuttamispäätöksen antopäivä, sisältö ja voimassaoloaika. Tarkemmat säännökset tietojen tallentamisesta kussakin asiaryhmässä sisältyisivät kuitenkin valtioneuvoston asetukseen.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin sellaisista tiedoista, jotka voidaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi tallentaa rekisteriin, kun vihkimisoikeus on liitetty tiettyyn virkaan, toimeen tai tehtävään. Tällaisia tietoja ovat vihkimisoikeuden saaneen viranomaisen tai yhteisön nimi ja kotipaikka sekä virka, toimi tai tehtävä, johon vihkimisoikeus on liitetty. Nämä tiedot tallennettaisiin rekisteriin lähinnä, kun vihkimisoikeus on myönnetty avioliittolain 112 tai 113 §:n nojalla ja ne korvaisivat 1 momentin 2 ja 3 kohdissa tarkoitettut tiedot.

8 §. *Holhousasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin holhousasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Sääntely sisältyy tällä hetkellä holhoustoimilain 64 §:n 1 momenttiin sekä oikeusministeriön asetukseen tietojen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin (238/2011). Edunvalvontavaltuutuksen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin on säädetty edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 27 §:ssä. Tarkemmat säännökset tältä osin on annettu valtioneuvoston asetuksella edunvalvontavaltuutuksesta (942/2007).

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin rekisteriin tallennettavista tiedoista. Momentin *1—6 kohdat* sisältäisivät yläason luettelon, joka eroaa osin voimassa olevasta sääntelystä. Voimassa olevan holhoustoimilain 64 §:n 1 momentin nojalla rekisteriin saadaan merkitä edunvalvojaa ja hänen päämiestään tai valtuutettua ja valtuuttajaa koskevat tiedot, tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta, toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä, edunvalvojan tehtävästä ja määräämisen perusteesta tai edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä, omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta ja tarkastamisesta, 34 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevas- ta päätöksestä sekä holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Nykyinen holhoustoimilaki on tullut voimaan 1.12.1999. Holhousasioiden rekisteri on otettu käyttöön samana ajankohtana. Rekisteriin on sitä koskevien oikeusministeriön ja valtioneuvoston asetusten nojalla kirjattu edunvalvojaa, edunvalvontavaltuutettua, päämiestä ja valtuuttajaa koskevat tiedot, edunvalvojan tehtävää koskevat tiedot sekä tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja rajoituksen sisällöstä.

Rekisteriin ei ole teknisesti mahdollista viedä tietoja edunvalvojan määräämisen perusteesta eikä omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta tai tarkastamisesta, holhoustoimilain mukaisesta luvasta tai holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Nämä tiedot on kirjattu maistraattien asianhallintajärjestelmään. Sekä Digi- ja väestötietovi-

rastolla että Ahvenanmaan valtionvirastolla on myös asianhallinta- ja arkistointijärjestelmä, jossa edunvalvonnan valvontaan liittyviä tietoja käsitellään. Tietojen käsittely näissä järjestelmissä perustuu kuitenkin suoraan holhoustoimesta annetun lain ja edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain säännöksiin holhousviranomaisen tehtävistä ja viraston lakisääteiseen tehtävään holhousviranomaisena. Käsittely perustuu myös tältä osin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Koska tällaisten tietojen kirjaaminen holhousasioiden rekisteriin on tarpeetonta, ne eivät sisältyisi pykälään.

Pykälään on kuitenkin sisällytetty maininta henkilötiedoista, joista tällä hetkellä säädetään aiemmin mainituissa oikeusministeriön ja valtioneuvoston asetuksissa. Sääntely vastaisi muilta osin voimassa olevaa sääntelyä, eikä sen tarkoituksena olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

Pykälän 2 *momentti* sisältäisi voimassa olevan holhoustoimilain 64 §:n 1 momenttiin sisältyvän säännöksen muista rekisteriin merkittävistä tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja. Lisäksi momentin nojalla voitaisiin tallentaa tieto edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä. Vaikka tämä ei ole tällä hetkellä käytäntönä, säännös mahdollistaisi järjestelmän kehityksen tulevaisuudessa.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin siitä, että edunvalvojan ja alaikäisen päämiehen tietojen tallentamista koskevia säännöksiä sovelletaan myös kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettuun lapsen edustajaan ja lapseen silloin, kun edustajan määräämistä koskeva tieto on tallennettava holhousasioiden rekisteriin. Alaikäiselle ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle määrättävän edustajan tehtävän merkitseminen holhousasioiden rekisteriin perustuu kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 5 luvun 44 §:ään. Kyseisessä lainkohdassa ei kuitenkaan tarkemmin määritellä sitä, mitä tietoja tällaisesta edustajasta tai lapsesta rekisteriin merkitään. Rekisteriin merkittävistä tiedoista säädetään tällä hetkellä oikeusministeriön asetuksella (238/2011).

Pykälän 4 *momentti* sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen. Vaikka yleisempi valtuutus sisältyisi lain 9 §:ään, olisi tarpeen erikseen säätää valtuudesta yleistä edunvalvojaa koskevien tietojen osalta.

9 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen. Tarkempia säännöksiä 4—8 §:ssä tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjausten tallentamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Sääntely on toistaiseksi sisältynyt edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 49 §:n mukaan valtioneuvoston asetukseen ja holhoustoimesta annetun lain 95 §:n mukaan oikeusministeriön asetukseen.

10 §. Rekisterien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvien rekisterien tietojen luovuttamisesta. Pykälä vastaisi olennaisilta osin holhoustoimilain 67 §:n, vihkimisoikeudesta annetun lain 10 §:n sekä maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n sääntelyä.

Rekistereihin kuuluvien tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen salassapitoon ja tietojen luovuttamiseen sovellettaisiin julkisuuslakia ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia. Rekisterien tietojen luovuttaminen perustuu kansalliseen sääntelyyn, josta on mahdollista poiketa. Nyt ehdotettava laki olisi erityislaki suhteessa julkisuuslakiin ja syrjäyttäisi sen ristiriitatilanteessa. Julkisuuslakia sovellettaisiin kuitenkin täydentävästi siltä osin kuin ehdotetussa laissa ei toisin säädetä.

Pykälän *1 momentin* mukaan jokaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto 4—7 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallennetuista tiedoista. Säännöksen mukaan julkisia olisivat siis myös sellaiset tiedot, jotka julkisuuslain mukaan saatettaisiin tulkita salassa pidettäviksi. Tämä olisi perusteltua rekisterien käyttötarkoituksen vuoksi. Avioehtoasioiden, avoliittoasioiden ja lahjoitusasioiden rekisterin osalta tietojen julkisiksi saattaminen on kirjattu erikseen rekisterien tietojen käsittelyn tarkoitukseksi. Myös vihkimisoikeusrekisterin osalta on perusteltua, että tiedot ovat julkisia, jotta vihittävät voivat tarvittaessa varmistua siitä, onko vihkijällä ollut vihkimisoikeus ja onko avioliitto pätevästi solmittu.

On huomattava, että esimerkiksi avioehtoasioiden rekisteristä ei yleensä käy ilmi avioehtosopimuksen tai osituskirjan varsinainen sisältö. Rekisterin tiedoista voidaan todeta avioehtosopimuksesta vain se, kuka luopuu avio-oikeudesta ja onko luopuminen kokonaan poissulkeva vai osittainen. Lisäksi rekisteristä käy ilmi avioehtosopimuksen muutostapauksissa, onko kyse avio-oikeuden palauttamisesta kokonaan vai osittain. Sopimuksen yksityiskohtainen sisältö ei siis käy suoraan ilmi julkisesta rekisteristä muutoin kuin siinä tapauksessa, että avio-oikeudesta on kokonaan luovuttu. Yksityiskohtaiseen avioehtosopimukseen tai osituskirjaan, jonka pohjalta rekisterimerkintä on tehty, sovelletaan yleisiä julkisuuslain salassapitoperusteita, joiden nojalla esimerkiksi henkilön taloudellista asemaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Pykälän *2 momentin* mukaan jokaisella olisi oikeus saada lain 8 §:ssä tarkoitettua holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietyllä henkilölle määrätty edunvalvoja, kuka on henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu. Kuten *1 momentissa*, julkisia olisivat myös sellaiset tiedot, jotka julkisuuslain mukaan saatettaisiin tulkita salassa pidettäviksi esimerkiksi henkilön terveydentilaan viittaavan tiedon vuoksi. Tämä on perusteltua erityisesti kolmansien oikeuksien turvaamiseksi. Yleisimmin rekisterin tietoja tarvitaan elinkeinotoiminnassa osoittamaan sitä, että henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan esimerkiksi ennen kuin elinkeinonharjoittaja sitoutuu myymään omaisuutta tai myöntämään rahallainan tietyllä henkilölle. On kuitenkin huomattava, että holhousasioiden rekisterin tiedot ovat julkisia kaikille vain säännöksessä rajatuin osin. Tiedonsaantioikeutta rajoittaa myös 12 §:n *1 momentin* säännös tietojen luovuttamisesta edunvalvonnan päättymisen jälkeen.

Pykälän *3 momentin* säännöksen perusteella myös edunvalvontavaltuutetun henkilöä ja tehtävää koskevat tiedot ovat julkisia samoilla edellytyksillä kuin edunvalvojan henkilöä ja tehtävää koskevat tiedot. Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin tietojen luovuttamisesta holhousasioiden rekisteristä valtion tai kunnan viranomaiselle sekä Kansaneläkelaitokselle. Näille voidaan luovuttaa niiden tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Pykälän *5 momentissa* säädettäisiin henkilötunnuksen luovuttamista koskevasta rajoituksesta. Henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä tunnusta tietosuojalain, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (/) tai muun lain perusteella. Yleislaeissa on säädetty tyhjentävästi käsittelyn edellytyksistä.

Edelleen on huomattava, että vaikka pykälän *1* ja *2 momentissa* on säädetty rekisteritietojen julkisuuslakia laajemmasta julkisuudesta, rekisterien tietojen luovuttamista rajoittavat osaltaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston tietojen käsittelystä annetun lain 37 §:n säännökset turvakiellon alaisista tiedoista. Viranomainen, jolle väestötietojärjestelmästä on luovutettu turvakiellon kohteena olevia tietoja, ei saa luovuttaa tietoja edelleen eikä antaa niitä sivullisen nähtäväksi tai käsiteltäväksi, jollei laissa toisin säädetä.

Pykälän 6 momentissa olisi informatiivinen viittaus julkisuuslain 11 §:ään, jossa säädetään asianosaisen, hänen edustajansa ja avustajansa oikeudesta tiedonsaantiin. Julkisuuslain 11 §:n mukaan asianosaiseen rinnastetaan myös hakija, valittaja sekä muu, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvät holhoustoimilain 67 §:n 3 momenttia ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n 2 momenttia vastaavat säännökset ovat näin ollen tarpeettomia.

11 §. Tietojen luovuttamistavat. Pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamistavoista. Pykälän 1 momentin mukaan rekistereiden tietojen luovuttamiseen sovelletaan julkisuuslain 16 §:ää. Poiketen siitä, mitä julkisuuslain 16 §:n 1 momentissa säädetään, jokaisella olisi kuitenkin oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti erikseen tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla. Luvan rekistereiden tietojen saamiseksi teknisen käyttöyhteyden välityksellä voisi myöntää Digi- ja väestötietovirasto.

Ehdotettu sääntely vastaa olennaisilta osin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n 1 ja 3 momenttia, vihkimisoikeuslain 10 §:n 2 momenttia ja holhoustoimesta annetun lain 64 §:n 5 momenttia.

12 §. Tietojen säilyttäminen rekistereissä. Pykälässä säädettäisiin tietojen säilyttämisestä ja poistamisesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuus on lakannut olemasta voimassa. Rekisteriin merkittyjä tietoja saatetaan tarvita vielä sen jälkeenkin, kun edunvalvonta on päättynyt. Niillä voi olla merkitystä esimerkiksi edunvalvontaa koskevassa vahingonkorvausasiassa tai selvitetäessä edunvalvonnassa olleen henkilön jäämistöä. Sen vuoksi ehdotetaan, että rekisterissä olevat tiedot olisi säilytettävä 10 vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt. Lisäksi momentissa rajoitettaisiin tietojen luovuttamista edunvalvonnan päättymisen jälkeen tai sen jälkeen, kun edunvalvontavaltuus on lakannut olemasta voimassa. Tällöin tiedot voidaan luovuttaa 10 §:n 2 momentin nojalla ainoastaan sille, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan muut laissa tarkoitettuihin rekistereihin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi. Esimerkiksi avioehtoasioiden rekisterin tietoja voidaan tarvita vuosikymmeniä rekisteröintihetken jälkeen. Rekisteritietojen säilyttäminen myös ositusperusteen syntymisen eli avioeroasian vireille tulon tai puolison kuoleman jälkeen olisi tarpeen, sillä velvollisuutta toimittaa ositus tai omaisuuden erottelu ei ole, ja siten ositus tai omaisuuden erottelu voidaan toimittaa pitkänkin ajan jälkeen ositusperusteen syntymisestä. Samat periaatteet soveltuvat myös omaisuuden erotteluun avoliiton päättyessä. Lisäksi tietoa siitä, milloin ositus tai omaisuuden erottelu on tehty, ei tulisi rekisterinpitäjän tietoon. Myös osituskirjan ja lahjoituksen rekisteröinnin tai vihkimisoikeuden osoittamiseen saattaa tulla tarvetta vielä pitkän ajan kuluttua rekisteröintihetkestä eikä ole määriteltävissä aikaa, jonka kuluttua rekisteröityä tietoa ei enää tarvita. Myös rekisteritietoja vastaavien asiakirjojen säilyttäminen olisi tarpeen.

Pykälän 1 ja 2 momentin sääntely vastaisi olennaisilta osin holhoustoimilain 68 §:n ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 11 §:n 1 momenttia. Säilytysajasta on säädetty tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan. Laissa tarkoitettuihin rekistereihin ei sovellettaisi 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan, jonka mukaan käsittelyä on rajoitettava, kun rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Pelkkä rekisteröidyn ilmoitus siitä, että tämä epäilee tietojen oikeellisuutta, ei edellyttäisi tietojen käsittelyn rajoittamista ennen kuin asia on viranomaisessa tutkittu.

Laissa tarkoitettujen henkilötietojen saatavuus on keskeistä rekisteröitävien oikeustoimien oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi ja pätevyys selvittämiseksi, tietojen saattamiseksi julkiseksi sekä kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Tietojen jatkuva saatavuus rekisteristä varmistaa sen, että ne ovat oikea-aikaisesti käytettävissä osapuolille, jotka tarvitsevat tietoja erilaisten oikeustoimien suorittamiseksi. Erityisesti edunvalvonnan lajia ja oikeustoimikelpoisuuden rajoittamista koskeva tieto on ratkaiseva siinä, onko tietyllä henkilöllä tosiasiaa mahdollisuus ryhtyä oikeustoimeen ja onko kyseinen oikeustoimi tehokas. Esimerkiksi kaupantekotilanteessa oikea-aikainen tieto oikeustoimikelpoisuuden rajoituksesta on kriittinen. Tietojen rajoittaminen pelkän virheellisyysväitteen nojalla vaarantaisi olennaisesti käsittelyn tarkoituksen ja rekisteröinnin takaamien oikeushyvien toteutumisen. Toisaalta on huomattava, että näiden rekisterien sisältämä tieto perustuu joko viranomaispäätökseen tai asianosaisten itsensä toimittamiin asiakirjoihin. Riski virheellisestä tiedosta ei ole suuri. Lisäksi rekisterinpitäjällä on jo tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla velvollisuus varmistaa tietojen oikeellisuus ja täsmällisyys kaikilla kohtuullisilla toimenpiteillä. Mikäli virhe tulisi esille, viranomaisella olisi velvollisuus ryhtyä toimiin ilman aiheetonta viivytystä sen korjaamiseksi.

Näillä perusteilla voidaan katsoa, että tietojen oikea-aikainen saatavuus on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla poikkeamisen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisesta. Toimenpide on välttämätön oikeustoimien turvaamiseksi. Ottaen huomioon sen, että rekisteritietojen jatkuvalla saatavuudella on ratkaiseva merkitys käsittelyn tarkoituksen ja asianosaisten oikeuksien toteutumiselle, eikä riskiä virheellisyydestä voida pitää suurena, on toimenpide myös oikeasuhtainen.

Tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että poikkeuksen sisältävät lainsäädäntötoimenpiteet sisältävät tarpeen mukaan erityisiä säännöksiä, jotka koskevat ainakin käsittelytarkoitusta tai käsittelyn ryhmiä, henkilötietoryhmiä, käyttöön otettujen rajoitusten soveltamisalaa, suojatoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin tai niiden siirtäminen, rekisterinpitäjän ja rekisterinpitäjien ryhmien määrittämistä, tietojen säilytysaika ja sovellettavia suojatoimia, rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvia riskejä sekä rekisteröidyn oikeutta saada tietoa rajoituksesta. Lukuun ottamatta suojatoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin ja niiden siirtäminen, sekä rekisteröidyn oikeutta saada tietoa rajoituksesta, nämä säännökset sisältyvät esitettyyn lakiin. Lisäksi rekisterinpitäjän on tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain sekä kansallisen sääntelyn nojalla huolehdittava tietoturvallisuudesta ja tiedonhallinnasta asiallisella tavalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuitenkin, että virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä vain, jos se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa kuitenkin käyttää ainoastaan rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Vastaava säännös sisältyy maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 11 §:n 2 momenttiin. Sen soveltaminen myös holhousasioiden rekisteriin ja vihkimisoikeusrekisteriin ei käytännössä tarkoita merkittävää muutosta näiden tietojen käsittelyyn. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että virheelliseksi todettu tieto olisi poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei olisi enää tarpeen.

Säännös merkitsee poikkeusta tietosuoja-asetuksen 16 artiklaan. Koska rekisterien tiedot ovat perustana erilaisille oikeustoimille, on jälkikäteen voitava osoittaa, mihin tietoon oikeustoimi on perustunut. Näin on silloinkin, kun oikeustoimen taustalla on ollut virheellinen tieto. Tällaisen tiedon säilyttäminen virheelliseksi merkittynä on tarpeen asianosaisten oikeusturvan takaamiseksi. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun ja rekisteröidyn sekä muiden oikeuksien suojeluun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja i alakohtien nojalla poikkeamisen 16 artiklan soveltamisesta. Toimenpide on välttämätön, jotta voidaan jälkikäteen todentaa oikeustoimen perusteena ollut tieto. Tämä on tarpeen esimerkiksi silloin, kun virheellistä tietoa on käytetty ennen sen oikaisemista oikeustoimen perustana ja tiedon virheellisyydestä on koitunut vahinkoa jollekin oikeustoimen osapuolista. Mahdollisen vahingonkorvausvaatimuksen kohdentamiseksi on eri osapuolille tärkeää pystyä todentamaan, mikä tiedon sisältö on ollut tiedon antamishetkellä. Tästä syystä myös virheellisen tiedon säilyttäminen on välttämätöntä. Ottaen huomioon, että riski virheellisyydestä ei ole suuri ja poikkeuksen soveltamisala olisi sen käyttötarkoitusta ja säilyttämisaikaa koskevien edellytysten myötä hyvin rajallinen, on ehdotettu poikkeussäännös myös oikeasuhtainen. Kuten edellä on todettu pykälän 3 momentin yhteydessä, tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytetyt erityiset säännökset sisältyvät esitettyyn lakiin.

13 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta lain nojalla tehtyihin päätöksiin. Pykälän 1 momentin mukaan Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Sääntely vastaisi holhoustoimilain ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain säännöksiä muutoksenhausta rekistereitä koskeviin päätöksiin.

14 §. Maksut. Pykälässä säädettäisiin lain mukaisten suoritteiden maksuista. Pykälän mukaan Digi- ja väestötietoviraston suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaissa säädettyjen perusteiden mukaan. Sääntely vastaa maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 13 §:ää ja holhoustoimilain 85 §:n 3 momenttia.

15 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Pykälän 2 momentin mukaan lailla kumotaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki.

1.33 Laki vihkimisoikeudesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Oikeus vihkiä avioliittoon rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa voitaisiin myöntää siten kuin laissa säädetään. Säännös vastaisi vihkimisoikeudesta annetun lain 1 §:n 1 momenttia. Laki ei sisältäisi säännöksiä vihkimisoikeusrekisteristä, vaan tietojen käsittelyä koskevat säännökset sisältyisivät Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

2 §. Vihkimisoikeuden myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Säännös vastaisi voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 2 §:ää.

3 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta. Vihkimisoikeuden myöntäisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälässä säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto myöntää vihkimisoikeuden Ahvenanmaan maakunnassa. Mitä lain 4 ja 6—8 §:ssä säädettäisiin Digi- ja väestötietovirastosta, sovellettaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

4 §. Vihkimisoikeuden hakeminen. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden hakemisesta. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevan lain 4 §:ää, mutta ei sisältäisi sen 1 momenttia vastaavaa säännöstä. Toimivaltasäännös sekä säännös hakemuksen siirtämisestä olisivat tarpeettomia, koska Digi- ja väestötietoviraston toimivalta on valtakunnallinen. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen sisällöstä ja liitteistä voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia vastaavasti. Pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

5 §. Vihkijän velvollisuudet ja vastuu. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:ää vastaavasti vihkijän velvollisuuksista ja vastuusta. Säännöksen kieliasua on kuitenkin ajanmukaistettu. Vihkijän vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään avioliittolain 17 b §:n 3 momentissa.

6 §. Valvonta. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden käyttämisen valvonnasta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Digi- ja väestötietovirasto valvoo vihkimisoikeuden käyttämistä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvovan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälään ei sisältyisi voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momenttia vastaavaa säännöstä. Säännös rekisterihallinnon viranomaisten välisestä tiedottamisesta ei olisi tarpeen valtakunnallisessa virastossa.

7 §. Vihkimisoikeuden peruuttaminen. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden peruuttamisesta voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 7 §:ä vastaavasti. Toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto, mutta pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

8 §. Väliaikainen määräys. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden peruuttamista koskevista väliaikaisesta määräyksestä voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 8 §:ä vastaavasti. Toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto, mutta pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

9 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta vihkimisoikeuden myöntämisestä ja peruuttamisesta koskevaan päätökseen. Muutoksenhakumahdollisuudesta säädettäisiin selvyiden vuoksi. Säännökset vastaavat voimassa olevaa oikeutta, vaikka muutoksenhausta ei ole voimassa olevassa vihkimisoikeudesta annetussa laissa erikseen säännelty.

10 §. Päätöksen noudattaminen. Pykälässä säädettäisiin päätöksen noudattamisesta voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 12 §:ää vastaavasti.

11 §. Vihkimisoikeusrekisteri. Pykälässä säädettäisiin siitä, että lain ja avioliittolain nojalla myönnetty vihkimisoikeudet talletetaan vihkimisoikeusrekisteriin. Vihkimisoikeusrekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen tähän lakiin.

12 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta ja vihkimisoikeudesta annetun lain kumoamisesta.

Sisäministeriön toimiala

1.34 Kansalaisuuslaki

34 §. *Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä 22 vuotta.* Pykälän 2 momentin 3 kohdan a alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset maistraatin sijasta olisivat Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

38 §. *Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kansalaisuuden määrittämiseen liittyvät tehtävät.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Myös pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi toimivaltaisten viranomaisten osalta.

39 §. *Asianosaisen tietojenantovelvollisuus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

40 §. *Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.35 Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

13 §. *Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä.* Pykälän 1 momentin 13 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen säädösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Samalla korjattaisiin viittauksessa oleva kirjoitusvirhe.

19 §. *Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille.* Pykälän 1 momentin 20 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat jatkossa maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.36 Ulkomaalaislaki

138 §. *Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan peruuttaminen.* Pykälän 2 momentin 4 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.37 Passilaki

5 c §. *Passin teknisen osan tietojen tietoturva.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi.

21 §. *Passin peruuttamisen edellytykset.* Pykälän 3 momentin 5 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi.

1.38 Laki hätäkeskustoiminnasta

19 §. *Tiedonsaantioikeus rekistereistä.* Pykälän 1 momentin kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä korvattaisiin lisäksi termi ”registerföraren” nykyisin käytössä olevalla termillä ”personuppgiftsansvarige”.

1.39 Pelastuslaki

89 §. *Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten.* Pykälän 2 momentin 2 kohtaan ja 3 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoiset muutokset siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

90 §. *Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että ilmaisu ”rekisterihallintolaissa tarkoitetuilta viranomaisilta” korvattaisiin ilmaisulla ”väestötietojärjestelmästä”. Muutoksella ei olisi vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan tiedonsaannin osalta.

1.40 Henkilökorttilaki

3 §. *Kansalaisvarmenne.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos ja viranomaisen nimen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä. Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

8 §. *Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen viranomaisen nimen muutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

Puolustusministeriön toimiala

1.41 Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa

42 §. *Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

91 §. *Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

Valtiovarainministeriön toimiala

1.42 Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista

1 §. Pykälän 2 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraatteihin. Maistraattien tehtävien yhdistyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon viraston toiminnot eivät kuulu enää valtion paikallishallinnon aluejakoihin.

1.43 Kotikuntalaki

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 2 *momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

Pykälään lisättäisiin *uusi 4 momentti*, jossa säädettäisiin tarkemmin lain säännösten soveltumisesta Ahvenanmaan valtionvirastoon. Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle nykyinen rekisterihallintolaki kumottaisiin. Rekisterihallintolain 3 §:ssä säädetään nykyisin maistraatin tehtävistä sekä siitä, että Ahvenanmaan maakunnassa maistraattien tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto. Uudessa Digi- ja väestötietovirastoa koskevassa laissa ei säädettäisi yksityiskohtaisesti Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä. Tämän vuoksi olisi tarpeen erikseen säätää Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta niissä kotikuntalaissa säädettyissä tehtävissä, jotka siirtyisivät maistraateilta uudelle Digi- ja väestötietovirastolle. Momentissa eriteltäisiin ne säännökset, joissa viitataan Digi- ja väestötietovirastoon, mutta joita Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälä ei muuttaisi vallitsevaa oikeustilaa, vaan Ahvenanmaan valtionvirastolla säilyisivät sen tälläkin hetkellä suorittamat lain mukaiset tehtävät.

7 §. *Muuttajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälän 4 *momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

7 a §. *Muutto- ja maastamuuttoilmoitus.* Pykälän 6 *momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

7 b §. *Toimivaltainen maistraatti.* Pykälä kumottaisiin kokonaisuudessaan. Säännökset alueellisesta toimivallasta ovat valtakunnallisessa virastossa tarpeettomia.

7 c §. *Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa.* Pykälän 1 *momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälän 1 momentin säännös asianomaisten maistraattien kuulemisesta poistettaisiin tarpeettomana.

7 e §. *Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät.* Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaan 7 b §:ään. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

8 §. *Muu ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

9 §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskevan merkinnän tekeminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

9 a §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä eräissä tapauksissa.* Pykälään 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

10 §. *Muuttopäivä.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

11 §. *Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

12 §. *Velvoittaminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

13 §. *Uhkasakko.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

15 §. *Kuuleminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

17 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa korvattaisiin viittaus päätöksen tehneeseen rekisterihallinnon viranomaiseen Digi- ja väestötietovirastolla. Samalla säännöksen muotoiluun tehtäisiin kielellinen muutos. Säännöstä sovellettaisiin 1 §:n 4 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella. Muutoksenhakua koskevaan oikeustilaan ei tulisi muutosta.

18 §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

19 §. *Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.44 Valtion virkamieslaki

7 §. Pykälän 1 momentin 9 kohdassa muutettaisiin vaatimus Suomen kansalaisuudesta koskemaan Digi- ja väestötietoviraston virkaa, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virkaa. Lisäksi kohtaan tehtäisiin kielellinen muutos.

1.45 Laki verotusmenettelystä

18 §. *Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaan rekisterihallintolakiin. Tiedonantovelvollisina viranomaisina toimisivat jatkossa Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.46 Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan

5 §. *Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.47 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta

20 §. *Tietojen antaminen eräille viranomaisille.* Pykälän 1 momentin 3 kohdasta poistettaisiin viittaus kumottavaan rekisterihallintolakiin. Viranomaisina, joille verohallinto voisi jatkossa salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tietoja, toimisivat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.48 Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista

4 §. *Palvelutuottajat.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

6 §. *Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö.* Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

8 §. *Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen.* Pykälän 4 momentin johdantokappaleessa muutettaisiin viraston nimi.

9 §. *Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin 1 kohdassa muutettaisiin säädösviittaus vastaamaan muutettavain lain uutta nimeä.

10 §. *Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

12 §. *Tietojen käsittely palvelutuotannossa.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

13 §. *Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin tietosuojasetuksesta johtuva terminologinen muutos siten, että sana registeransvarig korvattaisiin sanalla personuppgiftsansvarig.

20 §. *Lokirekisteri.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

21 §. *Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

22 §. *Yleinen ohjaus.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

1.49 Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista

Lain nimike muutettaisiin niin, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin uudella viraston nimellä Digi- ja väestötietovirasto.

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

3 §. *Väestötietojärjestelmä.* Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että ilmaisu ”automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä” poistettaisiin. Ilmaisua on vanhanaikainen eikä sen poistaminen muuta säännöksen merkitystä. Muutoksella ei olisi tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

4 §. *Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä.* Pykälässä säädettäisiin väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjästä. Voimassa olevan lain mukaan rekisterinpitäjiä ovat Väestörekisterikeskus ja maistraatit. Rekisterihallintolain nojalla myös Ahvenanmaan valtakunnanvirasto toimii rekisterinpitäjänä, sillä se hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa maistraatin tehtäviä. Maistraattien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon jäävät jäljelle Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Rekisteröidyn olisi mahdollista osoittaa pyyntönsä kummalle tahansa rekisterinpitäjälle. Käytännössä pyynnot ohjautuisivat Ahvenanmaan maakunnassa pääsääntöisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Manner-Suomessa Digi- ja väestötietovirastolle. Rekisterinpitäjien olisi kuitenkin mahdollista keskinäisin järjestelyin ja sähköisiä asiointipalveluita hyödyntämällä luoda käytännössä toimivat menettelyt pyyntöjen vastaanottamista ja käsittelyä varten.

Digi- ja väestötietovirasto vastaisi tietosuojaa koskevien vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvallisuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Väestörekisterikeskuksella on myös voimassa olevan lain nojalla ollut vastuu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Oikeustilaa ei tältä osin olisi tarkoitus muuttaa, mutta säännöksen muotoilu muutettaisiin nykyaikaisemmaksi ja päivitetäisiin vastaamaan käytännössä muodostunutta työnjakoa. Muilta osin rekisterinpitövastuu ja väestötietojärjestelmän ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuisivat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin väestötietolaissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Lakiin sisältyy erillisiä säännöksiä ylläpitoa ja tietojen luovutusta koskevien tehtävien jaosta, jotka määrittävät osaltaan myös rekisterinpitäjän vastuun alaa. Esimerkiksi lain 21 §:ssä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta päättää tietojen lisäämisestä, muuttamisesta tai korjaamisesta toimialueellaan, kun taas lain 47 §:ssä säädettäisiin tietojen luovutusta koskevasta toimivallan jaosta. Siltä osin, kuin rekisterinpitäjien välistä vastuunjako olisi tarpeen tarkentaa tietosuojasetuksesta johtuvien vastuiden tai käytännön tietojen käsittelyn näkökulmasta, vastuunjaosta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Väestötietolain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston rekisterinpitäjä olisi Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietovirastolle säädetty vastuu tietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta, tietosuojasta ja tietoturvallisuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista edellyttää, että se vastaa myös käyttäjä- ja lokirekistereistä sekä tapahtumatiedostosta. Vastuu on voimassa olevan lain nojalla kuulunut Väestörekisterikeskukselle, eikä oikeustila suhteessa Ahvenanmaan valtionvirastoon tältä osin muuttuisi.

5 §. *Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus maistraatteihin ja Väestörekisterikeskukseen. Momentissa säädettäisiin jatkossa Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston käyttöoikeudesta. Muilta osin pykälään ei tehtäisi muutoksia.

6 §. *Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

9 §. *Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus alueellisiin maistraatteihin ja säädettäisiin sen sijaan, että tietojen tallettamista koskeva pyyntö tulee esittää Digi- ja väestötietovirastolle. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

10 §. *Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen.* Pykälässä muutettaisiin viittaukset maistraattiin viittauksiksi Digi- ja väestötietovirastoon. Mitä pykälässä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta koskisi 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoa sen suorittaessa sille Ahvenanmaan maakunnassa kuuluvia tämän lain mukaisia tehtäviä.

11 §. *Henkilötunnus ja sen antaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan henkilötunnuksen antamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Vastaisuudessa tehtävä kuuluisi Digi- ja väestötietovirastolle, eikä tehtävänjaosta olisi tarpeen säätää erikseen, sillä virastolla olisi 4 §:n mukaan kokonaisvastuu väestötietojärjestelmän taustalla olevasta tietojärjestelmästä. Lain 4 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti tietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Koska henkilötunnus annetaan automaattisesti, siitä vastaava viranomainen on selkeästi osoitettavissa.

12 §. *Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen.* Pykälää muutettaisiin niin, että viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja maistraatteihin korvattaisiin viittauksilla Digi- ja väestötietovirastoon. Pykälän 3 momentin nojalla ainoastaan Digi- ja väestötietovirasto päättäisi henkilötunnuksen muuttamisesta 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Pykälää ei tältä osin sovellettaisi Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Ahvenanmaan valtionvirasto voisi kuitenkin päättää henkilötunnuksen muuttamisesta, kun se vahvistaa sukupuolen transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti. Voimassa olevan 3 momentin mukaan tunnuksen muuttamisesta päättää tällöin transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettu maistraatti. Momenttia muutettaisiin siten, että viittaus tehtäisiin suoraan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun viranomaiseen. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta ilmenee kyseisestä säännöksestä. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta säilyisi muutoksen johdosta ennallaan.

19 §. *Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen.* Pykälän 1 momentti jaettaisiin kahteen osaan niin, että uudessa 1 momentissa säädettäisiin tiedon luotettavuuden varmistamisesta yleisesti. Pykälän uusi 1 momentti vastaisi voimassa olevan 19 §:n ensimmäistä virkettä.

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin ulkomaisen asiakirjan esittämistä koskevista muodollisuusvaatimuksista. Edellytykset asiakirjan laillistamiselle, viranomaisen todistukselle ja kääntämiselle vastaisivat voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Momentin alkuun lisättäisiin kuitenkin tarkennus siitä, mihin asiakirjoihin edellytyksiä sovelletaan. Jos 1 momentissa tarkoitettu tiedon tallettamisen pohjana oleva asiakirja on saatu suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla.

la, uuden 2 momentin edellytyksiä ei tarvitsisi soveltaa. Muutoksella varauduttaisiin lisääntyvään sähköiseen tiedonvaihtoon ulkomaisten viranomaisten kanssa.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Voimassa olevan pykälän 3 momentti poistettaisiin. Tietojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu rekisterinpitäjän velvollisuuksiin eikä siitä tarvitse säätää erikseen. Säännös siitä, että Digi- ja väestötietovirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tietojen tarkistamisesta on tarpeeton, kun useista alueellisista rekisterihallinnon viranomaisista luovuttaisiin.

Lisäksi pykälässä korvattaisiin kauttaaltaan viittaukset maistraattiin ja Väestörekisterikeskukseen viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ulkoministeriön nimi päivitetäisiin vastaamaan nykytilaa.

Pykälän sisältämä sääntely tietojen luotettavuuden varmistamisesta kuuluu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa annetun kansallisen liikkumavaran piiriin. Väestötietolaki muodostaa tietosuoja-asetuksen 6 artiklan kolme kohdan tarkoittaman jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyvän perustan 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiselle lakisääteiselle käsittelylle väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Tällainen jäsenvaltion lainsäädäntö voi 6 artiklan 3 kohdan mukaan sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta ja käsiteltävien tietojen tyyppiä. Pykälässä säädetään yleisesti siitä, millainen tieto katsotaan luotettavaksi ja missä menettelyssä luotettavuus on varmistettava, jotta tiedon merkitseminen väestötietojärjestelmään on mahdollista.

20 §. Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että tietojen poistamisen sijaan säädettäisiin tietojen hävittämisestä. Tietojen poistaminen on käsitteenä tulkinnanvarainen, sillä sen voidaan katsoa tarkoittavan myös tietojen siirtämistä arkistoon. Väestötietojärjestelmän tiedoista ne, joita ei säilytetä pysyvästi, tulisi kuitenkin hävittää kokonaisuudessaan. Oikeustilaa ei olisi tarkoitus muuttaa ja käytännössä tiedot on hävitetty myös nykyisen sääntelyn nojalla. Muutos olisi selkeyttävä. Pykälän 1 momenttia ei sovellettaisi Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälässä tarkoitettujen tietojen hävittämien on myös voimassa olevan lain mukaan kuulunut yksin Väestörekisterikeskukselle.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin selventävä muutos. Säännöksen mukaan Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksien ja osoitteet. Säännöksestä poistettaisiin sana ”edelliset”. Näin olisi selvää, että myös tunnus, jota ei ole muutettu, säilytetään pysyvästi.

Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus arkistolakiin ja sen nojalla annettuun sääntelyyn. Viittaus on tarpeeton, sillä arkistolaki soveltuu väestötietojärjestelmään jo sen soveltamisalan nojalla.

Pykälän otsikossa sana poistaminen korvattaisiin sanalla hävittäminen.

Pykälän sisältämä sääntely tietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä kuuluu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa annetun kansallisen liikkumavaran piiriin. Väestötietolaki muodostaa tietosuoja-asetuksen 6 artiklan kolme kohdan tarkoittaman jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyvän perustan 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiselle lakisääteiselle käsittelylle väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Tällainen jäsenvaltion lainsäädäntö voi 6 artiklan 3 kohdan mukaan sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen sovelta-

mista, muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta ja säilytysaikoja. Pykälässä säädetään yleiset edellytykset väestötietojärjestelmän tietojen säilyttämiselle ja hävittämiseksi, mukaan lukien tietojen säilytysajat.

21 §. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta. Pykälää muutettaisiin niin, että siinä ei enää säädettäisi tietojen ylläpitoa koskevasta yleisestä toimivallasta, vaan Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat 4 §:n nojalla väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjien välillä toimivallanjako perustuisi väestötietolakiin ja virastojen toimialueisiin. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi itse tietojärjestelmästä ja sen toimivalta olisi yleinen siltä osin, kun toimivaltaa ei ole erikseen laissa säädetty Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädettäisiin erikseen.

Uudessa 1 momentissa eriteltäisiin ne säännökset, joissa viitataan Digi- ja väestötietovirastoon, mutta joita Ahvenanmaan maakunnassa sovellettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät ovat voimassa olevassa väestötietolaissa perustuneet rekisterihallintolakiin, jonka 3 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon laissa ei enää säädettäisi erikseen maistraattien ja Digi- ja väestötietoviraston tehtävistä. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta olisi säädettävä erikseen.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin lisäksi Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta päättää tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä. Säännös vastaisi voimassa olevan lain säännöksiä maistraattien toimivallasta.

Uudessa 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 2 momentin sisältämään toimivaltasäännöksen. Digi- ja väestötietovirasto voisi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään myös Ahvenanmaan valtionviraston toimialueella tietyin edellytyksin. Säännös vastaisi voimassa olevaa Väestörekisterikeskuksen toimivaltaa koskevaa 21 §:n 2 momenttia.

22 §. Muiden viranomaisten toimivalta. Pykälässä säädettäisiin muiden kuin Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta voimassa olevaa säännöstä vastaavasti. Pykälässä säädetty viranomaisten toimivalta ei syrjäyttäisi rekisterinpitäjien toimivaltaa, vaan olisi sille rinnakkainen. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta siitä, että pyyntö voidaan tehdä Verohallinnolle ”maistraatin lisäksi”. Pykälässä ei olisi erikseen tarvetta korostaa Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaa, vaan toimivallan muotoilusta käy ilmi, ettei Verohallinnon erityistä toimivaltaa koskeva säännös syrjäytä rekisterinpitäjien toimivaltaa.

Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen maistraattiin ja korvattaisiin se Digi- ja väestötietovirastolla. Lain 21 §:n 1 momentin mukaan säännöstä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella. Pykälän 4 momentista poistettaisiin viittaus 21 §:ään. Säännös Verohallinnon ja maahanmuuttoviraston toimivalasta ei syrjäyttäisi Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti tiedot tallentaneen viranomaisen vastuusta. Momentti muutettaisiin siten, että jäljennöksen antamisen osalta ei viitattaisi maistraattiin tai 47 §:n 2 momenttiin. Tiedot 3 momentin nojalla tallettanut viranomainen huolehtisi Digi- ja väestötietoviraston sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka

tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon, joten 3 momentissa tarkoitettu viranomainen vastaisi jäljennöksen antamisesta myös Ahvenanmaan valtionviraston puolesta. Jäljennöksellä tarkoitettaisiin voimassa olevaa 47 §:ää vastaavasti jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muista vastaavista tietoineistoista. Viittaus muutettavaan 47 §:ään ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukainen tai tarpeellinen. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän 7 momentti kumottaisiin. Tietosuoja-asetuksen myötä on tarve yksinkertaistaa rekisterinpitovastuuta koskevia järjestelyjä ja säännöksiä. Tulevaisuudessa väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimisivat yksin Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto. Rekisterinpitäjäsopimukset raukeaisivat automaattisesti lainmuutoksen voimaantullessa ja kaikki kunnat olisivat jatkossa suoraan lain nojalla tietojen ilmoittajia ja niihin sovellettaisiin 3 luvun säännöksiä. Vastuu tiedoista olisi 27 §:n nojalla ilmoittajalla. Muutoksella ei olisi tarkoitus rajoittaa nykyisten rekisterinpitäjäkuntien ilmoittamisen välineitä, vaan kaikille kunnille laajennettaisiin käyttöön vastaava yhdenmukainen palvelurajapinta rakennustietojen ylläpitoon väestötietojärjestelmässä. Kunnan rakennusvalvonta voisi ilmoittaa ja ylläpitää rakennustietoja edelleen sekä automaattisesti liittämällä tietojärjestelmänsä tähän tarkoitettuun väestötietojärjestelmän rakennustietojen ylläpitorajapintapalveluun että manuaalisesti selainpohjaisen suorakäyttöpalvelun avulla. Muutos säästäisi pitkällä tähtäimellä Digi- ja väestötietoviraston työtä, kun kaikki kunnat voisivat ilmoittaa rakennustiedot sähköisesti suoraan väestötietojärjestelmään ilman välikäsiä.

Kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun poistaminen ei aiheuttaisi tosiasiallista muutosta kuntien asemaan väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietojen ylläpidossa. Se kuitenkin poistaisi tietosuoja-asetuksen myötä juridisesti mutkikkaaksi muodostuneen yhteisrekisterinpitovastuun näiden väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Vastuunjako olisi muutoksen myötä selkeämpi, ilman tarvetta tulkita lakisääteisen rekisterinpitovastuun ja sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun suhdetta. Selkeän vastuunjaon myötä myös rekisteröidyn oikeudet olisivat tehokkaammin toteutettavissa.

Muutoksella ei olisi vaikutusta yhtäältä kuntien sekä toisaalta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston lakisääteisiin rooleihin niiden vastuulla olevien rekisterien rekisterinpitäjinä, vaan nämä roolit säilyisivät ennallaan. Kunnat olisivat edelleen rekisterinpitäjiä suhteessa niiden vastuulle kuuluviin rakennusvalvonnan tietoihin, jotka toimivat myös väestötietojärjestelmän tietolähteenä. Muutos poistaisi ainoastaan kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun suhteessa väestötietojärjestelmään.

Pykälässä muutettaisiin lisäksi viraston nimi.

Pykälässä tarkoitettut viranomaiset ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia käsittelijöitä suhteessa väestötietojärjestelmän tietoihin. Rekisterinpitovastuu säilyy Digi- ja väestötietovirastolla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla. Käsittelyn yleiset reunaehdot sisältyvät pykälän säännöksiin sekä väestötietolain 2 lukuun. Lisäksi toimijoiden on noudatettava valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä käsittelyssä käytetystä menettelystä. Pykälän 3 momentin mukaan tiedot tallettanut viranomainen vastaa rekisterinpitäjälle tallettamiensa tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta. Tämä koskee ainoastaan Verohallintoa ja Maahanmuuttovirastoa, sillä Kansaneläkelaitos ja Suomen edustustot voivat vain toimittaa tiedot ja asiakirjat eteenpäin. Vastuu on verrannollinen lain 27 §:ssä säädettyyn ilmoittajan vastuuseen. Rekisterinpitäjällä säilyy kuitenkin kokonaisvastuu väestötietojärjestelmän tiedoista ja se määrittelee lain sallimissa rajoissa käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

24 §. Muu tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa muutettaisiin lapsen nimen ja äidinkielen ilmoittamista koskeva määräaika kahdesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen lapsen syntymästä lukien. Muutos johtuu suoraan uudesta etu- ja sukunimilaista, jonka 22 ja 23 §:ssä määrätään lapsen etu- ja sukunimen ilmoittamisen määräajaksi kolme kuukautta.

26 §. Tietojen ilmoittaminen. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

29 §. Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen. Pykälässä säädettäisiin jatkossakin tietojen luovuttamisesta viranomaistehtävän hoitamiseen. Pykälän 1 momentin johdantokappale sekä 1 momentin 1 ja 2 kohdat säilyisivät ennallaan. 1 momenttiin lisättäisiin uusi 3 kohta, jonka nojalla viranomaistehtävään voidaan luovuttaa myös tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Näin vältettäisiin riski siitä, että väestötietolain säännös rajoittaisi sanamuotonsa perusteella tietojen luovuttamista turhaan sellaiselle viranomaiselle, jolla on tietosuoja-asetuksen mukainen peruste käsittelylle.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen käsittely olisi lakisääteistä. Myös käsittely 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla edellyttää perustetta lainsäädännössä ja tietosuojalain 4 § sisältää yleisen säännöksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesta käsittelystä. Viranomaistehtävän hoitamiseen voitaisiinkin luovuttaa tietoja myös silloin, kun käsittely ei ole lakisääteistä, mutta se on tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaista. Tietoja voidaan luovuttaa, kun kysymys on henkilön asemaa, tehtäviä ja niiden hoitoa julkisyhteisössä, elinkeinoelämässä, järjestötoiminnassa tai muussa vastaavassa toiminnassa kuvaavista tiedoista siltä osin, kun käsittelyn tavoite on yleisen edun mukainen ja käsittely on oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Lisäksi tietoja voidaan luovuttaa, kun käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen toiminnassa yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi.

Pykälän soveltamisalaan ei kuuluisi sellainen käsittely, joka perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan, mutta ei tapahdu viranomaistehtävän hoitamiseksi. Esimerkiksi tieteelliseen tutkimukseen tiedot luovutettaisiin jatkossakin 30 §:n nojalla. Tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdat eivät täten toimisi perusteena tietojen luovuttamiselle 29 §:n nojalla.

Pykälässä ei olisi mahdollista säätää ainoastaan tietojen luovuttamisesta tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan mukaiseen käsittelyyn, sillä osa väestötietojärjestelmästä tietoja vastaanottavista viranomaisista ei kuulu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tämän vuoksi 1 momentin 1 ja 2 kohtien säilyttäminen olisi edelleen tarpeen. Väestötietolain 28 §:n yleiset edellytykset rajoittavat kuitenkin tietojen luovuttamista myös 29 §:n nojalla. Näin 29 §:n nojalla ei esimerkiksi olisi mahdollista luovuttaa tietoja, kun luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa. Vaikka 1 momentin 1 ja 2 kohdat eivät sisällä viittausta tietosuojalainsäädäntöön, on käsittelyn myös näissä tapauksissa täytettävä siihen sovellettavan tietosuojasääntelyn vaatimukset.

Pykälästä poistettaisiin säännös, jonka mukaan tuomioistu- ja hallintomenettelyssä tarvittavat väestötietojärjestelmän tiedot tulee hankkia viran puolesta. Tiedon täsmällisyys ja ajan tasaisuus varmistetaan parhaiten, kun tiedot tarkistetaan suoraan järjestelmästä, ja tietojen oikeellisuudesta huolehtiminen kuuluu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla tietojen käsittelystä vastaavan rekisterinpitäjän velvollisuuksiin. Asiasta ei ole tarpeen säätää erikseen.

Pykälästä poistettaisiin säännös, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällöstä ja käytöstä. Säännöksen sisältö tulee katetuksi 18 §:n vastaavalla säännöksellä eikä sitä ole tarpeen toistaa. Esityksellä ei muutettaisi vallitsevaa oikeustilaa.

30 §. *Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa säännöstä vastaavasti tietojen luovuttamisesta historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen. Pykälästä kuitenkin poistettaisiin viittaus viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtäviin, jotka sisältyisivät muutettuun 29 §:ään. Viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävässä suoritettava käsittely perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan sekä tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Tietojen luovuttaminen tapahtuisi jatkossa 29 §:n nojalla. Samalla pykälän muotoilua yksinkertaistettaisiin.

32 §. *Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa pykälää vastaavasti tietojen luovuttamisesta asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin. Kyse olisi pääasiassa sellaisesta käsittelystä, joka perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b tai f alakohtiin. Laissa olisi jatkossakin tarkoituksenmukaista säätää erikseen tietojen luovuttamisesta asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin näiden käyttötarkoitusten yleisyyden vuoksi. Erillinen säännös mahdollistaa johdonmukaisen luovutuskäytännön, joka on yhteensopiva väestötietojärjestelmän käyttötarkoituksen kanssa. Tietojen luovuttaminen käyttötarkoitukseen, joka kuuluu pykälän soveltamisalaan, ei olisi mahdollista yleisen 34 §:n 3 momenttiin sisältyvän säännöksen nojalla.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat voimassa olevan pykälän 2 momenttia, mutta säännösten järjestystä muutettaisiin. Lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos. Muutokset olisivat teknisiä.

34 §. *Tietojen muu luovuttaminen.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin poissulkevat viittaukset tietojen luovutuksen rajoituksia ja tietojen käytön valvontaa koskeviin pykäliin. Nämä viittaukset ovat tarpeettomia, sillä momentin nojalla tiedot saatetaan julkiseen käyttöön niin, ettei kyse ole henkilötiedosta. Näin ollen lain systematiikassa on ilmeistä, etteivät henkilötiedon luovuttamiseen sovellettavat säännökset sekä tietojen käytön valvontaa koskevat säännökset sovellu. Kyse on lisäksi viittauksista jäljempänä tuleviin säännöksiin, joita tulisi lakiteknisistä syistä välttää. Lisäksi momentissa muutettaisiin viraston nimi.

Pykälän 3 momentin muotoilua muutettaisiin. Esitetyn säännöksen mukaan tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Voimassa olevan säännöksen mukaan tietoja voidaan luovuttaa ”vain”, jos hakijalla on tällainen oikeus. Lisämääre on tarpeeton ja se ehdotetaan poistettavaksi.

35 §. *Yleinen kielto-oikeus.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi ja poistettaisiin lisäksi viittaus maistraattiin. Momentissa tarkoitettu ilmoitus voitaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla toimittaa myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.

36 §. *Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

37 §. *Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely.* Pykälän 2 ja 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 3 momentissa tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

38 §. *Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa viitattaisiin tilastolain (280/2004) mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että virallisen tilaston määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

39 §. *Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

41 §. *Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

42 §. *Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin. Säännös koskee sellaisten tietojen luovuttamista, joita maistraatti käsittelee 70 §:n mukaisessa, erityisesti uskonnolliselle yhdyskunnalle annetussa palvelussa. Voimassa olevan lain 70 §:n mukaan nykyinen Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä. Palvelusta on tehtävä erillinen sopimus. Tällainen mahdollisuus on myös uskonnollisella yhdyskunnalla, jonka tietojen käsittely perustuu lakiin tai asetukseen. Kun Väestörekisterikeskus tekee tällaisen sopimuksen uskonnollisen yhdyskunnan kanssa, kyse on tietosuoja-asetuksen mukaisesti asetelmasta, jossa nykyinen Väestörekisterikeskus toimii käsittelijäsuhteessa uskonnolliseen yhdyskuntaan. Laissa ei ole mahdollista säätää, kuten 42 §:ssä nyt on tehty, että toinen taho luovuttaisi näitä käsittelyn ja sitä koskevan sopimuksen piirissä olevia tietoja kolmannelle. Tietojen luovuttaminen on rekisterinpitäjän vastuulla ja se voi sopimuksessa antaa käsittelijälle myös oikeuden luovuttaa tietoa.

Lain 42 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja tietosuoja-asetuksen vastaisena. Lain 70 § mahdollistaisi edelleen sen, että Digi- ja väestötietovirasto ottaa sopimusperusteisesti vastuulleen rekisterin tai tietojärjestelmän ylläpitämisen ja tietojenkäsittelyn. Mahdollista tietojen luovutusta koskevat järjestelyt on mahdollista hoitaa uskonnollisen yhdyskunnan (tässä rekisterinpitäjän) sekä Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston (tässä käsittelijät) välisin sopimuksin.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdiskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdiskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

Uskonnollisen yhdiskunnan jäsenyyttä koskeva tieto voidaan myös katsoa tietosuojasetuksen 9 artiklan mukaiseksi erityiseksi henkilötiedoksi. Tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta mahdollistaa erityisten henkilötietojen käsittelyn väestötietojärjestelmässä. Väestötietolain tarkoitus on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Väestötietojärjestelmä on keskeinen suomalaisen yhteiskunnan tietohuollolle ja viranomaisten toiminnalle. Käsittely tapahtuu täten tärkeää yleistä etua koskevasta syystä. Väestötietolaissa on lisäksi säädetty yksityiskohtaisesti tietojen oikeellisuuden varmistamisesta, ylläpidosta ja luovutuksesta. Lain on katsottava sisältävän asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Pykälän sisältämä säännös tietojen luovuttamisen rajoituksesta on tällainen erityinen toimenpide. Lisäksi luovutuksen on yllä kuvatusti täytettävä muut lain edellytykset. Erityisesti lain 28 §:n 1 momentin mukaan luovutettaessa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja on varmistettava, että vastaanottajalla on tietosuojasetuksen tai tietosuojalain mukainen oikeus käsitellä tietoja.

43 §. Tunnuksen luovuttaminen. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa muutettaisiin viraston nimi.

44 §. Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

46 §. Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 2 momentissa poistettaisiin tarpeeton määre ”automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä” liittyen väestötietojärjestelmän perustana olevaan tietojärjestelmään. Viittaus tietoihin, joita ei ole otettu tietojärjestelmään digitaalisessa muodossa on riittävän selvä. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

47 §. Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen. Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin tietojen luovuttamisesta vastaavaan viranomaiseen luovuttamisesta päättävän viranomaisen sijaan. Muotoilun muutos olisi selkeyttävä, sillä kaikesta tietojen luovuttamisesta ei ole tarpeen tehdä päätöstä.

Pykälästä poistettaisiin yksityiskohtaiset säännökset Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien välisestä toimivallanjaosta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston yleisesti toimivallasta tietojen luovuttamisessa ja pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta.

Digi- ja väestötietovirasto vastaisi jatkossa sekä Väestörekisterikeskuksen vastuulle tällä hetkellä kuuluvasta tietojen luovutuksesta että manner-Suomessa maistraattien vastuulle kuuluvasta tietojen luovutuksesta. Näin 1 momentissa säädettäisiin yleisesti, että Digi- ja väestötietovirasto vastaisi väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, mukaan lukien tietojen tilastomuotoisista palveluista, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionvirasto luovuttaisi jatkossakin tietoja nykyisten maistraattien tavoin, eikä sen toimivaltaan tältä osin tulisi muutosta. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaisi toimialueellaan todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista sekä muusta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen käyttöyhteyden avulla. Valtionvirasto voisi säädöksen nojalla edelleen luovuttaa tietoja paikallisiin tai muuten rajoitettuihin tarkoituksiin myös sähköisesti. Se ei kuitenkaan voisi hyödyntää tietojen luovutuksessa teknistä käyttöyhteyttä tai muuten avata tiedon hakijalle yhteyttä väestötietojärjestelmään. Ahvenanmaan valtionvirasto ei myöskään voisi luovuttaa ulkomaille muita kuin yksittäisiä tietoja.

49 §. *Muu luovutustoimivalta.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin 2 kohdasta poistettaisiin tarpeeton täsmennys siitä, että muu organisaatio on ”rekisterihallinnon ulkopuolinen”. Kun rekisterihallinnon viranmaisista jäljelle jäävät vain Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto, ja jälkimmäisen tehtävistä on säädetty laissa, ei ole edelleen tarpeen tarkentaa, että kyse on tämän piirin ulkopuolisista organisaatioista. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

50 §. *Tietojen luovuttamista koskeva menettely.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan tuotaisiin esille, että tietojen luovutuksesta on kirjattava säännöksessä luetellut tiedot tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä velvollisuus koskisi sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa niiden luovuttaessa tietoja momentin mukaisesti.

51 §. *Luovutettujen tietojen käyttö.* Pykälä kumottaisiin. Käyttötarkoitussidonnaisuus on keskeinen tietosuojan periaate, jota koskevat säännökset sisältyvät tietosuoja-asetukseen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (jäljempänä tietosujadirektiivi). Koska käyttötarkoitussidonnaisuus velvoittaa kaikkia rekisterinpitäjiä, myös väestötietojen vastaanottajia, ei ole tarpeen säätää erikseen käyttötarkoitussidonnaisuutta tukevista rajoituksista. Tietojen luovuttavan viranomaisen ei myöskään ole mahdollista omalla päätöksellään myöntää poikkeusta käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteesta.

Säännöstä ei voida katsoa tarpeelliseksi myöskään siltä osin, kun väestötietoja luovutetaan sellaiseen käsittelyyn, joka ei kuulu tietosuoja-asetuksen tai tietosujadirektiivin soveltamisalaan. Kysymykseen tulee lähinnä luovutus luonnolliselle henkilölle yksinomaan henkilökohtaiseen tai tämän kotitaloutta koskevaan toimintaan. Yksittäisiä tietoja luovutetaan väestötietojärjestelmästä myös tällaiseen toimintaan eikä käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate tietosuoja-asetuksen kautta tule tällöin sovellettavaksi. Mikäli tietoja kuitenkin käytettäisiin myös muuhun kuin yksinomaan henkilökohtaiseen tai kotitaloutta koskevaan tarkoitukseen, tulisi tietosuoja-asetus automaattisesti sovellettavaksi ja käyttötarkoitussidonnaisuus sitoisi tietojen vastaanottajaa. Pykälä on siis tarpeeton myös tästä näkökulmasta.

Pykälällä on tavoiteltu myös sitä, että tiedot haettaisiin aina alkuperäislähteestä, eivätkä tiedon vastaanottajat välittäisi tietoja eteenpäin muodostaen rinnakkaisia osakopioita väestötietojärjestelmän tiedoista. Tällöin tietojen ajantasaisuus saattaisi vaarantua. Tietosuoja-asetus edellyttää kuitenkin rekisterinpitäjiltä tietojen täsmällisyyden ja ajantasaisuuden varmistamista kaikin mahdollisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rekisterinpitäjien ei tulisi luottaa aika-ajoin päivitettäviin kopioihin, vaan tiedot tulisi tarkistaa aina väestötietojärjestelmästä. Myös tietojen käsittelyn minimointi edellyttää sitä, ettei tietoja säilytetä turhaan niiden vastaanottajalla tai muodosteta rinnakkaisia rekistereitä väestötietojärjestelmälle. Säännös on tarpeeton myös tältä osin.

52 §. Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin kotirauhan sijaan pysyväisluonteiseen asumiinseen käytettäviin tiloihin. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus hallintolain 39 §:ään, jossa säädetään tarkastuksen suorittamisesta. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

53 §. Käyttäjärekisteri. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 2 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

54 §. Käyttäjärekisterin tietojen käyttö. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

55 §. Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta poistettaisiin. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohta siirrettäisiin uusiksi 2 ja 3 kohdiksi.

56 §. Lokirekisteri. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 2 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

57 §. Lokirekisterin tietojen käyttö. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

58 §. Lokirekisterin tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta poistettaisiin. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 1 momentin 3—5 kohta siirrettäisiin uusiksi 2—4 kohdiksi.

59 §. Tapahtumatietojen käsittely. Pykälän 3 momentin 2 kohdasta poistettaisiin säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 3 momentin 3 kohta siirrettäisiin uudeksi 2 kohdaksi.

60 §. Väestörekisterikeskuksen selvitysvelvollisuus. Pykälä kumottaisiin. Tietosuojavaletuutetun tehtävistä ja velvollisuuksista tietojen käsittelyn valvonnassa on säädetty erikseen tietosuoja-

laissa. Tietosuoja-valtuutetulla on oikeus puuttua tietojen käsittelyyn sekä saada tarvitsemansa tiedot valvonnan suorittamiseksi. Laissa olisi tarpeetonta säätää erikseen erityisestä raportointivelvoitteesta Digi- ja väestötietoviraston osalta.

6 luku. *Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi.* Luvun otsikossa muutettaisiin viraston nimi.

61 §. *Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

62 §. *Varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävien varmenteiden tiedot.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

63 §. *Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan teknisen tunnistetiedon antamisesta ja tallettamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Jatkossa vastuu kuuluisi Digi- ja väestötietovirastolle, mutta asiasta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Lain 4 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Koska tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti, siitä vastaava viranomainen on selkeästi osoitettavissa. Teknisen tunnistetiedon antamisesta ei tältä osin olisi säädettävä erikseen. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin lisäksi viraston nimi.

64 §. *Sähköisen asiointitunnuksen muuttaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

65 §. *Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

67 §. *Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

68 §. *Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

69 §. *Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

70 §. *Tietojenkäsittelypalvelu.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevien tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta. Säännös on tarpeeton, sillä toimeksiantaja on käsittelyn osalta rekisterinpitäjä, eikä käsittelijänä toimivalla virastolla ole tietosuoja-asetuksen nojalla oikeutta päättää tietojen käsittelystä. Käsittelijä toimii rekisterinpitäjän lukuun.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännös siitä, että tietojenkäsittelypalvelusta on tehtävä kirjallinen sopimus. Tämä vaatimus sisältyy jo tietosuoja-asetukseen eikä siitä ole tarpeen säätää erikseen. Digi- ja väestötietoviraston toiminnan näkökulmasta voidaan kuitenkin säätää asetuksella sopimuksen sisällöstä. Käytännössä kyse olisi sen sääntelystä, minkä sisältöiseen sopimukseen Digi- ja väestötietovirasto voi 70 §:n mukaisen palvelun tuottamiseksi sitoutua. Yleisesti käsittelijän ja rekisterinpitäjän välistä sopimusta säännellään tietosuoja-asetuksen 28 artiklassa, eikä valtioneuvoston asetuksella voitaisi poiketa tietosuoja-asetuksen säännöksistä.

72 §. Suoritteista ja palveluista perittävät maksut. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi siihen tehtäisiin kielellinen muutos siten, että tarpeeton ilmaisu ” siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään” poistettaisiin. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

74 §. Tietoturvallisuus. Pykälää kumottaisiin. Vastuu tietoturvallisuudesta seuraa suoraan viranomaisen asemasta tietosuoja-asetuksen mukaisena rekisterinpitäjänä.

76 §. Tiedon korjaaminen. Pykälän 1 momentissa poistettaisiin viittaus maistraattiin ja käytettäisiin sen sijaan termiä rekisterinpitäjä. Säännös koskisi sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa.

76 a §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä poistettaisiin hallintolain säädösnumero, johon viitattaisiin 52 §:ssä.

76 b §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa korvattaisiin rekisterihallinnon viranomainen Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

77 §. Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto. Pykälä kumottaisiin. Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan julkisuuslakia. Pykälä on sisältänyt informatiivisen viittauksen julkisuuslain säännöksiin ja sen sisältämään hyväksikäyttökieltoon. Säännös on aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Salassapitosääntely ei saisi tarpeettomasti muodostua pääsäännöksi. Siinä määrin, kun väestötietojärjestelmän tietojen salassapidosta olisi tarpeen säätää laajemmin, kuin mitä julkisuuslaissa on säädetty, tämä tulisi tehdä selkeästi ja tarkkarajaisesti. Tietojen käsittelyyn sovellettaisiin kuitenkin aina lain tietojen luovuttamista koskevia rajoituksia.

Väestötietojärjestelmän tietojen salassapito perustuu suoraan julkisuuslain säännöksiin erityisesti sen 24 §:n 1 momentin 31 ja 32 kohtiin. Ne tiedot, jotka eivät sisälly julkisuuslain 24 §:n tai muun salassapitosäännöksen soveltamisalaan ovat lähtökohtaisesti julkisia, vaikkakin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tietosuojalainsäädäntöä ja henkilötietojen käsittely on rajoitettua myös julkisuuslain nojalla. Mikäli tietoja koskee turvakielto, ne ovat salassapidettavia julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 31 kohdan nojalla.

Julkisuuslain 23 §:n säännökset vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta soveltuvat väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn ilman erillistä viittausta. Tietosuoja-asetus rajoittaa henkilötietojen käsittelyä myös tietojen vastaanottajan toiminnassa.

Voimassa olevan pykälän viittaus julkisuuslakiin on koskenut myös henkilön lain 52 tai 69 §:n nojalla saamia tietoja. Lain 52 §:ssä säädetään Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta ja virastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen suojauksen seurantaa ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja. Toisaalta Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on oikeus toimittaa tarkastus. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. Laissa ei myöskään ole säädetty tällaisessa yhteydessä saatujen tietojen luovuttamisesta. Viittaus on myös 52 §:n osalta informatiivinen ja se voidaan kumota.

Lain 69 §:ssä säädetään vastaavasti tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta varmenteen myöntämisestä ja peruuttamisesta koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seuran-

taa ja valvontaa varten. Laissa ei myöskään ole säädetty tällaisessa yhteydessä saatujen tietojen luovuttamisesta. Viittaus on myös tältä osin informatiivinen ja se voidaan kumota.

78 §. Viittaukset rangaistussäännöksiin. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Sääntely on päällekkäistä suhteessa tietosuojalain 26 ja 35 §:n, jota sovelletaan myös väestötietojärjestelmän tietoihin. Viittaukset rangaistussäännöksiin eivät ole erikseen tarpeen väestötietolaissa. Pykälän 1 momentin kumoaminen seuraa lisäksi suoraan 77 §:n kumoamisesta. Julkisuuslain 23 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta soveltuu ilman erillistä viittautusta myös väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn. Samoin rikoslain säännökset tämän vaitiolovelvollisuuden tai hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tulevat suoraan sovellettavaksi ilman erillistä viittautusta. Mitä tässä on sanottu väestötietojärjestelmän tiedoista, koskee myös lain 52 ja 69 §:n nojalla saatuja tietoja.

80 §. Siirtymäsäännökset. Lain siirtymäsäännöksiä muutettaisiin niiltä osin, kun säännökset tulevat edelleen sovellettavaksi ja siirtyminen valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon vaikuttaa säännöksen soveltamiseen. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että viittaus maistraattiin korvattaisiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon. Ruotsinkielisen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos. Pykälän 7 momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon sekä tarpeeton säännös ja asetuksenantovaltuus alueellisesti toimivaltaisista maistraateista poistettaisiin. Pykälän 9 momenttia muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin tarpeeton asetuksenantovaltuus asiakirjoja säilyttävästä alueellisesta maistraatista.

1.50 Kuntarakennelaki

6 §. Yhdistymisesityksen sisältö. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

12 §. Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

14 §. Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaukset maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

1.51 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

4 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä. Pykälän 3 momentissa poistettaisiin viittaus jo kumottuun väestötietolakiin. Sen sijaan säädettäisiin, että kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

1.52 Kuntalaki

16 §. Valtuutettujen määrä. Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

20 §. Äänioikeus kuntavaaleissa. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa muutettaisiin toimivaltainen viranomaisen maistraatista Digi- ja väestötietovirastoksi.

1.53 Laki tulotietojärjestelmästä

9 §. Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike vastaamaan lain uutta nimikettä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

1.54 Uskonnonvapauslaki

4 §. Liittymis- ja eroamismenettely. Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Viittaus aiemmin kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Pykälän 5 momenttiin sisältyvä säännös asian siirtämisestä alueellisesti toimivaltaisten maistraattien välillä poistettaisiin tarpeettomana. Voimassa olevassa pykälän 6 momentissa korvattaisiin viittaus maistraatille säädettyihin tehtäviin Digi- ja väestötietovirastolle säädettyihin tehtäviin ja momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi.

1.55 Laki ortodoksisesta kirkosta

74 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus jo aiemmin kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin.

1.56 Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä

20 §. Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.57 Lukiolaki

21 §. Opiskelijaksi ottamisen edellytykset. Pykälän 2 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

1.58 Kolttalaki

48 §. Luottamusmiesvaali. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus henkikirjoittajaan ja viitattaisiin sen sijaan Digi- ja väestötietovirastoon. Tietojen luovutuksesta väestötietojärjestelmästä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa. Velvoite on tarkoituksenmukaisinta kohdistaa virastoon, eikä yksittäisiin virkamiehiin. Tällöin tehtävä voidaan myös järjestää viraston sisällä joustavasti.

1.59 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. *Tietojen luovuttaminen tietopalveluna.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset ovat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

1.60 Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista

31 §. *Tarkastuskertomus.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

42 c §. *Digi- ja väestötietoviraston tehtävät.* Pykälään ja sen otsikkoon tehtäisiin teknisluonteinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.61 Postilaki

38 §. *Osoiterekisteri.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

1.62 Laki liikenteen palveluista

V osa. Liikenneasioiden rekisteri

3 luku. Tietojen luovuttaminen

7 §. *Tiedonluovutuksen rajoittaminen.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

1.63 Siviilipalveluslaki

93 §. *Ulkopuoliset tietolähteet.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.64 Laki kotoutumisen edistämisestä

87 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

1.65 Laki Kansaneläkelaitoksesta

12 e §. *Palvelurahasto.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.66 Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta

1 §. *Vahvistamisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen tehtäisiin teknisluontoinen säädösviittauksen muutos, Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

2 a §. *Ilmoitus aviopuolisolle.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

3 §. *Viranomaiset.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälästä poistettaisiin lisäksi alueellisesti toimivaltaista viranomaista koskeva asetuksenantovaltuutus. Säännökset alueellisesta toimivallasta ovat valtakunnallisessa virastossa tarpeettomia.

1.67 Työttömyysturvalaki

14 Luku. Erinäisiä säännöksiä.

3 c §. *Kuntien rahoitusosuuden perintä.* Pykälän 2 momenttia edotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Samalla säännöksen sanamuotoa muutettaisiin selvemäksi. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.68 Laki sähköisestä lääkemääräyksestä

7 §. *Lääkemääräyksen allekirjoittaminen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

24 §. *Ohjaus, seuranta ja valvonta.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

25 §. *Maksut.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

28 §. *Siirtymäsäännös.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.69 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säädösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

8 §. Tunnistaminen. Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

14 §. Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut. Pykälän 3 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

20 §. Ohjaus, valvonta ja seuranta. Pykälän 1 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

22 §. Maksut. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

25 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 2 momenttiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.70 Lastensuojelulaki

22 §. Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi. Pykälän 2 ja 3 momenttia muutettaisiin niin, että niistä poistettaisiin maistraattia koskevat maininnat. Holhousviranomaisena toimivaan Digi- ja väestötietovirastoon ja holhousviranomaisen tehtäviä Ahvenanmaalla hoitavaan Ahvenanmaan valtionvirastoon viitattaisiin holhoustoimilaissa tarkoitettuna holhousviranomaisena.

Pykälän 3 momentissa selkeytettäisiin sitä, että tuomioistuin voi määrätä edunvalvojan kaikissa tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa, myös riidattomissa asioissa. Holhousviranomaisen toimivallan osalta selkeytettäisiin sitä, että myös huoltajan, tai molempien huoltajien, jos näitä on kaksi, tulee olla hakijana. Pelkkää huoltajan suostumusta ei pidettäisi riittävänä. Nykyisessä sanamuodossa huoltajan hakijaroolin tarpeellisuus näissä tilanteissa on johdettavissa viittauksesta siihen, mitä sijaisen määräämisestä edunvalvojalle on holhoustoimilaissa tai muussa laissa säädetty. Esityksellä ei muutettaisi vallitsevaa oikeustilaa, vaan muutos olisi selventävä.

1.71 Kansaneläkelaki

85 §. Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että väestörekisteriviranomaisen sijasta viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon. Lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.72 Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta

22 §. Tiedot väestötietojärjestelmästä. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

1.73 Laki poronhoitajien sijaisavusta

21 §. Oikeus tietojen saamiseen. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus ja maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Samalla pykälään tehtäisiin selventävä kielellinen muutos. Ahvenanmaan valtionvirastoa ei olisi tarpeen

nimetä momentissa, vaikka se on Ahvenanmaan maakunnassa hoitanut maistraatin tehtäviä. Käytännössä tiedonsaantioikeus Ahvenanmaan valtionvirastolta ei tulisi sovellettavaksi vaan Melan tarvitsemat tiedot on mahdollista saada Digi- ja väestötietovirastolta. Mikään ei kuitenkaan estäisi Ahvenanmaan valtionvirastoa tarvittaessa päättämästä tietojen luovuttamisesta väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain mukaisesti.

1.74 Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Samalla tehtäisiin tekninen korjaus lain 617/2009 muuttuneen nimikkeen osalta.

Ympäristöministeriön toimiala

1.75 Maankäyttö- ja rakennuslaki

147 §. *Rakentamiseen liittyvä tilastointi.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Viittaus jo kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä ehdotetaan yhdistettäväksi nykyisin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa, holhoustoimesta annetussa laissa, edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa ja vihkimisoikeudesta annetussa laissa olevat säännökset viraston ylläpitämistä henkilörekistereistä. Samalla ehdotetaan näiden rekisterien osalta asetuksenantovaltuuksien yhdistämistä niin, että jatkossa kaikkia rekistereitä koskevia tarkkarajaisia tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain mukaan tarkempia säännöksiä annetaan valtioneuvoston asetuksella ja holhoustoimesta annetun lain mukaan tarkempia säännöksiä annetaan oikeusministeriön asetuksella. Muutoksella pyritäisiin näin ollen yhdenmukaisempaan ja selkeämpään sääntelyyn rekistereihin talletettavien tietojen osalta. Asetustasoinen sääntely valmistellaan tulemaan voimaan samaan aikaan ehdotettujen lakien kanssa.

Väestötietolain 4 §:ään ehdotetaan uutta asetuksenantovaltuutusta rekisterinpitäjien välisestä vastuunjaosta. Pykälässä säädetään vastuun pääasiallisesta jaosta. Tämän lisäksi säädetään, että rekisteripitovastuu ja väestötietojärjestelmän ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuvat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin väestötietolaissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkemmat säännökset sisältyisivät väestötietoasetukseen, jota koskevat muutokset valmistellaan tulemaan voimaan samaan aikaan ehdotettujen lakien kanssa. Muilta osin väestötietolain asetuksenantovaltuuksia ei muutettaisi.

Muussa sääntelyssä on esitetty poistettavan asetuksenantovaltuuksia siltä osin, kun ne koskevat yksinomaan alueellisesti toimivaltaisten maistraattien toimivallanjakoa tai muuta mahdollisuutta järjestää tehtäviä maistraattien kesken.

Ehdotetut asetuksenantovaltuudet eivät sisällä yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteiden alaan kuuluvia asioita eivätkä muitakaan asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lainsäädännön alaan. Asetuksenantovaltuudet ovat myös riittävät täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Ehdotetut asetuksenantovaltuussäännökset ovat sopusoinnussa perustuslain kanssa.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

4.1 Organisaatiouudistus

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) lainsäädäntövalta on jaettu valtakunnan ja maakunnan kesken. Itsehallintolain 18 §:ssä luetellaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat ja 27 §:ssä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat. Hallintovalta Ahvenanmaalla jakautuu valtakunnan ja maakunnan kesken pääsääntöisesti sen mukaan, kummalla on lainsäädäntövalta tietyllä oikeudenalalla (itsehallintolain 23 ja 30 §). Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 3 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valtion viranomaisten järjestysmuotoa ja toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on perustuslain 119 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion alueellinen viranomainen.

Organisaatiouudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 233/2018 vp) mukaan Digi- ja väestötietovirasto hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa ne tehtävät, jotka nykyisin on Ahvenanmaalla hoitanut Väestörekisterikeskus. Organisaatiouudistuksella ei ole vaikutusta Ahvenanmaan itsehallinnolliseen asemaan. Ahvenanmaan valtionvirastosta on ehdotettu säädettäväksi oma virastolakinsa (HE 14/2018), jossa säädettäisiin viraston tehtäväaloista. Viraston yksittäisistä tehtävistä sekä niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevassa erityislaissa. Organisaatiouudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 233/2018 vp) mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi edelleen ne sille erityislainsäädännössä säädetyt tehtävät, joita se hoitaa nykyisin maistraattien sijasta Ahvenanmaalla. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädettäisiin jatkossa erikseen ja tältä osin erityislainsäädännön muuttamista koskevat lakiehdotukset sisältyvät tähän esitykseen.

Esitykseen sisältyy saamen kielilain 2 §:ää koskeva muutosehdotus, jolla Digi- ja väestötietovirasto lisätään niihin viranomaisiin, joihin saamen kielilakia sovelletaan. Muutoksella saamen kielilain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan koko valtakunnallista Digi- ja väestötietovirastoa, mikä laajentaa saamelaisen oikeutta käyttää saamen kieltä omassa asiassaan tai asiassa, jossa häntä kuullaan. Aiemmin oikeutta on sovellettu vain Lapin maistraatissa. Lisäksi Saamen kielilain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Digi- ja väestötietovirastossa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja.

4.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Esitys sisältää henkilötietojen suojan ja viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuuden kannalta merkityksellisiä ehdotuksia. Erityisesti merkityksellisiä ovat väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamista koskevat ehdotukset sekä ehdotus uudeksi laiksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä.

Henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisella on oikeus yksityiselämän suojaan. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lainsäätäjän liikkumalaa rajoittaa tämän säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattun yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. (ks. esim. PEVL 1/2018 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeänä sääntelykohteena rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia, mukaan luettuna tietojen luovutettavuus, sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekistereissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 17/2007 vp, s. 3 ja PeVL 30/2005 vp, s. 4). Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa ja yksityiskohtaista (ks. esim. PeVL 1/2018 vp, s. 2, PeVL 31/2017 vp, s. 2).

Lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi perustuslakivaliokunta on katsonut aiheelliseksi tarkistaa sen aiempaa kantaa henkilötietojen suojan kannalta tärkeitä sääntelykohteista. Henkilötietojen suoja tulisi turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Erityislainsäädäntö tulisi rajata vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Kansallista liikkumavaraa käytettäessä on perustuslakivaliokunnan mukaan otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (PeVL 14/2018 vp, PeVL 1/2018 vp, PeVL 25/2005 vp). Erityislainsäädännön tarpeellisuutta tulisi arvioida riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti: mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa yksityiskohtaisempi sääntely on (PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Sekä väestötietojärjestelmän että maistraattien ylläpitämien henkilörekistereiden tietojen käsittely on keskeistä Suomessa asuvien henkilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi. Erityislainsäädäntö on edelleen tarpeellista, vaikka sen yksityiskohtaisuuden astetta on ehdotuksessa arvioitu uudelleen. Väestötietolaista on pyritty poistamaan sellainen sääntely, joka on päällekkäistä tai ristiriitaista suhteessa tietosuoja-asetukseen. Myöskään uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ei ole sisällytetty tällaisia säännöksiä. Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavan lain tarkoituksena on keskittää eri rekistereitä koskevat säännökset ja yksinkertaistaa rekistereitä koskevaa sääntelyä.

Tietojen käsittely on lakisäateistä ja sen oikeusperustana on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Väestötietolaki ja uusi laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä muodostavat tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan tarkoittaman käsittelyn perustan jäsenvaltion lainsäädännössä. Jäsenmaille on 6 artiklan 3 kohdassa jätetty myös kansallista liikkumavaraa sen osalta, mistä tällaisen lakisäateisen käsittelyn yhteydessä voidaan sääntää tarkemmin. Kyseinen käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tietosuoja-asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa: yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet, kuten toimenpiteet asteinen IX luvussa esitettyjä erityisiä tietojenkäsittelytilanteita varten.

Lakien sisältämät tarkemmat säännökset tietojen käsittelystä ovat 6 artiklan 3 kohdan kansallisen liikkumavaran piirissä. Molemmat lait sisältävät säännöksiä tietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä kuten säännökset rekisteröinnin tavoitteesta, rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä, tietojen käyttötarkoituksesta ja luovuttamisesta sekä tietojen säilytysajasta. Molempiin lakeihin sisältyy myös sääntelyä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta ja rekisteröidyn oikeusturvasta siltä osin, kun tietosuoja-asetus ei tule suoraan sovellettavaksi.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota arkaluonteisten tietojen käsittelyyn, sillä käsittelyn salliminen koskee yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä (PeVL 14/2018 vp, s. 5; PeVL 37/2013 vp, s. 2/1). Perustuslakivaliokunta on myös todennut tietosuoja-asetuksen painottavan, että erityisiä henkilötietoja on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille (PeVL 14/2018 vp, s. 5). Arkaluonteisten tietojen käsittely tulisi valiokunnan mukaan rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 14/2018 vp, s. 5; PeVL 3/2017 vp, s. 5). Arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä tulisi valiokunnan mukaan edelleen arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisemman sääntelyn tarve tulisi kuitenkin perustella tapauskohtaisesti ja riskiperusteista lähestymistapaa soveltaen (PeVL 14/2018 vp, s. 6).

Perustuslakivaliokunta on käytännössään kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on valiokunnan mukaan pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 31/2017, PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatu lausunnat). Valiokunta on antanut erityisesti merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (ks. esim. PeVL 38/2016 vp, s. 3). Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 13/2017 vp, s. 5 ja PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ei sisälly säännöksiä arkaluonteisista tiedoista. Vaikka ehdotettuun holhousasioiden rekisteriin sisältyvän edunvalvontatiedon taustalla on pääsääntöisesti päämiehen toimintakelpoisuuden heikentyminen tai terveydentila, tietoa edunvalvonnasta ei ole erikseen määritelty arkaluonteiseksi tiedoksi tai eikä se suoraan kuulu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiin erityisiin henkilötietoryhmiin. Edunvalvontatiedon luovuttamista käsitellään tarkemmin rekisteritietojen julkisuutta koskevassa osiossa.

Väestötietojärjestelmä sisältää tiettyjä arkaluonteisiksi katsottavia tietoja, joiden luovuttamisesta on säädetty erikseen väestötietolain 38—42 §:ssä. Tällaisia tietoja ovat adoptiota koskeva tieto, lapsen huostaanottoa koskeva tieto, sukupuolen vahvistamista koskeva tieto, laitosasumista koskeva tieto ja uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskeva tieto. Näistä uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä ja sukupuolen vahvistamista koskevat tiedot voidaan myös katsoa tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluviksi tiedoiksi. Joidenkin väestötietojärjestelmän tietojen yhdistelmän voidaan myös mahdollisesti päätellä henkilön etninen alkuperä taikka seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevia tietoja. Näiden tietojen luonne on kuitenkin hyvin tapauskohtainen, eikä yksittäistä

tietoryhmää voida kategorisesti katsoa 9 artiklan mukaan erityiseksi. Väestötietojärjestelmän tietosisältöön ei esitetä muutoksia.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta mahdollistaa erityisten henkilötietojen käsittelyn väestötietojärjestelmässä. Väestötietolain tarkoitus on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Väestötietojärjestelmä on keskeinen suomalaisen yhteiskunnan tietohuollolle ja viranomaisten toiminnalle. Käsittely tapahtuu täten tärkeää yleistä etua koskevasta syystä. Väestötietolaissa on lisäksi säädetty yksityiskohtaisesti tietojen oikeellisuuden varmistamisesta, ylläpidosta ja luovutuksesta. Lain on katsottava sisältävän asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä ja sukupuolen vahvistamista koskevia tietoja koskevat erityiset luovutusrajoitukset lain 40 ja 42 §:ssä. Lisäksi luovutuksen on täytettävä muut lain edellytykset.

Koska perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten tietojen käsittelyä tulisi arvioida aiemman käytännön pohjalta myös tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla, on tarpeen arvioida niitä muutoksia, jotka koskevat arkaluonteisia tietoja osana väestötietojärjestelmän tietosisältöä. Esitys sisältäisi ehdotuksia, joilla muutetaan väestötietolain tietojen luovutusta koskevia säännöksiä. Lain 29 §:ään lisättäisiin säännös, jonka mukaan viranomaistehtävään voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu tietokohtaiseen arvioon. Sääntely ei rakennu käyttötarkoituksen ympärille siten, että arvioitaisiin kunkin käyttötarkoituksen osalta, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi käyttötarkoitukset, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tietojen luovuttamisen rajaaminen tarpeellisiin tietoihin yleisessä viranomaistoimintaa koskevassa luovutussäännöksessä on näiltä osin perusteltua, sillä erityiset rajoitussäännökset varmistavat, että arkaluonteisia tietoja ei voida luovuttaa ohi välttämättömyysvaatimuksen. Sääntelyä ei tältä osin vaaranna henkilötietojen suojan ydintä. Sama koskee muita 4 luvun säännöksiä, joissa tietojen luovutus on sidottu tarpeellisuusvaatimukseen. Lain 38, 39, 41 ja 42 §:ään ehdotetaan muutosta virallisen tilaston osalta niin, että jatkossa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin. Muutoksilla ei kuitenkaan ole tosiasiallista vaikutusta arkaluonteisten tietojen luovuttamisen laajuuteen.

Ehdotetussa laissa Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä toteutetaan perustuslain 10 §:n mukaista velvoitetta säätää lailla henkilötietojen käsittelystä. Lakiin sisältyvät säännökset rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä, käyttötarkoituksesta, luovutuksesta ja säilytysajasta. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevaa sääntelyä. Yksityiskohtainen sääntely on tarpeen, vaikka tiedot eivät ole arkaluonteisia tietoja, koska laissa säädetyt rekisterit ovat julkisia rekistereitä, joiden vaikutukset liittyvät muuhun kuin viranomaisten omien tehtävien hoitoon. Rekisteritietojen luovuttamisen laajuus ja rajoitukset on lisäksi liitetty niiden sisältöön ja osin myös luovutuksen saajien asemaan. Rekisteröidyn oikeusturvasta säädetään lähtökohtaisesti tietosuoja-asetuksessa. Rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa yksipuolisesti tietojen käsittelyä ja virheelliseksi todettujen tietojen säilyttämisestä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi ehdotetun lain 12 §:n 3 ja 4 momenteissa siltä osin, kun tietosuoja-asetus sallii näistä oikeuksista tehtävän kansallisia jäljempänä perusteltuja poikkeuksia.

Rekisteröitävällä on tietosuoja-asetuksen 16 artiklan mukaan oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Virheelliseksi todettu tieto on lähtökohtaisesti korvattava oikaistulla tiedolla, jolloin

virheellinen tieto poistetaan. Ehdotetun lain 12 §:n 4 momentissa esitetään, että jos rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Virheellinen tieto näin ollen oikaistaisiin 16 artiklan tarkoittamalla tavalla, mutta virheellistä tietoa ei poistettaisi kokonaan. Virheellistä tietoa saisi käyttää vain, kun se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Virheelliseksi merkityn tiedon käsittely on välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun virheellistä tietoa on ennen sen oikaisemista käytetty oikeustoimen perustana ja tiedon virheellisyydestä on koitunut vahinkoa jollekin oikeustoimen osapuolelta. Mahdollisen korvausvaatimuksen kohdentamiseksi on eri osapuolten oikeusturvan kannalta tärkeää pystyä todentamaan, mikä tiedon sisältö on ollut tiedon antamishetkellä. Sitä ei luovutettaisi kuin perustellusta syystä. Virheelliseksi todettu tieto olisi lisäksi poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei olisi enää tarpeen. Kyseessä on poikkeus tietosuojasetuksen 16 artiklaan, vaikka artiklan ydin, oikeus epätarkkojen ja virheellisten tietojen oikaisemiseen, säilyisi muuttumattomana. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun ja rekisteröidyn sekä muiden oikeuksien suojeluun liittyvä tavoite, joka mahdollistaa poikkeamisen tietosuojasetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja i alakohtien nojalla. Ottaen huomioon sen, että riski tiedon virheellisyydestä ei ole suuri ja poikkeuksen soveltamisala olisi sen käyttötarkoitusta ja säilyttämisaikaa koskevien edellytysten myötä hyvin rajallinen, on ehdotettu poikkeussäännös paitsi välttämätön, myös oikeasuhtainen.

Tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan rekisteröidyn kiistäessä henkilötietojen paikkansapitävyyden tietojen käsittelyä rajoittaa ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden. Tietojen käsittelyn rajoittaminen tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että rekisteröityä koskevia tietoja ei luovutettaisi kolmannelle. Tietojen käsittelyn rajoittaminen pelkän virheellisyysväitteen nojalla vaarantaisi olennaisesti rekisterien tarkoituksen ja rekisteröinnin takaamien oikeushyvien, kuten perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan, toteutumisen. Tästä syystä ehdotetun lain 12 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksesta, jonka perusteella tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta lain mukaiseen tietojen käsittelyyn. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuojasetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla poikkeamisen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisesta. Ottaen huomioon sen, että rekisteritietojen oikea-aikaisella saatavuudella on ratkaiseva merkitys käsittelyn tarkoituksen ja asianosaisten oikeuksien toteutumiselle eikä riskiä virheellisyydestä voida pitää suurena, on poikkeusta pidettävä välttämättömänä ja oikeasuhtaisena.

Tietojen julkisuus ja salassapito

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Julkisuusperiaate koskee lähtökohtaisesti myös viranomaisen henkilörekistereitä, mutta niiden osalta tulee kuitenkin arvioitavaksi henkilötietojen suoja ja sen asettamat luovutusedellytykset. Perustuslakivaliokunta on todennut, että sekä yleisöjulkisuutta että tietojen salassapitoa ja luovutettavuutta koskevaa sääntelyä on arvioitava perustuslain 12 §:n 2 momentin ja 10 §:n 1 momentin kannalta (PeVL 4/2014 vp, s. 2).

Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia, jollei laissa toisin säädetä. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että viranomaisten tietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevia säännöksiä tulisi erityislainsäädännön sijaan sisällyttää keskitetysti julkisuuslakiin (PeVL 2/2008 vp, s. 2, PeVL 13/2000 vp). Tästä syystä sekä väestötietolakiin että voi-

massaolevaan maistraattien eräitä henkilörekistereitä koskevaan lakiin sisältyviä säännöksiä on tarkistettu siltä osin kuin on ollut mahdollista tukeutua julkisuuslain säännöksiin.

Toisen perusoikeuden edistäminen on sellainen välttämätön syy, jonka vuoksi viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta on mahdollista perustuslain 12 §:n 2 momentin nojalla lailla erikseen rajoittaa (PeVL 40/2005 vp, s. 2). Huomiota olisi kuitenkin kiinnitettävä myös salassapitosääntelyn ja julkisuuslain yleiseen suhteeseen. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi verotustietoja koskevassa lausunnossa katsonut, että lainsäädäntö, joka perustuu salassapidon pääsääntöön, ilmentää perustuslain näkökulmasta nurinkurista lähtökohtaa (PeVL 40/2005 vp, s. 3, PeVL 4/2004 vp, s. 4). Salassapitosääntelyn osalta tulisi siis kiinnittää huomiota siihen, muodostuuko salassapito käytännössä pääsäännöksi (PeVL 4/2004 vp, s. 4).

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot ovat viranomaisen hallussa olevia tallenteita. Tällaiset tallenteet ovat perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu (PeVL 3/2009 vp, s. 2). Julkisuuslain tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn soveltamista rajoittaa kuitenkin lakiehdotuksen 28 §:n pääsääntö, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen siihen käyttötarkoitukseen, johon se luovutetaan. Pääsääntöä täydentävät useat lakiehdotuksen 4 luvun tietojen luovuttamista koskevat erityiset edellytykset.

Väestötietolain muutosta koskevaan esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan väestötietolain 77 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta poistettaisiin. Kyse on viittauksesta julkisuuslakiin, joka ei ole tarpeellinen. Säännös on myös aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Yllä kuvatuksi salassapitosääntely ei saisi tarpeettomasti muodostua pääsäännöksi. Siinä määrin, kun väestötietojärjestelmän tietojen salassapidosta olisi tarpeen säätää laajemmin, kuin mitä julkisuuslaissa on säädetty, tämä tulisi tehdä selkeästi ja tarkkarajaisesti. Tietojen käsittelyyn sovellettaisiin kuitenkin lain tietojen luovuttamista koskevia rajoituksia.

Ehdotettu laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä edistää korostetusti perustuslain 12 §:n 2 momentissa turvattua asiakirjajulkisuutta. Lain yhtenä keskeisenä tavoitteena on laissa säädettyjen rekisteritietojen saattaminen julkisiksi joko rekisteröidyille itselleen koituvien oikeusvaikutusten aikaansaamiseksi tai kolmansien osapuolten oikeuksien turvaamiseksi. Erillissääntely on tarpeen, koska esimerkiksi avioehtoa tai edunvalvontaa koskevat tiedot saatettaisiin muutoin tulkita viranomaiskäytännössä julkisuuslain tarkoittamiksi salassapidettaviksi tiedoiksi, vaikka rekistereiden nimenomaisena tarkoituksena on laissa erikseen lueteltujen tietojen saattaminen julkiseksi.

Ehdotettuun holhousasioiden rekisteriin tallennettavien tietojen perustana olisivat asiakirjat, joissa on myös tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja kuten terveydentilatietoja. Holhousasioiden rekisteristä kaikille luovutettavia tietoja on kuitenkin rajoitettu voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti ehdotetun lain 10 §:n 2 momentissa. Avioehtosopimuksista, osituskirjasta tai omaisuuden erottelukirjasta kirjataan rekistereihin vain ehdotetussa laissa lueteltu sisältö yleisellä tasolla. Rekisteröinnin pohjana olleeseen yksityiskohtaiseen asiakirjaan sovelletaan julkisuuslain mukaisia yleisiä salassapitosäännöksiä siltä osin, kun niissä on henkilön taloudellista asemaa koskevia tietoja. Edellä todettuihin rajoituksiin on päädytty oikean tasapainon löytämiseksi henkilötietojen suojan ja viranomaisen asiakirjojen julkisuuden välillä. Rajoitukset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

4.3 Yhteenveto

HE 255/2018 vp

Hallituksen käsityksen mukaan kokonaisarvio on, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa sääntämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**avioliittolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 1 a ja 10 §, 17 §:n 2 kohta, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 2 momentti, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti, 113 a §:n 2 momentti, 127 §:n 3 momentti ja 135 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 a § laissa 249/2016, 10 § laissa 618/1998, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti laissa 695/2016, 17 §:n 2 kohta, 17 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 113 a §:n 2 momentti laissa 572/2008, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti laissa 58/2005 sekä 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti ja 127 §:n 3 momentti laissa 929/2002, seuraavasti:

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona viranomaisen on saanut ilmoituksen.

10 §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (avioliiton esteiden tutkinta). Ahvenanmaan maakunnassa avioliiton esteet tutkii Ahvenanmaan valtionvirasto. Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (/) mukainen vihkimisoikeus.

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

3) Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän alueellisen määrän turvaamiseksi.

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee vireille Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan

myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin eräistä Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annetun lain (/) 7 §:ssä säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (vihkijä), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle avioliiton purkauduttua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojen takaisinsaanti-vaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojen takaisinsaanti-vaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

113 a §

Vihkimisoikeuden tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 7 §:ssä.

127 §

Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voivat rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia avio-
puolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puoliset ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vekselilain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vekselilain (242/1932) 88 §, sellaisena kuin se on laissa 289/1960, seuraavasti:

88 §

Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

shekkilain 66 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan shekkilain (244/1932) 66 §, sellaisena kuin se on laissa 290/1960, seuraavasti:

66 §

Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

4.

Laki

lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 60/2005, seuraavasti:

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjanantajan tai lahjansaajan ilmoitettava lahjoituksesta kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain (/) 5 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

5.

Laki

perintökaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan perintökaaren (40/1965) 20 luvun 9 a—9 c §, sellaisina kuin ne ovat 9 a § laeissa 960/2006 ja 1008/2007 sekä 9 b ja 9 c § laissa 960/2006, seuraavasti:

20 luku

Perunkirjoituksesta

9 a §

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot osakkaista ja aviopuolisosta ovat oikeat ja täydelliset.

Vahvistuksen antamisesta tehdään merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka 9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjan osakasluetteloon merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytkaan tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaamista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

6.

Laki

neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 716/1998, seuraavasti:

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeutetuista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on soveltuvien osin voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on soveltuvien osin voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Digi- ja väestötietoviraston on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

7.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 9 ja 9 a §, sellaisina kuin ne ovat 9 § laissa 931/2002 ja 9 a § laissa 30/2011, seuraavasti:

9 §

Osituksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

- 1) jos osituskirjaa ei ollut annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;
- 2) jos osituskirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos osituskirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

9 a §

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

- 1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;
- 2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustoimea tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 2 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti, 13 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22—25 §, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 106 §:n 3 momentti, 143 §:n 3 momentti sekä 162, 176, 177 ja 192 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti laissa 1213/2013, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti ja 13 §:n 4 momentti laissa 247/2002, 18 § laeissa 496/2013 ja 563/2015, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 1263/2007, 22 § laissa 563/2015, 23 § ja 28 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti ja 177 § laissa 496/2013, 27 § laissa 300/2009 ja 192 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

2 §

Äänioikeus

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviili- tai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (*kotivaltio*).

8 §

Äänestysalueet

Päätös äänestysalueista tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta, jos päätös tehdään ja päätöksestä ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään saman vuoden huhtikuussa. Myöhemmin tehty tai Digi- ja väestötietovirastolle ilmoitettu päätös tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta seuraavana vuonna.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin viipymättä merkitään Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettu kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Digi- ja väestötietovirasto perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevissa vaaleissa äänioikeutettu (*äänioikeusrekisteri*).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaisia tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 10) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitokunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin

nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;
- 2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädettyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;
- 3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;
- 4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;
- 5) tieto 2 momentin 10 kohdassa tarkoitetusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

21 §

Ilmoituskortti

Digi- ja väestötietovirasto laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

- 1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot;
- 2) äänioikeutetun se osoite, joka on väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;
- 3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;
- 4) tiedot vaalipäivästä ja ennakkoäänestyksen ajanjaksosta;
- 5) Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;
- 6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä
- 7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Digi- ja väestötietovirasto huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Digi- ja väestötietovirasto 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Digi- ja väestötietoviraston on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä Digi- ja väestötietoviraston määrittämässä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteesta on tietoja, ja tässä laissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Digi- ja väestötietovirasto tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 9 kohdassa tarkoitettut tiedot.

24 §

Oikaisuvaatimus

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu Digi- ja väestötietovirastolle myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava, että lomakkeita on painettuina tai monistettuina saatavilla niissä paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös

Digi- ja väestötietoviraston on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, Digi- ja väestötietoviraston on samalla toimitettava hänelle ilmoituskortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos Digi- ja väestötietovirasto katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Jos Digi- ja väestötietovirasto on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tuleamista lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomainen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta sekä 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle edelleen hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja Digi- ja väestötietovirastolle. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, Digi- ja väestötietoviraston on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittyy sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä Digi- ja väestötietovirastolle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, Digi- ja väestötietovirasto voi poistaa merkinnän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkinän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai keskusvaalilautakunnan pyynnöstä Digi- ja väestötietovirasto. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä Digi- ja väestötietovirasto.

Sen jälkeen, kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulosteet. Tämän jälkeen Digi- ja väestötietovirasto hävittää rekisterissä olevat tiedot.

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakkoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskuntavaaleissa, presidentinvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä siitä.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaista äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomaisen päätöksessään toisin määrää. Digi- ja väestötietovirasto huolehtii siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakkoäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

143 §

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja Digi- ja väestötietovirastolle, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisten on keskeyttävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisten toimenpiteistä.

162 §

Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston on heti 18 §:n 5 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

176 §

Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta

Jos Digi- ja väestötietovirasto on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

177 §

Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

192 §

Paikallisviranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1–4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

9.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 35 §:n 1 momentti seuraavasti:

35 §

Ilmoitusten toimittaminen

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 a §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 675/2006, seuraavasti:

12 a §

Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä asioissa

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhakuasia, jossa on kysymys:

4) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009), kotikuntalain (201/1994) tai etu- ja sukunimilain (946/2017) soveltamisesta;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

11.

Laki

holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 13, 17 a, 46 a, 47 a, 67 ja 68 §,
sellaisina kuin niistä ovat 13 ja 17 a § laissa 649/2007, 46 a § laissa 780/2010 ja 47 a § laissa 649/2007 ja 1013/2007, sekä
muutetaan 17 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 ja 47 §, 47 b §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 3 momentti, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 86 §:n 2 momentti, 87 a §:n 2 momentti ja 95 §,
sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 86 §:n 2 momentti ja 95 § laissa 122/2011, 46 § laissa 1398/2015, 47 b §:n 1 momentti laissa 780/2010, 64 § laissa 1405/2009, 84 § osaksi laissa 1013/2007 sekä 85 §:n 1 momentti ja 87 a §:n 2 momentti laissa 649/2007, seuraavasti:

17 §

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jomankumman hakemuksesta.

30 §

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava.

34 §

Lupaa on haettava holhousviranomaiselta. Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa, voidaan lupa kaikkien osalta hakea kummalta tahansa 84 §:n 1 ja 2 momentin mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksestään muiden edunvalvonnassa olevien osalta toimivaltaiselle viranomaiselle. Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen kuulemisesta säädetään muutoin hallintolaissa (434/2003).

46 §

Edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen.
Holhousviranomaisen velvollisuutta valvoa edunvalvojan toimintaa sovelletaan myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomainen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei

valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvonta järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

47 §

Edunvalvojan valvonta voidaan siirtää toiselle 84 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle holhousviranomaiselle, jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin ja sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

47 b §

Holhousviranomainen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

- 1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai
 - 2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.
-

64 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston pitämästä holhousasioiden rekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/). Rekisteriin tallennetaan tiedot tässä laissa tarkoitettun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitettun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi.

65 §

Kun tuomioistuimien tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

84 §

Holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto.
Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisena toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto silloin, kun sillä, jonka etua on valvottava, on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa tai kun sillä, jonka etua on valvottava, ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelee pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii holhousviranomaisena myös silloin, jos edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta, ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisi 2 momentin mukaan ollut toimivaltainen valvomaan perittävälle määrätyn edunvalvojan toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on myös toimivaltainen toimimaan holhousviranomaisena, jos jonkun muun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa.

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian

ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valti-onviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §

Kuuleminen voidaan toteuttaa myös niin, että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen.

87 a §

Ratkaisupyyntö on tehtävä holhousviranomaiselle 30 päivän kuluessa holhousviranomaisen päätöksen tiedoksi saamisesta. Ratkaisupyyntö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyyntö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

95 §

Tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

12.

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 947/2017, seuraavasti:

8 §

—Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä etu- ja sukunimilaissa (946/2017) säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset on tehtävä samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

13.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 7 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

27 §

Saamen kielen avustaja

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

14.

Laki

kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1399/2015, sekä
muutetaan 1 §, 3 luvun otsikko, 12 ja 13 §, 15—19 §, 23 §:n 1 momentti sekä 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 29 § laissa 1412/2009, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

3 luku

Kuolleeksi julistaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

12 §

Edellytykset

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, kun on kulunut:

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa.

13 §

Vireilletulo

Digi- ja väestötietoviraston on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, Digi- ja väestötietoviraston on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Digi- ja väestötietoviraston on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään kutsussa mainittuna määräpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoittaudu, voidaan julistaa kuolleeksi. Digi- ja väestötietoviraston on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa Digi- ja väestötietovirastolle.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Digi- ja väestötietoviraston on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, jos Digi- ja väestötietovirasto ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammikuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tietävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

19 §

Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeksi julistetulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, Digi- ja väestötietoviraston päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

Suomen tuomioistuin tai Digi- ja väestötietovirasto voi tutkia kuolleeeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

28 §

Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Digi- ja väestötietovirastolle ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

29 §

Toimivaltainen viranomainen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jos henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta Ahvenanmaan maakunnassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

15.

Laki

osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 17 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
349/2017, seuraavasti:

3 luku

Osakkeet

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloön merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloön merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 19, 25 ja 27 §, 41 §:n 1 momentti ja 49 §, sellaisena kuin niistä on 25 § laissa 1397/2015, seuraavasti:

19 §

Oikeustoimien luvanvaraisuus

Valtakirjassa voidaan määrätä, että valtuutetun tekemiin oikeustoimiin sovelletaan holhous-toimesta annetun lain (442/1999) 34 §:n 1 momentin säännöksiä edunvalvojan tekemien oikeustoimien luvanvaraisuudesta. Määräys voidaan rajoittaa koskemaan määrättyjä oikeustoimia. Muutoin noudatetaan, mitä holhoustoimesta annetun lain 34 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:ssä ja 36 §:n 2 momentissa säädetään.

25 §

Toimivaltainen viranomainen

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan holhoustoimesta annetun lain 84 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulta holhousviranomaiselta. Tällöin valtuuttajaan sovelletaan, mitä säädetään siitä, jonka etua on valvottava.

27 §

Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuuttajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, holhousviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin siten kuin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään.

41 §

Hallintoa koskevat säännökset

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

49 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa päätöksestään holhousviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 87 §:n 2 momentti ja 113 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 81 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

3 luku

Yleiset menettelysäännökset

87 §

Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireilläolon jälkeen

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon.

113 §

Alaikäistä koskeva ilmoitus

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisena on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian vireilletulosta ilmoitus holhousviranomaiselle mahdollisia holhoustoimista annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

4 luku

Ulosmittaus

81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tallettamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (435/2009) 12 § seuraavasti:

12 §

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

- 1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai
- 2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vierassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhoustoimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitusta holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

19.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 318/2014, seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

20.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 luvun 15 §:n 6 momentti seuraavasti:

2 luku

Osakkeet

15 §

Luetteloiden julkisuus

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakeluetteloon merkittyjä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle sekä sellaiselle osakkeenomistajalle tai muulle, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

21.

Laki

tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain (373/2010) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 9/2012, seuraavasti:

3 §

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tuomioistuin toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietovirastonvarmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuin toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välitettäviksi väestötietojärjestelmään. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

22.

Laki

aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (779/2010) 5 ja 10 § seuraavasti:

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettun hakemuksen tekemisestä päättää:

- 1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai
- 2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytäjä osoittaa tarvitsevänsä sitä vieraassa valtiossa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

23.

Laki

avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 §

Takaisinsaanti

Jotta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen avopuolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

24.

Laki

esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

8 §

Edunvalvojan määrääminen lapselle

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkinnanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomioistuimelle hakemus edunvalvojan määräämisestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä, holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimitus (*sosiaaliviranomainen*). Edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

25.

Laki

osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 16 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 357/2017, seuraavasti:

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

Yleiset säännökset

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jos jäsentä taikka osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloön merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloön merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Julkinen notaari

Julkisia notaareita ovat Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan määräämät Digi- ja väestötietoviraston virkamiehet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

isyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan isyyslain (11/2015) 3 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 23—25 §, 5 luvun otsikko, 26 §:n 1 momentti, 27—29 §, 30 §:n 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti ja 60 § seuraavasti:

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä.

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

18 §

Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislauseman myös vihkipöytäkirjalle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan hoitaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

24 §

Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

Suostumuksesta laadittava asiakirja

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitetusta suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa

5 luku

Isyyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

26 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos:

- 1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädetyn tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;
 - 2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädetyn tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitetynä, että mies on lapsen isä.
-

27 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, Digi- ja väestötietovirasto voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädetyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, Digi- ja väestötietoviraston on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeneettinen isyystutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei Digi- ja väestötietovirasto ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijaansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lastenvalvojan tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla tunnustanut isyytensä ja Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, Digi- ja väestötietovirasto voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. Digi- ja väestötietovirasto ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus Digi- ja väestötietovirastolle tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Digi- ja väestötietoviraston 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu.

60 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;
- 2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;
- 3) Digi- ja väestötietoviraston toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä;
- 4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

28.

Laki

perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 § seuraavasti:

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa Digi- ja väestötietovirasto. Perintötodistusta koskevan hakemuksen voi Ahvenanmaan maakunnassa jättää myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

29.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 8 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

8 §

Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista

Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:

8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto
holhoustointia koskevissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

30.

Laki

etu- ja sukunimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan etu- ja sukunimilain (946/2017) 21 §:n 1 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 ja 27 §, 28 §:n 1 momentti ja 2 momentin 7 kohta sekä 29—32 § seuraavasti:

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee Digi- ja väestötietovirasto. Mitä tässä laissa säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-onvirastoa.

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi Digi- ja väestötietovirastolle kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, Digi- ja väestötietovirasto lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, Digi- ja väestötietovirastolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi Digi- ja väestötietovirastolle kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukaisuutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määräytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, Digi- ja väestötietovirasto lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, Digi- ja väestötietovirastolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitettua sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinnastaan pyytessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, Digi- ja väestötietovirastolle voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai sukunimeä koskevan asian ratkaisemista Digi- ja väestötietoviraston on pyydettävä lausunto nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen

Jos Digi- ja väestötietovirasto katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on tehtävä Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tiedotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, Digi- ja väestötietoviraston on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1–3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;

2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai

3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Digi- ja väestötietoviraston tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona Digi- ja väestötietovirasto tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytty nimi on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, Digi- ja väestötietoviraston tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

32 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

äitiyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiyslain (253/2018) 3 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti, 21 §, 4 luvun otsikko, 22—25 §, 26 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 37 §:n 3 momentti, 38 § ja 53 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

3 §

Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

13 §

Tunnustamisen edellytykset

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

21 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

4 luku

Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

22 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyin tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyin tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

23 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

24 §

Äitiysasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, Digi- ja väestötietovirasto voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, Digi- ja väestötietoviraston on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei Digi- ja väestötietovirasto ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu.

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

Jos se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastaajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Määräaika kanteen nostamiselle

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisoilla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lähin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

1) Digi- ja väestötietoviraston toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa tarkoitettuja Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereitä ovat avioehtoasioiden rekisteri, avoliittoasioiden rekisteri, lahjoitusasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri sekä holhousasioiden rekisteri.

2 §

Käsittelyn tarkoitus

Avioehtoasioiden rekisterin, avoliittoasioiden rekisterin ja lahjoitusasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on yksityishenkilöiden välisten oikeustoimien rekisteröitäväksi jättämiseen tai rekisteröintiin liittyvien oikeusvaikutusten voimaan saattaminen sekä tietojen saataminen julkisiksi.

Vihkimisoikeusrekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on myönnettyjen vihkimisoikeuksien hallinnointi ja valvonta sekä avioliittojen pätevyyden selvittäminen. Vihkimisoikeusrekisteri sisältää tiedot avioliittolain (234/1929) ja vihkimisoikeudesta annetun lain (/) nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista.

Holhousasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvominen ja kolmansien oikeuden turvaaminen.

3 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksesta ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Digi- ja väestötietovirasto vastaa tietosuojaa koskevien vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvallisuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Muilta osin rekisterinpitovastuu ja rekistereiden ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuvat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin tässä laissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

2 luku

Rekistereihin tallennettavat tiedot

4 §

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avioliittolain 35 §:n 4 momentissa tarkoitusta ilmoituksesta avio-oikeuden poistamisesta, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua avioehtosopimuksesta, 104 §:n 2 momentissa tarkoitettua osituskirjasta sekä 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista sopimuksista seuraavasti:

- 1) puolisojen nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
- 2) puolisojen kotikunnat tai asuinvaltiot;
- 3) avioliiton solmimispäivä;
- 4) avioliiton purkautumispäivä ja purkautumisen peruste;
- 5) asiakirjan laji ja päiväys;
- 6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 7) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

5 §

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetuista omaisuuden erottelukirjasta, hyvitystä koskevasta sopimuksesta tai muusta asiakirjasta seuraavasti:

- 1) avopuolisoiden nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
- 2) avopuolisoiden kotikunnat tai asuinvaltiot;
- 3) asiakirjan laji ja päiväys;
- 4) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 5) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

6 §

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettua lahjoitusta koskevasta ilmoituksesta seuraavasti:

- 1) lahjanantajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 2) lahjansaajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) lahjanantajan kotikunta tai asuinvaltio;
- 4) lahjan kohde;
- 5) lahjan antamisen ajankohta;
- 6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 7) rekisteriviranomaisen nimi, ilmoituksen rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

7 §

Vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavat tiedot

Kun vihkimisoikeus on myönnetty vihkimisoikeudesta annetun lain tai avioliittolain 17 a §:n 2 momentin, taikka 112 tai 113 §:n nojalla, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa seuraavat tiedot:

- 1) vihkimisoikeutta hakeneen yhdyskunnan nimi ja kotipaikka;
- 2) vihkijän nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) vihkijän virka-asema taikka ammatti- tai tehtävänimike ja asemapaikka;
- 4) vihkimisoikeudelle mahdollisesti asetetut ehdot tai rajoitukset sekä vihkimisoikeuden sisältö;
- 5) vihkimisoikeuden myöntänyt viranomainen, myöntämispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika;
- 6) peruuttamispäätöksen tai väliaikaisen määräyksen antopäivä ja voimassaoloaika.

Kun vihkimisoikeus on liitetty tiettyyn virkaan, toimeen tai tehtävään, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) vihkimisoikeuden saaneen viranomaisen tai yhteisön nimi ja kotipaikka;
- 2) virka, toimi tai tehtävä, johon vihkimisoikeus on liitetty.

8 §

Holhousasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Holhousasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot holhoustoimesta annetun lain 7 luvussa tarkoitetuista edunvalvonnasta ja edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 27 §:ssä tarkoitetusta edunvalvontavaltuutuksesta seuraavasti:

- 1) edunvalvojan ja hänen päämiehensä tai edunvalvontavaltuutetun ja valtuuttajan nimi, osoite ja kotikunta sekä henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 2) tiedot päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä;
- 3) tiedot tuomioistuimen tai holhousviranomaisen määräämän edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun tehtävän alkamisesta ja päättymisestä sekä edunvalvojan tehtävän sisällöstä;
- 4) tiedot edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisesta ja vahvistetun valtuutuksen lakkaamisesta;
- 5) tiedot siitä, mikä viranomainen on määrännyt edunvalvojan, päättänyt päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta tai vahvistanut edunvalvontavaltuutuksen;
- 6) tiedot edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun toimintaa valvovasta viranomaisesta.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallentaa tieto edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä sekä sellaisia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja, jotka eivät ole henkilötietoja.

Mitä edellä säädetään edunvalvojasta ja alaikäisestä päämiehestä, on sovellettava kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 56 §:ssä tarkoitettuun lapsen edustajaan ja lapseen silloin, kun edustajan määräämistä koskeva tieto on tallennettava holhousasioiden rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mitä tietoja edunvalvojasta tallennetaan rekisteriin silloin, kun edunvalvojaksi on määrätty yleinen edunvalvoja.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä 4–8 §:ssä tarkoitettujen tietojen ja niitä koskevien lisäysten, muutosten ja korjausten tallentamisesta sekä tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Tietojen käyttö

10 §

Rekisterien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, jokaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto 4—7 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallennetuista tiedoista.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään ja jollei 12 §:n 1 momentista muuta johdu, jokaisella on oikeus saada 8 §:ssä tarkoitettua holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietylle henkilölle määrätty edunvalvoja, kuka on henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu.

Mitä 2 momentissa säädetään edunvalvojasta, sovelletaan myös edunvalvontavaltuutettuun.

Valtion tai kunnan viranomaisella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot holhousasioiden rekisteristä.

Siitä poiketen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä tunnusta tietosuojalain (/), henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (/) tai muun lain perusteella.

Asianosaisen, edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun oikeudesta tiedonsaantiin säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä.

11 §

Tietojen luovuttamistavat

Rekistereiden tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä säädetään asiakirjan antamistavasta. Jokaisella on kuitenkin oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa luvan saada rekistereiden tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen luvan myöntämistä hakijan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

12 §

Tietojen säilyttäminen rekistereissä

Holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa. Sen jälkeen, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa, oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto 10 §:n 2 momentin nojalla on ainoastaan sillä, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Muihin tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 18 artiklan 1 kohdan a alakohdasta ei sovelleta tämän lain mukaiseen tietojen käsittelyyn.

Jos rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on kuitenkin merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Tällaista tietoa saa käyttää vain, kun se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Virheelliseksi todettu tieto on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei ole enää tarpeen.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

14 §

Maksut

Digi- ja väestötietoviraston tämän lain mukaisista suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki (57/2005).

33.

Laki

vihkimisoikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Oikeus vihkiä avioliittoon rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan myöntää siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Vihkimisoikeuden myöntämisen edellytykset

Vihkimisoikeus voidaan myöntää uskonnonvapauslain (453/2003) mukaisesti rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan hakemuksesta sen jäsenelle:

- 1) joka on täysi-ikäinen;
- 2) jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 3) joka on antanut kirjallisen suostumuksensa vihkijänä toimimiseen; ja
- 4) joka on perehtynyt vihkimisen edellytyksiin ja toimittamiseen sekä vihkijän velvollisuuksiin ja vastuuseen.

Vihkimisoikeutta ei saa myöntää, jos on perusteltua aihetta epäillä, että se, jolle vihkimisoikeutta haetaan, on kykenemätön tai sopimaton toimimaan vihkijänä.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Vihkimisoikeuden myöntää Digi- ja väestötietovirasto.

Ahvenanmaan maakunnassa vihkimisoikeuden myöntää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Mitä 4 ja 6—8 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

4 §

Vihkimisoikeuden hakeminen

Digi- ja väestötietovirastolle toimitettavasta hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan nimi ja kotipaikka sekä sen henkilön nimi, jolle vihkimisoikeutta haetaan, ja hänen henkilötunnuksensa tai sen puuttuessa syntymäaikansa. Hakemukseen tulee liittää asianomaisen kirjallinen suostumus vihkijänä toimimiseen sekä selvitys 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta perehtyneisyydestä vihkijän tehtävään.

5 §

Vihkijän velvollisuudet ja vastuu

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus, on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Vihkiä voidaan myös muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä. Vihkimiseen sovelletaan muutoin, mitä kirkollisesta vihkimisestä säädetään avioliittolaissa (234/1929) ja sen nojalla.

Vihkijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen toimittaessaan vihkimisiä ja hoitaessaan niihin liittyviä tehtäviä.

6 §

Valvonta

Digi- ja väestötietovirasto valvoo vihkimisoikeuden käyttämistä.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja vihkijältä ja vihkimisoikeutta hakeneelta yhdyskunnalta.

7 §

Vihkimisoikeuden peruuttaminen

Digi- ja väestötietoviraston on peruutettava vihkimisoikeus, jos vihkijä tai vihkimisoikeutta hakenut yhdyskunta sitä pyytää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa vihkijälle huomautuksen, jos tämä on rikkonut vihkimistä koskevia säännöksiä tai jos valvonnassa on havaittu muita puutteita vihkimisoikeuden käyttämisessä.

Digi- ja väestötietovirasto voi omasta aloitteestaan peruuttaa vihkimisoikeuden määräajaksi tai kokonaan, jos 2 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset eivät enää täyty taikka jos vihkimistä koskevia säännöksiä on rikottu olennaisesti tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua huomautuksesta huolimatta toistuvasti.

Muun kuin yhdyskunnan aloitteesta tehty peruuttamispäätös on annettava tiedoksi yhdyskunnalle.

8 §

Väliaikainen määräys

Jos siihen on painavia syitä, Digi- ja väestötietovirasto voi vihkimisoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa antaa väliaikaisen määräyksen, jolla vihkimisoikeus väliaikaisesti peruutetaan. Määräys voidaan antaa vihkijää kuulematta.

Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes Digi- ja väestötietovirasto lopullisesti päättää asiasta, jollei määräystä sitä ennen peruuteta tai muuteta.

Väliaikaiseen määräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Muutoksenhaku

Edellä 2 ja 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

10 §

Päätöksen noudattaminen

Vihkimisoikeuden myöntämistä ja sen peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää.

11 §

Vihkimisoikeusrekisteri

Tämän lain ja avioliittolain nojalla myönnettyjen vihkimisoikeuksien tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettussa laissa (/).

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan vihkimisoikeudesta annettu laki (571/2008).

34.

Laki

kansalaisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta, 38 ja 39 §
sekä 40 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta laissa 971/2014 sekä 39 §
ja 40 §:n 2 momentti laissa 974/2007, seuraavasti:

34 §

Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä 22 vuotta

Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:

3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta ennen 22 ikävuoden täyttämistä:
a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edustustolle, Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenan-
maan valtionvirastolle haluavansa säilyttää Suomen kansalaisuuden;

38 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kansalaisuuden määrittämiseen liittyvät tehtävät

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalaisuuden 22-vuotiaana riittävän yhteyden perusteella
Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto merkitsee asian väestötietojärjes-
telmään ja ilmoittaa merkinnästä asianosaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan säännöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja jonkin
vieraan valtion kansalaiseksi merkityt henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen kansalai-
suuden 22 vuotta täytessään, koska hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä Suomeen, Digi- ja
väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee asiasta merkinnän väestötietojärjes-
telmään ja ilmoittaa tästä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa Digi-
ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kansalaisuusaseman määrittämistä
varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avus-
taa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä
kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto ilmoittavat Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

35.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 13 §:n 1 momentin 13 kohta ja 19 §:n 1 momentin 20 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 1181/2013 ja 19 §:n 1 momentin 20 kohta laissa 765/2015, seuraavasti:

13 §

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käytöyhteyden avulla tai tietojoukkona tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

13) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä teknisen käytöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen, seuraavasti:

20) Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

36.

Laki

ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 138 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 458/2009, seuraavasti:

138 §

Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan peruuttaminen

Muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja voidaan peruuttaa, jos:

4) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen tai sormenjälkien lukemiseen liittyvän varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

37.

Laki

passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan passilain (671/2006) 5 c §:n 2 momentti ja 21 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina
kuin ne ovat laissa 456/2009, seuraavasti:

5 c §

Passin teknisen osan tietojen tietoturva

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä
sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Digi- ja väestötietovirasto.

----- 21 § -----

Passin peruuttamisen edellytykset

Passi voidaan peruuttaa, jos:

5) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoite-
tun varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 19 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1172/2016, seuraavasti:

19 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

9) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

39.

Laki

pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta sekä 90 §:n 1 momentin 1 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta laissa 1171/2016, seuraavasti:

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

2) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009)

- a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu täydellisestä nimestä;
- b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu henkilötunnuksesta;
- c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;
- d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitettu henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiantuntijakielestä;
- e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettu henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;
- f) 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kiinteistötunnuksesta ja muusta kiinteistön ja rekisteriyksikön yksilöivästä tunnistetiedosta;
- g) 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu rakennustunnuksesta ja muusta rakennushankkeen ja rakennuksen yksilöivästä tunnistetiedosta;
- h) 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu koordinaateista, käyttötarkoituksesta, valmistusvuodesta, kerrosluvusta, huoneistoalasta ja tilavuudesta;
- i) 15 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu rakennushankkeesta ja rakennusta, sen rakenteita ja ominaisuuksia kuvaavista muista tiedoista;
- j) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;
- k) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytösäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain:
 - a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu siviilisäädystä;
 - b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettu kansalaisuudesta;
-

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön varaamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

- 1) väestötietojärjestelmästä tarpeelliset väestötiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki

henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilökorttilain (663/2016) 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Kansalaisvarmenne

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Digi- ja väestötietoviraston myöntämä kansalaisvarmenne.

8 §

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

41.

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 ja 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 42 §:n 1 momentin 1 kohta ja 91 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

42 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä

Pääesikunnalla on 35 §:ssä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13–17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

91 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

42.

Laki

valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2007, seuraavasti:

1 §

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjäntoimen ja ulosottotoimen sekä, sen mukaan kuin erikseen säädetään, muun valtion paikallishallinnon aluejakoihin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

43.

Laki

kotikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kotikuntalain (201/1994) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 669/2016,
muutetaan 1 §:n 2 momentti, 7 §, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n 1 momentti, 7 e, 8 ja 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11—13 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 2 momentti laissa 1095/2010, 7 § osaksi laeissa 219/2003, 1095/2010 ja 1377/2010, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 13 § laissa 624/2004, 7 e § laeissa 1095/2010 ja 669/2016, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 11 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 § laissa 669/2016, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1095/2010 ja 1650/1995, uusi 4 momentti, seuraavasti:

1 §

Sovelтамisala

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomailla vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäinen asuinpaikka.

Mitä tämän lain 7 §:n 1, 2 ja 3 momentissa, 8 ja 9 §:ssä, 9 a §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11—13 §:ssä, 15 §:ssä sekä 17 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

7 §

Muuttajan ilmoitusvelvollisuus

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoitettava siitä Digi- ja väestötietovirastolle. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu sosiaalihuoltolain 42 a §:ssä säädetyllä tavalla perhehoitoon, laitoshoittoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi Digi- ja väestötietovirastolle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa Digi- ja väestötietovirastolle, jos asuminen kestää yli kolme kuukautta. Tilapäisestä asuinpaikasta on soveltuvin osin voimassa,

mitä edellä 1 ja 2 momentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin Digi- ja väestötietovirastolle, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle.

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin Digi- ja väestötietovirasto, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä Digi- ja väestötietovirastolle.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin Digi- ja väestötietovirasto, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädettyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

8 §

Muu ilmoitusvelvollisuus

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija on tarvittaessa velvollinen antamaan Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut Digi- ja väestötietovirastolle, sen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitokunta ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos Digi- ja väestötietovirasto on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Jos Digi- ja väestötietovirastolla on syytä epäillä 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, Digi- ja väestötietoviraston on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheutonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. Digi- ja väestötietoviraston on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvittettävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos Digi- ja väestötietovirasto tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saamiensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.

11 §

Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös

Jos Digi- ja väestötietoviraston tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:ssä tarkoitetun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön

mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, Digi- ja väestötietoviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

12 §

Velvoittaminen

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, Digi- ja väestötietoviraston on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, Digi- ja väestötietoviraston on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. Digi- ja väestötietoviraston on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Digi- ja väestötietovirasto voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määrittämistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon sekä tuomita uhkasakon maksettavaksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, Digi- ja väestötietoviraston on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, Digi- ja väestötietoviraston on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, Digi- ja väestötietoviraston on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Jos hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

44.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 948/2017, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tieto- ja kyber-
turvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämi-
seen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai
Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittö-
mänä alaisena toimivan johtajan virka, aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen
tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan
välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

45.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 520/2010, seuraavasti:

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

46.

Laki

pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1437/2009, seuraavasti:

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Maanmittaustoimiston päätös on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, kirkkohallitukselle, asianomaiselle aluehallintovirastolle, Digi- ja väestötietovirastolle ja verohallinnon viranomaiselle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

47.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 §:n
1 momentin 3 kohta seuraavasti:

20 §

Tietojen antaminen erälle viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa pyynnöstä:

3) Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten verovelvollista koskevine tunnistetietoineen henkilön osoitetietoja, rakennuksen tunnistetietoja ja tietoja siitä, kuka omistaa kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston, sekä asuinhuoneistosta tiedon siitä, onko huoneisto omistajan omassa käytössä; tiedot voidaan antaa asianomaisen suostumuksetta myös teknisen käyttöyhteyden avulla;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

48.

Laki

hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 4 momentin johdantokappale, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 20 ja 21 § sekä 22 §:n 2 momentti, seuraavasti:

4 §

Palvelutuottajat

Digi- ja väestötietovirasto tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdissa tarkoitettuja tukipalveluja.

6 §

Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö

Käyttäjäorganisaatio päättää Digi- ja väestötietovirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitettuihin tiedoista. Digi- ja väestötietovirastolla on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä tai estämisestä muutoin säädetään 8 §:n 4 momentissa.

8 §

Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen

Digi- ja väestötietovirasto voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätöiltä tai elinkeinonharjoittajalta:

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä teknisen käyttöyhteyden avulla seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetusta väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa,

toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Digi- ja väestötietovirasto pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisista. Digi- ja väestötietovirasto voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut Digi- ja väestötietovirastolle luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tahdonilmaisun rekisteröiminen edellyttää, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että Digi- ja väestötietovirasto pystyy varmistamaan henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa toimivallan 1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Digi- ja väestötietovirasto hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitetut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava siitä, että hyväksytyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietoja sen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Digi- ja väestötietovirastolla on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitettuihin julkisen hallinnon tietojärjestelmistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun olemassaolon toteamiseksi.

13 §

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Digi- ja väestötietoviraston on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

20 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi tulee tallentaa tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

Digi- ja väestötietovirasto voi luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille ole toisin säädetty.

Lisäksi Digi- ja väestötietovirasto voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

- 1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;
- 2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Digi- ja väestötietoviraston tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

49.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 51, 60, 74, 77 ja 78 §,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 19—22 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26, 29, 30 ja 32 §, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 35 §:n 2 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 4 kohta, 39 §:n 2 kohta, 41 §:n 1 momentin 2 kohta, 42 §, 43 §:n 2 momentin 1 kohta, 44 §:n 1 momentin johdantokappale, 46, 47 ja 49 §, 50 §:n 3 momentti, 52—59 §, 6 luvun otsikko, 61 §, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 3 momentti, 65 §, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 1 ja 2 momentti, 69 ja 70 §, 72 §:n 1 momentti, 76 §:n 3 momentti, 76 a §, 76 b §:n 2 momentti sekä 80 §:n 3, 7 ja 9 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 § osaksi laissa 538/2016, 9 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 34 §:n 2 momentti laissa 145/2014, 19 ja 20 § osaksi laissa 145/2014, 21 ja 26 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 3 momentti, 76 §:n 3 momentti, 76 a § ja 76 b §:n 2 momentti laissa 670/2016, 22 § laissa 145/2014 ja 504/2016, 38 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 29/2012, 61 § osaksi laissa 665/2016, 62 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti laissa 538/2016, 65 § laissa 983/2010, 69 § osaksi laissa 983/2010 sekä 80 §:n 9 momentti laissa 1396/2015, seuraavasti:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja Digi- ja väestötietoviraston varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä Digi- ja väestötietoviraston varmennetun sähköisen asioinnin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, hyödyntämiseen ja kehittämiseen.

3 §

Väestötietojärjestelmä

Väestötietojärjestelmä muodostuu valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoaaineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

4 §

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Digi- ja väestötietovirasto vastaa tietosuojaa koskevien vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvallisuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Muilta osin rekisteripitovastuu ja väestötietojärjestelmän ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuvat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin tässä laissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Jäljempänä 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston rekisterinpitäjä on Digi- ja väestötietovirasto.

5 §

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

6 §

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Digi- ja väestötietovirasto pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetusta. Digi- ja väestötietovirasto on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Digi- ja väestötietovirasto saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

9 §

Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö Digi- ja väestötietovirastolle. Digi- ja väestötietoviraston on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä.

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen

Digi- ja väestötietoviraston on tarkistettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen Digi- ja väestötietovirastolle ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, Digi- ja väestötietoviraston on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältyvästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietoviraston on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuuteensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;

2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;

3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Digi- ja väestötietovirasto ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu viranomainen. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään tallettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan julkisesti luotettavana tietona väestötietojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuin- tai hallintomenettelyssä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa ei ole saatu suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla, asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa pyytää ulkoministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi Digi- ja väestötietovirasto hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä Digi- ja väestötietovirastolle selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. Digi- ja väestötietovirasto voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Digi- ja väestötietoviraston on kuitenkin hävitettävä seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

3) 53 §:ssä tarkoitetut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksien ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Mitä 9 §:n 2 momentissa, 10 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa, 19 §:ssä, 22 §:n 3 ja 5 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 36, 37 ja 44 §:ssä, 46 §:n 2 momentissa sekä 72 ja 76 b §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

Ahvenanmaan valtionvirasto päättää toimialueellaan yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisäselvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisillä tarkistuksilla.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön Verohallinnolle. Pyyntö voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Digi- ja väestötietovirasto ovat niin sopineet.

Edellä 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksensa yhteydessä Maahanmuuttovirastolle tai ulkomailla Suomen edustustolle.

Pyynnön vastaanottajan on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistettava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten Digi- ja väestötietovirastolle. Kun ulkomaan kansalaista koskevan oleskelulupa-asian ratkaisee Maahanmuuttovirasto, on Suomen edustuston toimitettava sille viipymättä pyyntö tietojen tallettamisesta sekä pyynnön yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun ulkomaan kansalainen on pyytänyt tietojensa tallettamista tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 4 momentissa tarkoitettua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot tämän pykälän 4 momentin nojalla tallettanut viranomainen huolehtii Digi- ja väestötietoviraston sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 4 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

26 §

Tietojen ilmoittaminen

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, sähköisesti, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalle luotettavalle ja turvallisella tavalla. Digi- ja väestötietovirasto antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan muutoin kuin kirjallisesti. Luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Digi- ja väestötietovirastolle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

29 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

- 1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty tiedot;
- 2) laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot; ja

3) tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen tarpeelliset tiedot.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä sekä muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten.

Luovutettaessa tietoja 2 momentin nojalla voidaan tietojen käsittelyn perusteena käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää.

Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja henkilötietolain tai muun lain perusteella.

35 §

Yleinen kielto-oikeus

Kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa Digi- ja väestötietovirastolta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, Digi- ja väestötietoviraston on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään tallettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. Digi- ja väestötietoviraston on selvittävä hakijalle turvakiellon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Kun Digi- ja väestötietovirasto luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle myös turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Digi- ja väestötietoviraston on ennen yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai henkilötietolain 26 §:n nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakiellon peruste tai kuultava turvakiellon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakiellon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

- 4) tilastolain (280/2004) mukaisen tilaston laatimista varten;
-

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten;
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

43 §

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

- 1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteen tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai
-

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitusta varten järjestetty. Tällainen selvitys on vaadittava, jos:

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa teknisesti tai sähköisesti käsiteltävässä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Digi- ja väestötietovirasto voi tässä laissa säädetyin edellytyksin antaa henkilölle oikeuden tutkia valvonnassaan väestötietojärjestelmään kuuluvia asiakirjoja ja muita vastaavia tietoaaineistoja, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, mukaan lukien tilastomuotoiset palvelut, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa kuitenkin Ahvenanmaan maakunnassa todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muusta sellaisesta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai johon ei sisälly muiden kuin yksittäisten tietojen luovuttaminen ulkomaille.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Digi- ja väestötietovirasto voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun organisaation kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sopimuksen tietojen luovuttamisesta vain, jos tietojen luovuttaja on toimittanut sille 44 §:ssä tarkoitetun selvityksen. Tietoja 1 momentin 2 kohdan perusteella luovuttavaan henkilöön sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tietojen luovuttamisessa on noudatettava 4 luvun säännöksiä.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, on luovutuksesta tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. Luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajankohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot on kuitenkin kirjattava tarkoituksenmukaisella tavalla.

52 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaa ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. Tarkastukseen sovelletaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

53 §

Käyttäjärekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot; sekä
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraamuksesta.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;

2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;

3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten; sekä

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Edellä 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä

3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;

2) käyttäjän tunnistetieto;

3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;

4) tieto käsittelyn ajankohdasta; sekä

5) käsitellyt tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja:

1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn seurantaa ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;

2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;

3) väestötietojärjestelmän tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seuranta ja valvontaa varten;
- 3) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen soveltuvin osin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:n säännöksiä; sekä
- 4) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

59 §

Tapahtumatietojen käsittely

Digi- ja väestötietoviraston on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (*tapahtumatiedosto*). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

- 1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;
- 2) käsittelyn ajankohta;
- 3) tieto käsittelyn kohteesta; ja
- 4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisällöstä.

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa tapahtumatietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten; sekä
- 2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

6 luku

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Digi- ja väestötietovirasto voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;

- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi; sekä
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää Digi- ja väestötietoviraston myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa säädetyt vaatimukset.

62 §

Varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. Digi- ja väestötietovirasto päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä.

Digi- ja väestötietovirasto muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

- 1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai
 - 2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja Digi- ja väestötietovirasto saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulta varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnukseksi.
-

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Jos sähköinen asiointitunnus on virheellinen tai tunnuksen luontimenettelyssä on tapahtunut virhe, Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä korjattava virhe ja annettava henkilölle tarvittaessa uusi asiointitunnus. Asiasta on ilmoitettava tunnuksen haltijalle.

Asianosaisen on haettava 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolta.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut Digi- ja väestötietoviraston myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa Digi- ja väestötietoviraston pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomes-
sa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asiointissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. Digi- ja väestötietovirasto voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti Digi- ja väestötietovirastolle edelleen toimitettavaksi. Digi- ja väestötietoviraston on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa henkilötietolain henkilötietojen käsittelyä sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja

muun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitettulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitetun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämistä koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitetuilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitetun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaa ja valvontaa varten.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitetun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Digi- ja väestötietovirasto voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Digi- ja väestötietoviraston toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Digi- ja väestötietovirasto voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Digi- ja väestötietoviraston on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

76 §

Tiedon korjaaminen

Jos tiedon korjaaminen koskee 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, rekisterinpitäjän on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

76 a §

Oikaisuvaatimus

Tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen saa hakea oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

76 b §

Muutoksenhaku

Jos hallinto-oikeus kumoaa tai muuttaa Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

80 §

Siirtymäsäännökset

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, rekisterinpitäjä voi tallettaa väestötietojärjestelmään 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestörekisterin pitäjälle säädetty tehtävät hoitaa Digi- ja väestötietovirasto, jollei tästä laista muuta johdu.

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

50.

Laki

kuntarakennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntarakennelain (1698/2009) 6 §:n 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Yhdistymisesityksen sisältö

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

12 §

Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

14 §

Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 3 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta laissa 676/2014, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

8) *vieraskielisellä* henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

9) *saamenkielisellä* henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

52.

Laki

kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 16 § 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Valtuutettujen lukumäärä

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

20 §

Äänioikeus kuntavaaleissa

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa säädetyllä tavalla;

2) hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

53.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 9 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

9 §

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

54.

Laki

uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1450/2009, seuraavasti:

4 §

Liittymis- ja eroamismenettely

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai Digi- ja väestötietovirastolle. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai Digi- ja väestötietovirasto on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnollisen yhdyskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen Digi- ja väestötietovirastolle.

Tässä pykälässä Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

55.

Laki

ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 74 §:n 1 momentti seuraavasti:

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen on voimassa, mitä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

56.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 §:n
1 momentti seuraavasti:

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin pitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

57.

Laki

lukiolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 21 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

21 §

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiелensä on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

58.

Laki

kolttalain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

48 §

Luottamusmiesvaali

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän avio-
puolisonsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. Digi- ja väestötietoviraston, seu-
rakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa
antamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen
aviopuolisolla on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

59.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 902/2013, seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto, Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

60.

Laki

vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 31 §:n 1 momentti ja 42 c §, sellaisina kuin ne ovat 31 §:n 1 momentti laissa (/) ja 42 c § laissa 533/2016, seuraavasti:

31 §

Tarkastuskertomus

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja Digi- ja väestötietoviraston on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

42 c §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävät

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on ylläpitää 30 §:ssä tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

61.

Laki

postilain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan postilain (415/2011) 38 §:n 2 momentti seuraavasti:

38 §

Osoiterekisteri

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

62.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain V osan 3 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) V osan 3 luvun 7 §:n 3 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 301/2018, seuraavasti:

V OSA

Liikenneasioiden rekisteri

3 luku

Tietojen luovuttaminen

7 §

Tiedonluovutuksen rajoittaminen

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Di-
gi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirret-
täessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös
luonnollisen henkilön nimi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

63.

Laki

siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 93 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 940/2013, seuraavasti:

93 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämisestä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

64.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2016, seuraavasti:

87 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

65.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 e §:n 1 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 1255/2011, seuraavasti:

12 e §

Palvelurahasto

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa Digi- ja väestötietovirastolle sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

66.

Laki

transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 2 a § sekä 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a § laissa 252/2016 sekä 3 § laissa 1400/2015, seuraavasti:

1 §

Vahvistamisen edellytykset

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakkaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

2 a §

Ilmoitus aviopuolisolle

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, Digi- ja väestötietoviraston on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

3 §

Viranomaiset

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä allekirjoittamasta hakemuksesta Digi- ja väestötietovirasto. Kun Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mukaisesti, Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

67.

Laki

työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 c §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1217/2005, seuraavasti:

14 Luku

Erinäisiä säännöksiä

3 c §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka on 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä merkitty hänen kotikunnakseen väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

68.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 § ja 28 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat 7 § 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 982/2010, 25 § laissa 251/2014 sekä 28 §:n 2 momentti laissa 1229/2010, seuraavasti:

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitettusta Digi- ja väestötietovirastolle kuuluvasta tehtävästä.

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun Digi- ja väestötietoviraston hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

25 §

Maksut

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimitustietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitettua varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksupöytäkirjalla (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista Digi- ja vä-

estötietoviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

28 §

Siirtymäsäännös

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteeekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. Digi- ja väestötietovirasto voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Digi- ja väestötietovirastolle tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

69.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 2 §:n 3 momentti, 8 §, 14 §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 3 momentti ja 14 §:n 3 momentti laissa 539/2016, 8 § ja 14 §:n 4 momentti laissa 981/2010, 20 §:n 1 momentti ja 25 §:n 2 momentti laissa 1227/2010 sekä 20 §:n 4 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 250/2014, seuraavasti:

2 §

Soveltaisala

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä *potilaslaki*, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä *asiakaslaki*, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) sekä arkistolaissa (831/1994) tai näiden nojalla säädetään. Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

8 §

Tunnistaminen

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujenantajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitettusta Digi- ja väestötietovirastolle kuuluvasta tehtävästä.

14 §

Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveystietojärjestelmä- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveystietojärjestelmä- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen edellä mainituin perustein myöntämistä varmenteista. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Sosiaali- ja terveystietojärjestelmä- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveystietojärjestelmä- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Digi- ja väestötietoviraston hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveystietojärjestelmä- ja valvontaviraston ja Digi- ja väestötietoviraston on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuojaja tietoturva toteutuvat. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tarkoitettussa potilaan tiedonhallintapalvelussa olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Digi- ja väestötietoviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. Digi- ja väestötietovirasto voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Digi- ja väestötietovirastolle 22 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

70.

Laki

lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 22 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

22 §

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu holhousviranomainen, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Edunvalvojan määrää tuomioistuin. Myös holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin yhdessä sitä pyytävät. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

71.

Laki

kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 85 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 84/2016, seuraavasti:

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) Digi- ja väestötietovirastolta ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolta väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

72.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 22 §:n 1 momentti seuraavasti:

22 §

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta mainitun pykälän 1 momentin 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

73.

Laki

poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) 21 § seuraavasti:

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Digi- ja väestötietovirasto, Maaseutuvirasto, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

74.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 2 §:n 3 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä *asiakastietolaki*, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä *asiakaslaki*, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä al-lekirjoituksista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietovi-raston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

75.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 147 § seuraavasti:

147 §

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

1.

Laki**avioliittolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 1 a ja 10 §, 17 §:n 2 kohta, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 2 momentti, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti, 113 a §:n 2 momentti, 127 §:n 3 momentti ja 135 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 a § laissa 249/2016, 10 § laissa 618/1998, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti laissa 695/2016, 17 §:n 2 kohta, 17 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 113 a §:n 2 momentti laissa 572/2008, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti laissa 58/2005 sekä 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti ja 127 §:n 3 momentti laissa 929/2002, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen maistraatille. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona maistraatti on saanut ilmoituksen.

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle*. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona *viranomainen* on saanut ilmoituksen.

10 §

Maistraatin tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (avioliiton esteiden tutkinta). Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

10 §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (avioliiton esteiden tutkinta). *Ahvenanmaan maakunnassa avioliiton esteet tutkii Ahvenanmaan valtionvirasto*. Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (571/2008) mukainen vihkimisoikeus.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (/) mukainen vihkimisoikeus.

Voimassa oleva laki

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

3) maistraatin päällikkö, henkikirjoittaja ja maistraatissa toimiva julkinen notaari.

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle maistraatti on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän määrän turvaamiseksi maistraatin toimialueella.

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee vireille maistraatin aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (vihkijä), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Maistraatin, joka on myöntänyt vihkimisoikeuden, tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä 8 ja 12 §:ssä säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kum-

Ehdotus

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

3) *Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.*

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto* on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän alueellisen määrän turvaamiseksi.

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee vireille *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin eräistä *Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä* annetun lain (/) 7 §:ssä säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (vihkijä), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kum-

Voimassa oleva laki

mankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä maistraatille vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty maistraattiin avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava maistraattiin siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

113 a §

Ehdotus

mankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä *Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä *rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.*

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vihkimisoikeus merkitään rekisteriin siten kuin vihkimisoikeudesta annetussa laissa säädetään.

127 §

Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puolisot ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

113 a §

Vihkimisoikeuden tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 7 §:ssä.

127 §

Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voivat rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puolisot ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vekselilain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vekselilain (242/1932) 88 §, sellaisena kuin se on laissa 289/1960, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

88 §
Protesti on kaupungissa julkisen notaarin
ja maalla paikkakunnan tai lähimmän kau-
pungin julkisen notaarin toimitettava.

88 §
Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

3.

Laki

shekkilain 66 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan shekkilain (244/1932) 66 §, sellaisena kuin se on laissa 290/1960, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

66 §
Protesti on kaupungissa julkisen notaarin
ja maalla paikkakunnan tai lähimmän kau-
pungin julkisen notaarin toimitettava.

66 §
Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.

4.

Laki

lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 60/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava maistraatille siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Ehdotus

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjanantajan tai lahjansaajan ilmoitettava lahjoituksesta kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain (/) 5 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

5.

Laki

perintökaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan perintökaaren (40/1965) 20 luvun 9 a—9 c §, sellaisina kuin ne ovat 9 a § laeissa 960/2006 ja 1008/2007 sekä 9 b ja 9 c § laissa 960/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 luku

20 luku

Perunkirjoituksesta

Perunkirjoituksesta

9 a §

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, maistraatti voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Vahvistusta voi hakea miltä tahansa maistraatilta. Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi tai tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi on kuitenkin tarpeen siirtää vahvistuksen antamista koskevien asioiden käsitteleminen toiselle maistraatille, valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset maistraateista, joilta toimivalta siirtyy ja joille se siirtyy, sekä toimivallan jakautumisen perusteista tehtävät vastaanottavien maistraattien kesken. Jos hakemus on otettu vastaan muussa kuin toimivaltaisessa maistraatissa, hakemus on siirrettävä viipymättä toimivaltaiselle maistraatille. Siirrosta on ilmoitettava hakijalle.

Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot ovat oikeat ja täydelliset.

Maistraatin on tehtävä vahvistuksen antamisesta merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

9 a §

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto* voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot *osakkaista ja aviopuolisosta* ovat oikeat ja täydelliset.

Vahvistuksen antamisesta tehdään merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, maistraatin tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka maistraatin vahvistamaan perukirjaan merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaamista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, *toimivaltaisen viranomaisen* tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka *9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjan osakshuetteloon* merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaamista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan neuvoo-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 716/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeuteista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava Väestörekisterikeskukselle kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Väestörekisterikeskuksen on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

Ehdotus

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeuteista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle* kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Digi- ja väestötietoviraston on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

7.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 9 ja 9 a §, sellaisina kuin ne ovat 9 § laissa 931/2002 ja 9 a § laissa 30/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Osituksen peräytyminen

Osituksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

1) jos osituskirjaa ei ollut annettu maistraattiin ennen määräpäivää;

2) jos osituskirja on annettu maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos osituskirja on annettu maistraattiin tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

1) jos osituskirjaa ei ollut annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* ennen määräpäivää;

2) jos osituskirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos osituskirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

9 a §

9 a §

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu maistraattiin ennen määräpäivää;

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa*

Voimassa oleva laki

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu maistraattiin tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustointa tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Ehdotus

Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustointa tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

8.

Laki**vaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 2 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti, 13 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22—25 §, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 106 §:n 3 momentti, 143 §:n 3 momentti sekä 162, 176, 177 ja 192 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti laissa 1213/2013, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti ja 13 §:n 4 momentti laissa 247/2002, 18 § laeissa 496/2013 ja 563/2015, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 1263/2007, 22 § laissa 563/2015, 23 § ja 28 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti ja 177 § laissa 496/2013, 27 § laissa 300/2009 ja 192 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Äänioikeus**Äänioikeus*

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviili- tai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (kotivaltio).

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviili- tai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (kotivaltio).

8 §

8 §

*Äänestysalueet**Äänestysalueet*

Päätös äänestysalueista tulee voimaan 15

Päätös äänestysalueista tulee voimaan 15

Voimassa oleva laki

päivänä lokakuuta, jos päätös tehdään ja päätöksestä ilmoitetaan maistraatille sen määrämällä tavalla viimeistään saman vuoden huhtikuussa. Myöhemmin tehty tai maistraatille ilmoitettu päätös tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta seuraavana vuonna.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu maistraatille, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin viipymättä merkitään Väestörekisterikeskuksen määrämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittävät aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettusta kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ehdotus

päivänä lokakuuta, jos päätös tehdään ja päätöksestä ilmoitetaan *Digi- ja väestötietovirastolle* sen määrämällä tavalla viimeistään saman vuoden huhtikuussa. Myöhemmin tehty tai *Digi- ja väestötietovirastolle* ilmoitettu päätös tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta seuraavana vuonna.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu *Digi- ja väestötietovirastolle*, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että *Digi- ja väestötietoviraston* ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin viipymättä merkitään *Digi- ja väestötietoviraston* määrämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittävät aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettusta kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Väestörekisterikeskukselle sen määrittämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Väestörekisterikeskus perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevissa vaaleissa äänioikeutettu (äänioikeusrekisteri).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) maistraatti, jonka toimialueella kotikunta on;
- 10) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitokunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa *Digi- ja väestötietovirastolle* sen määrittämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Digi- ja väestötietovirasto perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevissa vaaleissa äänioikeutettu (äänioikeusrekisteri).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 10) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitokunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamentti-

Voimassa oleva laki

muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;
- 2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädettyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;
- 3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;
- 4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;
- 5) tieto 2 momentin 11 kohdassa tarkoitusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä maistraatille viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

21 §

Ilmoituskortti

Väestörekisterikeskus laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

- 1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut tiedot;
- 2) äänioikeutetun se osoite, joka on väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;

Ehdotus

vaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;
- 2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädettyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;
- 3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;
- 4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;
- 5) tieto 2 momentin 10 kohdassa tarkoitusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

21 §

Ilmoituskortti

Digi- ja väestötietovirasto laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

- 1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut tiedot;
- 2) äänioikeutetun se osoite, joka on väes-

Voimassa oleva laki

3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;

4) tiedot vaalipäivästä ja ennakkoäänestyksen ajanjaksosta;

5) kortin lähettäjäksi merkityn maistraatin sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;

6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä

7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Väestörekisterikeskus 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Väestörekisterikeskuksen on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä maistraateissa tai

Ehdotus

tötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;

3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;

4) tiedot vaalipäivästä ja ennakkoäänestyksen ajanjaksosta;

5) Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;

6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä

7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Digi- ja väestötietovirasto huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Digi- ja väestötietovirasto 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Digi- ja väestötietoviraston on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot

Voimassa oleva laki

puhelimitse maksutta saatavissa niistä ja, sen mukaan kuin Väestörekisterikeskus määrää, myös muissa paikoissa arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Maistraatit voivat antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteesta on tietoja, ja tässä laissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Väestörekisterikeskus tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 11 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 10 kohdassa tarkoitettut tiedot.

24 §

Oikaisuvaatimus

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen maistraatille viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu maistraatille myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava, että lomakkeita on painettuina tai monistettuina maistraateissa ja muissa paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

Ehdotus

lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä *Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa* arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteesta on tietoja, ja tässä laissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Digi- ja väestötietovirasto tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 9 kohdassa tarkoitettut tiedot.

24 §

Oikaisuvaatimus

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu *Digi- ja väestötietovirastolle* myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. *Digi- ja väestötietoviraston* on huolehdittava, että

Voimassa oleva laki

25 §

Maistraatin päätös

Maistraatin on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12.

Maistraatin on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, maistraatin on samalla toimitettava hänelle ilmoituskortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos Väestörekisterikeskus tai maistraatti katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12.

Jos Väestörekisterikeskus on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tulemistä lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomainen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

Ehdotus

lomakkeita on painettuina tai monistettuina saatavilla niissä paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös

Digi- ja väestötietoviraston on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla toimitettava hänelle ilmoituskortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tulemistä lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomai-

Voimassa oleva laki

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta, ja Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa maistraatille edelleen hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja maistraatille. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, hallinto-oikeuden on lisäksi viipymättä ilmoitettava päätöksestä Väestörekisterikeskukselle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittää sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä Väestörekisterikeskukselle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, Väestörekisterikeskus voi poistaa merkinnän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.

Ehdotus

nen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta sekä 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa *Digi- ja väestötietovirastolle* edelleen hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja *Digi- ja väestötietovirastolle*. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, *Digi- ja väestötietoviraston* on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittää sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä *Digi- ja väestötietovirastolle*, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeus-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkin­nän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai keskusvaalilautakunnan pyynnöstä maistraatti. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä maistraatti.

Sen jälkeen kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulokset. Tämän jälkeen Väestörekisterikeskus hävittää rekisterissä olevat tiedot.

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakkoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 11 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta,

rekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, *Digi- ja väestötietovirasto* voi poistaa merkin­nän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkin­nän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai keskusvaalilautakunnan pyynnöstä *Digi- ja väestötietovirasto*. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä *Digi- ja väestötietovirasto*.

Sen jälkeen, kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulokset. Tämän jälkeen *Digi- ja väestötietovirasto* hävittää rekisterissä olevat tiedot.

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakkoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä

Voimassa oleva laki

myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä siitä.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaista äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomaisen päätöksessään toisin määrää. Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakkoäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

143 §

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja Väestörekisterikeskukselle, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisien on keskeytettävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisien toimenpiteistä.

162 §

Väestörekisterikeskuksen ilmoitusvelvollisuus

Väestörekisterikeskuksen on heti 18 §:n 5

Ehdotus

siitä.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaista äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomaisen päätöksessään toisin määrää. *Digi- ja väestötietovirasto* huolehtii siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakkoäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

143 §

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja *Digi- ja väestötietovirastolle*, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisien on keskeytettävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisien toimenpiteistä.

162 §

Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston on heti 18 §:n 5 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä

Voimassa oleva laki

momentissa säädetyn määräajan päätyttyä ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

176 §

Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta

Jos Väestörekisterikeskus on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

177 §

Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava Väestörekisterikeskukselle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. Väestörekisterikeskuksen on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

192 §

Rekisterihallinnon paikallisviranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan maakunnassa hoitaa maistraatille tämän lain mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät rekisterihallinnon paikallisviranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto.

Ehdotus

ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

176 §

Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta

Jos Digi- ja väestötietovirasto on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

177 §

Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

192 §

Paikallisviranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1—4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 35 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

35 §

Ilmoitusten toimittaminen

Ilmoitusten toimittaminen

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitettua ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut maistraatille.

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitettua ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

10.

Laki**hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 a §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on
 laissa 675/2006, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

12 a §

12 a §

*Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä
 asioissa*

*Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä
 asioissa*

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhakuasia, jossa on kysymys:

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhakuasia, jossa on kysymys:

4) väestötietolain (507/1993), kotikuntalain (201/1994) tai nimilain (694/1985) soveltamisesta;

4) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009), kotikuntalain (201/1994) tai etu- ja sukunimilain (946/2017) soveltamisesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

11.

Laki**holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 13, 17 a, 46 a, 47 a, 67 ja 68 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 13 ja 17 a § laissa 649/2007, 46 a § laissa 780/2010 ja 47 a § laissa 649/2007 ja 1013/2007, sekä
muutetaan lain 17 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 §, 47 §, 47 b §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 3 momentti, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 86 §:n 2 momentti, 87 a §:n 2 momentti ja 95 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 86 §:n 2 momentti ja 95 § laissa 122/2011, 46 § laissa 1398/2015, 47 b §:n 1 momentti laissa 780/2010, 64 § laissa 1405/2009, 84 § osaksi laissa 1013/2007 sekä 85 §:n 1 momentti ja 87 a §:n 2 momentti laissa 649/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**13 §**(kumotaan)*

Hakemus edunvalvojan määräämiseksi 12 §:n nojalla on tehtävä sille holhousviranomaiselle, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.

*17 §**17 §*

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen *46 tai 47 §:ssä tarkoitetulle* holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jommankumman hakemuksesta.

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jommankumman hakemuksesta.

*17 a §**(kumotaan)*

Hakemus edunvalvojan tehtävän muuttamiseksi 15 §:n 3 momentin nojalla, edunvalvojan vapauttamiseksi tehtävästään 16 §:n 3 momentin nojalla tai edunvalvojan tehtävän määräämiseksi lakkaamaan 17 §:n 4 momentin nojalla on tehtävä sille holhousviranomaiselle, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.

*30 §**30 §*

Voimassa oleva laki

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava. *Päätöstä on haettava siltä holhousviranomaiselta, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.*

34 §

Lupaa on haettava *siltä holhousviranomaiselta, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.* Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, lupaa voidaan kaikkien osalta hakea myös holhousviranomaiselta, jolle valvonta kuuluu heistä jonkun osalta. Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksestään holhousviranomaisille, joille valvonta kuuluu muiden osalta. Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen kuulemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

46 §

Holhousviranomaisen tulee valvoa edunvalvojan toimintaa. Valvonta kuuluu sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella edunvalvonnassa olevalla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Jos edunvalvonnassa olevalla ei ole kotikuntaa Suomessa, valvonta kuuluu sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella hän pääasiallisesti oleskelee.

Jos edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta kuolinpesässä, valvonta kuuluu holhousviranomaiselle, joka 1 momentin mukaan olisi ollut toimivaltainen valvomaan perittävälle määrätyn

Ehdotus

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava.

34 §

Lupaa on haettava holhousviranomaiselta. Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa, voidaan lupa kaikkien osalta hakea kummalta tahansa 84 §:n 1 ja 2 momentin mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksestään muiden edunvalvonnassa olevien osalta toimivaltaiselle viranomaiselle. Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen kuulemisesta säädetään muutoin hallintolaissa (434/2003).

46 §

Edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen.

Holhousviranomaisen velvollisuutta valvoa edunvalvojan toimintaa sovelletaan myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomainen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvonta järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

edunvalvojan toimintaa. Jos jonkun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla, toimivaltainen on se holhousviranomainen, jonka toimialueella edunvalvonnan tarve ilmenee.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mille maistraatille valvonta kuuluu tilanteissa, joissa 1—3 momentin mukaista holhousviranomaista ei ole.

46 a §

Mitä 46 §:ssä säädetään holhousviranomaisen velvollisuudesta valvoa edunvalvojan toimintaa, on sovellettava myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomainen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvonta järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

(kumotaan)

47 §

Jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin, valvonta kuuluu 46 §:n säännösten estämättä sille holhousviranomaiselle, joka 46 §:n mukaan oli velvollinen valvomaan edunvalvojan toimintaa silloin, kun edunvalvonta merkittiin tuohon rekisteriin.

Holhousviranomainen, jolle valvonta 1 momentin mukaan kuuluu, voi siirtää valvonnan toiselle holhousviranomaiselle, jos sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

47 a §

*Jos se on holhousviranomaisen työn ta-
saamiseksi tarkoituksenmukaista, valtiova-
rainministeriön asetuksella voidaan säätää,
että holhousviranomaisen, joka 46 tai 47*

(kumotaan)

47 §

Edunvalvojan valvonta voidaan siirtää toiselle 84 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle holhousviranomaiselle, jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin ja sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa, on siirrettävä 56 §:ssä tarkoitettuja tilintarkastustehtäviä toisen holhousviranomaisen suoritettaviksi. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tilintarkastustehtäviä siirtävistä ja vastaanottavista holhousviranomaisista, vuosittain siirrettävien tilintarkastustehtävien määristä sekä muutoin siirron toteuttamisesta. Ennen asetuksen antamista on sekä tilintarkastustehtävän siirtävälle että sen vastaanottavalle holhousviranomaiselle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Vastuu valvonnasta säilyy siirrosta huolimatta muilta osin siirtävällä holhousviranomaisella. Tilintarkastustehtävän siirrosta on ilmoitettava asianomaiselle edunvalvojalle.

47 b §

Holhousviranomainen, jolle 46 tai 47 §:n mukaan kuuluu edunvalvojan toiminnan valvonta, voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

- 1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai
- 2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.

47 b §

Holhousviranomainen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

- 1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai
- 2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.

64 §

Holhousasioiden rekisteri on valtakunnallinen rekisteri, jota holhousviranomaiset ja aluehallintovirasto pitävät edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Rekisteriin saadaan merkitä edunvalvojaa ja hänen päämiestään tai valtuutettua ja valtuuttajaa koskevat tunnistetiedot ja yhteystiedot. Rekisteriin saadaan lisäksi merkitä tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta, toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä, edunvalvojan tehtävästä ja määräämisen perusteesta tai edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä, omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta ja tarkastamisesta, 34 §:ssä tarkoitettua

64 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston pitämästä holhousasioiden rekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/). Rekisteriin tallennetaan tiedot tässä laissa tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

lupaa koskevasta päätöksestä sekä holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Rekisteriin saadaan lisäksi merkitä sellaisia rekisterin käyttötarkoitusten kannalta tarpeellisia tietoja, jotka eivät ole henkilötietoja.

Holhousviranomainen vastaa rekisterin tietojen päivittämisestä valvonnassaan olevien edunvalvojien toimien osalta. Vaatimus rekisterissä olevan tiedon korjaamisesta esitetään sille holhousviranomaiselle, joka valvoo kysymyksessä olevaa edunvalvojan tehtävää.

Aluehallintovirasto vastaa holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Holhousasioiden rekisteriin voidaan siirtää väestötietojärjestelmästä rekisterin ylläpitoa varten tarvittavat henkilö- ja muut tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset.

Holhousviranomainen päättää tietojen luovuttamisesta rekisteristä. Valtiovarainministeriön asetuksella nimettävä maistraatti voi kuitenkin antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen luvan myöntämistä hakijan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Rekisteriin tallettuvia tietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

65 §

Kun tuomioistuin tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta *edunvalvojan toimintaa valvovalle* holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

65 §

Kun tuomioistuin tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(kumotaan)

67 §

Jollei 68 §:stä muuta johdu, jokaisella on oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietty henkilö edunvalvonassa, kuka on tietyn henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu. Henkilötunnuksen saa kuitenkin luovuttaa vain sille, joka tarvitsee sitä etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Jokaisella on oikeus saada tietää, mitä häntä itseään koskevia tietoja holhousasioiden rekisteriin on talletettu, siten kuin siitä erikseen säädetään.

Edunvalvojalla on oikeus saada tieto niistä rekisteriin tehdyistä merkinnöistä, jotka koskevat hänen edunvalvontatehtävänsä tai hänen päämiestään.

Valtion tai kunnan viranomaisella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot holhousasioiden rekisteristä.

(kumotaan)

68 §

Holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt.

Sen jälkeen kun edunvalvonta on päättynyt, oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto 67 §:n 1 momentin nojalla on ainoastaan sillä, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

84 §

Holhoustoimen sisällöstä ja sen kehittämisestä huolehtii oikeusministeriö. Holhousviranomaisten hallinnollinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu valtiovarainministeriölle.

Holhousviranomaisena toimii maistraatti.

Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaa lääninhallitus.

84 §

Holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto.

Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisena toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto silloin, kun sillä, jonka etua on valvottava, on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa tai kun sillä, jonka etua on valvottava, ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelee pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii holhousviranomaisena myös silloin, jos edun-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskeva asia ratkaistaan holhousviranomaisessa esittelystä. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta maistraatin toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §

Kuuleminen, jota 1 momentissa tarkoitetaan, voidaan, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen, toteuttaa myös niin, että toisen holhousviranomaisen virkamies toimittaa kuulemisen tai että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla asian ratkaisevan holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana. Virka-apua pyytänyt holhousviranomaisen on velvollinen korvaamaan kuulemisesta aiheutuneet matkakustannukset.

87 a §

Ratkaisupyyntö on tehtävä 30 päivän kuluessa holhousviranomaisen päätöksen tie-

valvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta, ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisi 2 momentin mukaan ollut toimivaltainen valvomaan perittävälle määrätyn edunvalvojan toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on myös toimivaltainen toimimaan holhousviranomaisena, jos jonkun muun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa.

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §

Kuuleminen voidaan toteuttaa myös niin, että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen.

87 a §

Ratkaisupyyntö on tehtävä holhousviranomaiselle 30 päivän kuluessa holhousviranomaisen päätöksen tiedoksi saamisesta. Rat-

Voimassa oleva laki

doksi saamisesta. *Se on toimitettava päätöksen tehneelle holhousviranomaiselle.* Ratkaisupyyntö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyyntö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

95 §

Tarkemmat säännökset *edunvalvonnan merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin* ja 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Ehdotus

kaisupyyntö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyyntö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

95 §

Tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 947/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä nimilaissa (694/1985) säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset tehdään maistraatille samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä *etu- ja sukunimilaissa (946/2017)* säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset *on tehtävä samalla*, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki**saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 7 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne
ovat 2 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan,
ovat:

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan,
ovat:

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos,
Maanmittauslaitos ja Maatalousyrittäjien
eläkelaitos;

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos,
Maanmittauslaitos, *Digi- ja väestötietoviras-
to* ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

27 §

27 §

*Saamen kielen avustaja**Saamen kielen avustaja*

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, *Digi- ja väestötietovirastossa* sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

14.

Laki**kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1399/2015, sekä

muutetaan 1 §, 3 luvun otsikko, 12 ja 13 §, 15—19 §, 23 §:n 1 momentti sekä 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 29 § laissa 1412/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai maistraatin päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

3 luku

3 luku

Kuolleeksi julistaminen maistraatin päätöksellä**Kuolleeksi julistaminen *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä**

12 §

12 §

*Edellytykset**Edellytykset*

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi maistraatin päätöksellä, kun on kulunut:

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä, kun on kulunut:

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa.

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa.

13 §

13 §

*Vireilletulo**Vireilletulo*

Maistraatin on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

Digi- ja väestötietoviraston on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

Voimassa oleva laki

14 §

Toimivaltainen maistraatti

Kuolleeksi julistamista koskevan asian käsittelee se maistraatti, jonka toimialueella henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen käsittelemään kuolleeksi julistamista koskevan asian tilanteissa, joissa 1 momentin mukaisista maistraattia ei ole.

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, maistraatin on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Maistraatin on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan maistraatille viimeistään kutsussa mainittuna määräpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoittaudu, voidaan julistaa kuolleeksi. Maistraatin on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa maistraatille.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi avio-

Ehdotus

(kumotaan)

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, *Digi- ja väestötietoviraston* on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Digi- ja väestötietoviraston on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään kutsussa mainittuna määräpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoittaudu, voidaan julistaa kuolleeksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi avio-

Voimassa oleva laki

puolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Maistraatin on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Maistraatin päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi maistraatin päätöksellä, jos maistraatti ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi maistraatin on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammikuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tietävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

Ehdotus

puolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. *Digi- ja väestötietoviraston* on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä, jos *Digi- ja väestötietovirasto* ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammikuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tietävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Maistraatin päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeeksi julistettulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, maistraatin päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

Suomen tuomioistuin tai maistraatti voi tutkia kuolleeeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

28 §

Maistraatin oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta maistraatille ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

19 §

Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeeksi julistettulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, *Digi- ja väestötietoviraston* päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

Suomen tuomioistuin tai *Digi- ja väestötietovirasto* voi tutkia kuolleeeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

28 §

Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta *Digi- ja väestötietovirastolle* ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

*Toimivaltainen viranomainen Ahvenan-
maan maakunnassa*

Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

29 §

*Toimivaltainen viranomainen Ahvenan-
maan maakunnassa*

Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jos henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta Ahvenanmaan maakunnassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 ____.

15.

Laki

osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 17 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
349/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

17 §

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelon julkisuus

—————
Jos maistraatti on määrännyt väestötieto-
järjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen
varmennepalveluista annetun lain
(661/2009) 36 §:n perusteella osakkeen-
omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoit-
uksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiöl-
le, osakkeenomistajasta osakasluettelo-
merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yh-
teystiedon saa luovuttaa vain viranomaisel-
le. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakas-
luettelo-merkitty yhteysosoite voidaan
luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

—————
*Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen
luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjes-
telmästä ja Digi- ja väestötietoviraston
varmennepalveluista annetun lain
(661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on
ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta
osakasluettelo-merkityn kotikunnan,
osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovut-
taa vain viranomaiselle. Tällaisesta osak-
keenomistajasta osakasluettelo-merkitty
yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille
kuin viranomaisille.*

—————
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*
—————

16.

Laki

edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 19, 25 ja 27 §, 41 §:n 1 momentti ja 49 §, sellaisena kuin niistä on 25 § laissa 1397/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Oikeustoimien luvanvaraisuus

Oikeustoimien luvanvaraisuus

Valtakirjassa voidaan määrätä, että valtuutetun tekemiin oikeustoimiin sovelletaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 34 §:n 1 momentin säännöksiä edunvalvojan tekemien oikeustoimien luvanvaraisuudesta. Määräys voidaan rajoittaa koskemaan määrättyjä oikeustoimia.

Jos valtakirjassa on 1 momentissa tarkoitettu määräys, lupaa on haettava siltä holhousviranomaiselta, joka tämän lain 29 §:n mukaan valvoo valtuutetun toimintaa. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä holhoustoimesta annetun lain 34 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:ssä ja 36 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtakirjassa voidaan määrätä, että valtuutetun tekemiin oikeustoimiin sovelletaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 34 §:n 1 momentin säännöksiä edunvalvojan tekemien oikeustoimien luvanvaraisuudesta. Määräys voidaan rajoittaa koskemaan määrättyjä oikeustoimia. *Muutoin noudatetaan, mitä holhoustoimesta annetun lain 34 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:ssä ja 36 §:n 2 momentissa säädetään.*

25 §

25 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan siltä holhousviranomaiselta, jonka toimialueella valtuuttajalla on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Jos valtuuttajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, valtuutuksen vahvistamista haetaan siltä holhousviranomaiselta, jonka toimialueella hän pääasiallisesti oleskelee.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen vahvistamaan valtuutuksen tilanteissa, joissa 1 tai 2 momentin mukaista holhousviranomaista ei ole.

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan *holhoustoimesta annetun lain 84 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulta holhousviranomaiselta. Tällöin valtuuttajaan sovelletaan, mitä säädetään siitä, jonka etua on valvottava.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

*Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti**Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti*

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuutajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, holhousviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin.

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuutajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, holhousviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin *siten kuin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään.*

Mitä holhoustoimesta annetun lain 64 §:n 2 momentissa sekä 67 ja 68 §:ssä säädetään edunvalvojaa, hänen tehtäväänsä ja päämiestä koskevista tiedoista, sovelletaan vastaavasti tässä laissa tarkoitettua valtuutettua, hänen tehtäväänsä ja valtuuttajaa koskeviin tietoihin.

41 §

41 §

*Hallintoa koskevat säännökset**Hallintoa koskevat säännökset*

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskeva asia ratkaistaan holhousviranomaisessa esittelystä. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta maistraatin toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

—————

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä *oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu.* Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

—————

49 §

49 §

*Tarkemmat säännökset**Tarkemmat säännökset*

Tarkemmat säännökset *edunvalvontavaltuutuksen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin*, tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa päätöksestään holhousviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten *sekä muutoin tämän lain täytäntöönpanosta* annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa päätöksestään holhousviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17.

Laki**ulosottokaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 87 §:n 2 momentti ja 113 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 81 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Yleiset menettelysäännökset**Yleiset menettelysäännökset**

87 §

87 §

*Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireil-
läolon jälkeen*

*Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireil-
läolon jälkeen*

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu maistraattiin osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan maistraattiin.

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon*.

113 §

113 §

*Alaikäistä koskeva ilmoitus**Alaikäistä koskeva ilmoitus*

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisena on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian viireilletulosta ilmoitus *velallisen kotikunnan* holhousviranomaiselle mahdollisia holhous-toimesta annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisena on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian viireilletulosta ilmoitus holhousviranomaiselle mahdollisia holhoustoimesta annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

Ulosmittaus
81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen kotipaikkansa maistraattiin tallettamista varten.

4 luku

Ulosmittaus
81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tallettamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (435/2009) 12 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

12 §

12 §

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Maistraatin tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

- 1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai
- 2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Maistraatti ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vieraassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhous-toimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetusta holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää, että toimivalta antaa todistus kuuluu vain asetuksessa nimetyille yhdelle tai useammalle maistraatille. Pyyntö todistuksen saamiseksi ja siihen liittyvä selvitys voidaan kuitenkin toimittaa mille tahansa

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

- 1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai
- 2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vieraassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhous-toimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetusta holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

maistraatille. Jos tämä maistraatti ei ole asiassa toimivaltainen, sen on viipymättä siirrettävä asia toimivaltaiselle maistraatille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
20 .

19.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 318/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) *maistraattien päälliköt*, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvouti sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Kaupanvahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvouti sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Maistraatin, poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 luvun 15 §:n 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Osakkeet

Osakkeet

15 §

15 §

Luetteloiden julkisuus

Luetteloiden julkisuus

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakeluetteloon merkittyjä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle sekä sellaiselle osakkeenomistajalle tai muulle, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakeluetteloon merkittyjä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle sekä sellaiselle osakkeenomistajalle tai muulle, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain (373/2010) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 9/2012, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tuomioistuimien toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuimien toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välitettäväksi väestötietojärjestelmään. Merkinneen tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Jos tietoja ei voida toimittaa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, tuomioistuimen on toimitettava tiedot asiassa toimivaltaiselle maistraatille väestötietojärjestelmään välitettäväksi.

Tuomioistuimien toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuimien toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välitettäväksi väestötietojärjestelmään. Merkinneen tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (779/2010) 5 ja 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua hakemuksen tekemisestä päättää:

1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 46 ja 47 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai

2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, maistraatin tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytjä osoittaa tarvitsevansa sitä vieraassa valtiossa.

Valtiovarainministeriön asetuksella voi-

Ehdotus

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua hakemuksen tekemisestä päättää:

1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai

2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, *Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston* tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytjä osoittaa tarvitsevansa sitä vieraassa valtiossa.

daan säätää, että toimivalta antaa todistus kuuluu vain asetuksessa nimetyille yhdelle tai useammalle maistraatille. Pyyntö todistuksen saamiseksi ja siihen liittyvä selvitys voidaan kuitenkin toimittaa mille tahansa maistraatille. Jos tämä maistraatti ei ole asiassa toimivaltainen, sen on siirrettävä asia toimivaltaiselle maistraatille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
20 .

23.

Laki

avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Takaisinsaanti

Takaisinsaanti

Jotta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen avopuolison velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään.

Jotta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen avopuolison velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki**esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

**Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan
osallistuvien oikeudet****Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan
osallistuvien oikeudet**

8 §

8 §

*Edunvalvojan määrääminen lapselle**Edunvalvojan määrääminen lapselle*

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkinnanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomioistuimelle hakemus edunvalvojan määräämisestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä, holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettuna holhousviranomaisena toimiva maistraatti tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin (sosiaaliviranomainen). Edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkinnanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomioistuimelle hakemus edunvalvojan määräämisestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä, holhoustoimesta *annetun lain* (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin (sosiaaliviranomainen). Edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20 ____.

25.

Laki**osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 16 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on lais-
 sa 357/2017, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

**Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osa-
kepääoma****Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osa-
kepääoma**

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

16 §

16 §

*Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus**Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus*

Jos maistraatti on määrännyt väestötieto-
 järjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen
 varmennepalveluista annetun lain
 (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai
 osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelo on merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelo on merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Jos jäsentä taikka osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelo on merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelo on merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .*

26.

Laki

julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Julkinen notaari

Julkinen notaari

Julkisia notaareita ovat maistraatin pääl-
likkö ja hänen määräämänsä maistraatin vir-
kamies.

Julkisia notaareita ovat Digi- ja väestötie-
toviraston pääjohtajan määräämät Digi- ja
väestötietoviraston virkamiehet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20____.

27.

Laki**isyyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan isyyslain (11/2015) 3 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 23—25 §, 5 luvun otsikko, 26 §:n 1 momentti, 27—29 §, 30 §:n 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti ja 60 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Isyys muissa tapauksissa**Isyys muissa tapauksissa*

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä.

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä.

15 §

15 §

*Tunnustamisen käyttöala**Tunnustamisen käyttöala*

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan maistraatissa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

18 §

18 §

*Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen**Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen*

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, *maistraatin päällikkö*, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislauseman myös vihkipäälle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi kon-

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislauseman myös vihkipäälle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain

Voimassa oleva laki

sulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan suorittaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen maistraatille

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat 27 §:ssä tarkoitettulle maistraatille.

24 §

Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä maistraatin päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

Suostumuksesta laadittava asiakirja

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitettu suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta maistraatille. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa.

Ehdotus

(498/1999) 33 §:n mukaan hoitaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

24 §

Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

Suostumuksesta laadittava asiakirja

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitettu suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Isyyden vahvistaminen maistraatissa**Isyyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa**

26 §

26 §

*Maistraatin toimivalta**Digi- ja väestötietoviraston toimivalta*

Isyys vahvistetaan maistraatissa, jos:

1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädettyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;

2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädettyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan maistraatin päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että mies on lapsen isä.

Isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos:

1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädettyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;

2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädettyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että mies on lapsen isä.

27 §

27 §

*Alueellisesti toimivaltainen maistraatti**Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta*

Isyyden vahvistaa 26 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa se maistraatti, jonka toimialueella lastenvalvoja toimii.

Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi tai tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi on tarpeen siirtää isyyden vahvistamista koskevia asioita maistraatilta toiselle, valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, miltä maistraateilta toimivalta siirtyy ja mille maistraateille se siirtyy, sekä toimivallan jakautumisen perusteista asiat vastaanottavien maistraattien kesken.

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

28 §

*Isyysasian käsittely maistraatissa ja muutoksenhaku**Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku*

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn maistraatissa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa sääde-

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4

Voimassa oleva laki

tään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, maistraatti voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Maistraatin päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädetyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, maistraatin on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeeneettinen isyyystutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei maistraatti ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijajansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä,

Ehdotus

luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, *Digi- ja väestötietovirasto* voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädetyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, *Digi- ja väestötietoviraston* on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeeneettinen isyyystutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei *Digi- ja väestötietovirasto* ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijajansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Voimassa oleva laki

on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lastenvalvojan tai maistraatin päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen maistraatin päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla tunnustanut isyytensä ja maistraatti on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, maistraatti voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. Maistraatti ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus maistraatille tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Maistraatin 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai maistraatin päätöksellä vahvistettu.

—————

Ehdotus

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lastenvalvojan tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla tunnustanut isyytensä ja *Digi- ja väestötietovirasto* on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, *Digi- ja väestötietovirasto* voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. *Digi- ja väestötietovirasto* ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus *Digi- ja väestötietovirastolle* tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Digi- ja väestötietoviraston 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu.

—————

Voimassa oleva laki

Ehdotus

60 §

60 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;

2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;

3) maistraatin toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu maistraatin päätöksellä;

4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytävien lomakkeiden kaavat.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;

2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;

3) *Digi- ja väestötietoviraston* toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä;

4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa maistraatti.

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa Digi- ja väestötietovirasto. Perintötodistusta koskevan hakemuksen voi Ahvenanmaan maakunnassa jättää myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi on tarpeen keskittää eurooppalaista perintötodistusta koskevien asioiden käsitteleminen yhdelle tai useammalle maistraatille, valtiovarainministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä maistraatit ovat toimivaltaisia perintötodistuksen antamista koskevassa asiassa, sekä säädetään toimivallan jakautumisen perusteista niiden kesken.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun maistraatin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 8 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

*Viranomaisten ja eräiden muiden vapaut-
taminen maksuista*

*Viranomaisten ja eräiden muiden vapaut-
taminen maksuista*

Tämän lain mukaisten maksujen suoritta-
misesta ovat vapaat:

Tämän lain mukaisten maksujen suoritta-
misesta ovat vapaat:

8) maistraatit ja Ahvenanmaan maakun-
nassa Ahvenanmaan valtionvirasto asioissa,
jotka koskevat holhoustointia.

8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenan-
maan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvi-
rasto holhoustointia koskevissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

30.

Laki

etu- ja sukunimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan etu- ja sukunimilain (946/2017) 21 §:n 1 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 ja 27 §, 28 §:n 1 momentti ja 2 momentin 7 kohta sekä 29—32 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee se maistraatti, jonka toimialueella on hakijan kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Ilmoitus tai hakemus voidaan toimittaa mille tahansa maistraatille. Mitä tässä laissa säädetään maistraatista, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää edellä säädetystä poikkeavasta toimivallan jakautumisesta maistraattien kesken.

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi maistraatille kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia maistraatin ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väes-

Ehdotus

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee *Digi- ja väestötietovirasto. Mitä tässä laissa säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.*

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi *Digi- ja väestötietovirastolle* kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä il-

Voimassa oleva laki

tötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava maistraatille, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, maistraatti lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, maistraatilla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi maistraatille kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukaisuutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä maistraatin ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava maistraatille, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määrytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, maistraatti

Ehdotus

moitettava *Digi- ja väestötietovirastolle*, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, *Digi- ja väestötietovirasto* lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, *Digi- ja väestötietovirastolla* on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi *Digi- ja väestötietovirastolle* kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukaisuutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle*, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määrytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, *Digi- ja väestötietovirasto* lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

Voimassa oleva laki

lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, maistraatilla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinnastaan pyytäessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia maistraatin ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, maistraatille voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai su-

Ehdotus

Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, *Digi- ja väestötietovirastolla* on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinnastaan pyytäessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, *Digi- ja väestötietovirastolle* voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai sukunimeä koskevan asian ratkaisemista *Digi- ja väestötietoviraston* on pyydettävä lausun-

Voimassa oleva laki

kunimeä koskevan asian ratkaisemista maistraatin on pyydettävä lausunto nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten maistraatin suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen

Jos maistraatti katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on tehtävä maistraatille kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston

Ehdotus

to nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on tehtävä *Digi- ja väestötietovirastolle* kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tie-

Voimassa oleva laki

asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tiedotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, maistraatin on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1—3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;

2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai

3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Maistraatin tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona maistraatti tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan maistraatin päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytty nimi on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, maistraatin tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Ehdotus

dotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, *Digi- ja väestötietoviraston* on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1—3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;

2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai

3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Digi- ja väestötietoviraston tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona *Digi- ja väestötietovirasto* tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytty nimi on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, *Digi- ja väestötietoviraston* tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

32 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

Muutoksenhaku

Tiedon korjaaminen ja muutoksenhaku

Maistraatin velvollisuudesta korjata väestötietojärjestelmään merkitty virheellinen tieto säädetään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa.

Maistraatin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki**äitiyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiyslain (253/2018) 3 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti, 21 §, 4 luvun otsikko, 22—25 §, 26 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 37 §:n 3 momentti, 38 § ja 53 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella

Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

13 §

13 §

Tunnustamisen edellytykset

Tunnustamisen edellytykset

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan maistraatissa, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

21 §

21 §

Asiakirjojen toimittaminen maistraatille

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat 23 §:ssä tarkoitetulle maistraatille.

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Äitiyden vahvistaminen maistraatissa**Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa**

22 §

22 §

*Maistraatin toimivalta**Digi- ja väestötietoviraston toimivalta*

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan maistraatissa, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyin tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyin tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyin tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyin tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

23 §

23 §

*Alueellisesti toimivaltainen maistraatti**Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta*

Äitiyden vahvistaa se maistraatti, jonka toimialueella lastenvalvoja toimii.

Mitä isyyslain 27 §:n 2 momentissa säädetään maistraattien toimivallasta isyyden vahvistamista koskevista asioista, koskee myös äitiyden vahvistamista koskevia asioita.

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

24 §

24 §

*Äitiysasian käsittely maistraatissa ja muutoksenhaku**Äitiysasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku*

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn maistraatissa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, maistraatti voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Maistraatin päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn *Digi- ja väestötietovirastossa* sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, *Digi- ja väestötietovirasto* voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määrä-

Voimassa oleva laki

lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, maistraatin on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei maistraatti ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta maistraatin päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

Ehdotus

ajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, *Digi- ja väestötietoviraston* on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei *Digi- ja väestötietovirasto* ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3

Voimassa oleva laki

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu.

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

Jos se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastaajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Määräaika kanteen nostamiselle

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisoilla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lähin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut

Ehdotus

§:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu.

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

Jos se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastaajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Määräaika kanteen nostamiselle

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisoilla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lä-

Voimassa oleva laki

käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

1) maistraatin toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu maistraatin päätöksellä;

—————

Ehdotus

hin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

1) *Digi- ja väestötietoviraston* toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä;

—————

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

34.

Laki**kansalaisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta, 38 ja 39 §
 sekä 40 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta laissa 971/2014 sekä 39 §
 ja 40 §:n 2 momentti laissa 974/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

34 §

34 §

*Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä
 22 vuotta*

*Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä
 22 vuotta*

 Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:

 Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:

3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta
 ennen 22 ikävuoden täyttämistä:
 a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edus-
 tustolle tai maistraatille haluavansa säilyttää
 Suomen kansalaisuuden;

3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta
 ennen 22 ikävuoden täyttämistä:
 a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edus-
 tustolle, *Digi- ja väestötietovirastolle tai*
Ahvenanmaan valtionvirastolle haluavansa
 säilyttää Suomen kansalaisuuden;

38 §

38 §

*Maistraatin kansalaisuuden määrittämi-
 seen liittyvät tehtävät*

*Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan
 valtionviraston kansalaisuuden määrittämi-
 seen liittyvät tehtävät*

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalai-
 suuden 22-vuotiaana riittävän yhteyden pe-
 rusteella maistraatti merkitsee asian väestö-
 tietojärjestelmään ja ilmoittaa merkinnästä
 asianosaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan sään-
 nöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja
 jonkin vieraan valtion kansalaiseksi merkityt
 henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen
 kansalaisuuden 22 vuotta täyttäessään, kos-
 ka hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä
 Suomeen, maistraatti tekee asiasta merkin-
 nän väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa täs-
 tä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalai-
 suuden 22-vuotiaana riittävän yhteyden pe-
 rusteella *Digi- ja väestötietovirasto tai Ah-
 venanmaan valtionvirasto* merkitsee asian
 väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa mer-
 kinnästä asianosaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan sään-
 nöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja
 jonkin vieraan valtion kansalaiseksi merkityt
 henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen
 kansalaisuuden 22 vuotta täyttäessään, kos-
 ka hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä
 Suomeen, *Digi- ja väestötietovirasto tai Ah-
 venanmaan valtionvirasto* tekee asiasta

Voimassa oleva laki

tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa maistraatille kansalaisuusaseman määrittämistä varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avustaa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

Maistraatti ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Ehdotus

merkinnän väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa tästä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* kansalaisuusaseman määrittämistä varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avustaa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto ilmoittavat Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

35.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 13 §:n 1 momentin 13 kohta ja 19 §:n 1 momentin 20 kohta,
 sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 1181/2013 ja 19 §:n 1 momentin 20 kohta laissa 765/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

13) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennuspalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

13) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennuspalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

19 §

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen, seuraavasti:

Poliisi saa luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen, seuraavasti:

20) maistraatille kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

20) *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

36.

Laki

ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 138 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on
 laissa 458/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

138 §

138 §

*Muukalaispassin ja pakolaisen matkustus-
 asiakirjan peruuttaminen*

*Muukalaispassin ja pakolaisen matkustus-
 asiakirjan peruuttaminen*

 Muukalaispassi tai pakolaisen matkustus-
 asiakirja voidaan peruuttaa, jos:

 Muukalaispassi tai pakolaisen matkustus-
 asiakirja voidaan peruuttaa, jos:

4) Väestörekisterikeskus on erityisestä
 syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen
 osaan talletettujen tietojen aitouden ja ehey-
 den varmistamiseen tai sormenjälkien luke-
 miseen liittyvän varmenteen.

4) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä
 syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen
 osaan talletettujen tietojen aitouden ja ehey-
 den varmistamiseen tai sormenjälkien luke-
 miseen liittyvän varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

37.

Laki**passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan passilain (671/2006) 5 c §:n 2 momentti ja 21 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina
kuin ne ovat laissa 456/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 c §

5 c §

*Passin teknisen osan tietojen tietoturva**Passin teknisen osan tietojen tietoturva*

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Väestörekisterikeskus.

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo *Digi- ja väestötietovirasto*.

21 §

21 §

*Passin peruuttamisen edellytykset**Passin peruuttamisen edellytykset*

Passi voidaan peruuttaa, jos:

Passi voidaan peruuttaa, jos:

5) Väestörekisterikeskus on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen.

5) *Digi- ja väestötietovirasto* on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

38.

Laki**hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 19 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1172/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

19 §

19 §

*Tiedonsaantioikeus rekistereistä**Tiedonsaantioikeus rekistereistä*

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

9) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

39.

Laki**pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta sekä 90 §:n 1 momentin 1 kohta,
 sellaisina kuin niistä ovat 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta laissa 1171/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

89 §

89 §

*Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja
 valvontatehtäviä varten*

*Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja
 valvontatehtäviä varten*

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

2) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

2) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009)

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta täydellisestä nimestä;

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta täydellisestä nimestä;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta henkilötunnuksesta;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta henkilötunnuksesta;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammattista;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammattista;

f) 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta kiinteistötunnuksesta ja muusta kiinteistön ja rekisteriyksikön yksilöivästä tunnistetiedosta;

f) 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta kiinteistötunnuksesta ja muusta kiinteistön ja rekisteriyksikön yksilöivästä tunnistetiedosta;

g) 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoit-

g) 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoit-

Voimassa oleva laki

tusta rakennustunnuksesta ja muusta rakennushankkeen ja rakennuksen yksilöivästä tunnistetiedosta;

h) 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja koordinaateista, käyttötarkoituksesta, valmistumisvuodesta, kerrosluvusta, huoneistoalasta ja tilavuudesta;

i) 15 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja rakennushankkeesta ja rakennusta, sen rakenteita ja ominaisuuksia kuvaavista muista tiedoista;

j) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

k) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain:

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettua kansalaisuudesta;

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön vараamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

1) rekisterihallintolaissa (166/1996) tarkoitetuilta viranomaisilta tarpeelliset väestötiedot;

Ehdotus

tusta rakennustunnuksesta ja muusta rakennushankkeen ja rakennuksen yksilöivästä tunnistetiedosta;

h) 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja koordinaateista, käyttötarkoituksesta, valmistumisvuodesta, kerrosluvusta, huoneistoalasta ja tilavuudesta;

i) 15 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja rakennushankkeesta ja rakennusta, sen rakenteita ja ominaisuuksia kuvaavista muista tiedoista;

j) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

k) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettua kansalaisuudesta;

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön vараamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

1) *väestötietojärjestelmästä* tarpeelliset väestötiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki

henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilökorttilain (663/2016) 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kansalaisvarmenne

Kansalaisvarmenne

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Väestörekisterikeskuksen myöntämä kansalaisvarmenne.

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämä kansalaisvarmenne.

8 §

8 §

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Väestörekisterikeskus vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

41.

Laki**sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 ja 91 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 42 §:n 1 momentin 1 kohta ja 91 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

42 §

42 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä

Pääesikunnalla on 35 §:ssä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi oikeus salassapitosäonnösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

Pääesikunnalla on 35 §:ssä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi oikeus salassapitosäonnösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

91 §

91 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi oikeus salassapitosäonnösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi oikeus salassapitosäonnösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:n mukaisia tietoja väestötietojärjestelmästä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

42.

Laki

valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 1 §:n
2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-
toimen, ulosottotoimen *ja maistraattien* se-
kä, sen mukaan kuin erikseen säädetään,
muun valtion paikallishallinnon aluejakoi-
hin.

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-
toimen ja ulosottotoimen sekä, sen mukaan
kuin erikseen säädetään, muun valtion pai-
kallishallinnon aluejakoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

43.

Laki**kotikuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kotikuntalain (201/1994) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 669/2016,
muutetaan 1 §:n 2 momentti, 7 §, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n 1 momentti, 7 e, 8 ja 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11—13 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 2 momentti laissa 1095/2010, 7 § osaksi laeissa 219/2003, 1095/2010 ja 1377/2010, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 13 § laissa 624/2004, 7 e § laeissa 1095/2010 ja 669/2016, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 11 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 § laissa 669/2016, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1095/2010 ja 1650/1995, uusi 4 momentti, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomaila vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäinen asuinpaikka.

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomaila vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäinen asuinpaikka.

Mitä tämän lain 7 §:n 1, 2 ja 3 momentissa, 8 ja 9 §:ssä, 9 a §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11—13 §:ssä, 15 §:ssä sekä 17 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

7 §

7 §

*Muuttajan ilmoitusvelvollisuus**Muuttajan ilmoitusvelvollisuus*

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoi-

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoi-

Voimassa oleva laki

tettava siitä maistraatille. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu sosiaalihuoltolain 42 a §:ssä säädetyllä tavalla perhehoitoon, laitoshoidon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi maistraatille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa maistraatille, jos asuminen kestää yli kolme kuukautta. Tilapäisestä asuinpaikasta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 1 ja 2 momentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Väestörekisterikeskus vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

7 b §

Toimivaltainen maistraatti

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen voi ottaa vastaan mikä tahansa maistraatti. Valtiovaraministeriön asetuksella voidaan säätää muutto- ja maastamuuttoilmoitusten

Ehdotus

tettava siitä *Digi- ja väestötietovirastolle*. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu sosiaalihuoltolain 42 a §:ssä säädetyllä tavalla perhehoitoon, laitoshoidon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa *Digi- ja väestötietovirastolle*, jos asuminen kestää yli kolme kuukautta. Tilapäisestä asuinpaikasta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 1 ja 2 momentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vastaanottamiseen liittyvien tehtävien jakamisesta maistraattien kesken.

Ilmoitusten johdosta tarvittavat merkinnät väestötietojärjestelmään voi tehdä mikä tahansa maistraatti. Merkinnän tekemiseen liittyvät tehtävät voidaan jakaa maistraattien kesken, jos se on tarpeen toiminnan tehostamiseksi tai alueellisesti tasapainoisen työnjaon aikaansaamiseksi maistraateissa. Tarkemmat säännökset tehtävien jakamisesta voidaan antaa valtiovarainministeriön asetuksella. Merkinnän tehnyt maistraatti vastaa tekemästään merkinnästä.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin maistraatissa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin maistraatille, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. Väestörekisterikeskus voi asianomaisia maistraatteja kuultuaan tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta maistraatille.

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitetut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin maistraatti, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä 7 b §:n 2 momentissa tarkoitettulle maistraatille.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin maistraatti, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädetyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin Digi- ja väestötietovirastolle, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle.

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitetut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin Digi- ja väestötietovirasto, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä Digi- ja väestötietovirastolle.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin Digi- ja väestötietovirasto, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädetyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Muu ilmoitusvelvollisuus

Muu ilmoitusvelvollisuus

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija on tarvittaessa velvollinen antamaan maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut maistraatille, sen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitokunta ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos maistraatti on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Jos maistraatilla on syytä epäillä 1 tai 2

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija on tarvittaessa velvollinen antamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut *Digi- ja väestötietovirastolle*, sen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitokunta ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon

Voimassa oleva laki

momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, maistraatin on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

—————
Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. Maistraatin on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvitettävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.
—————

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos maistraatti tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saamiensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.
—————

Ehdotus

mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Jos *Digi- ja väestötietovirastolle* on syytä epäillä 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, *Digi- ja väestötietoviraston* on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

—————
Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvitettävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.
—————

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos *Digi- ja väestötietovirasto* tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saami-

Voimassa oleva laki

11 §

Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös

Jos maistraatin tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:ssä tarkoitetun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, maistraatin on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

12 §

Velvoittaminen

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, maistraatin on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, maistraatin on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. Maistraatin on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Maistraatti voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkitettyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

Ehdotus

ensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.

11 §

Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös

Jos *Digi- ja väestötietoviraston* tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:ssä tarkoitetun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, *Digi- ja väestötietoviraston* on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

12 §

Velvoittaminen

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, *Digi- ja väestötietovirasto* on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, *Digi- ja väestötietoviraston* on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Digi- ja väestötietovirasto voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkitettyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa

Voimassa oleva laki

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, maistraatti voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon sekä tuomita uhkasakon maksettavaksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, maistraatin on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, maistraatin on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, maistraatin on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Rekisterihallinnon viranomaisen, jonka päätöksen hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut, saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon sekä tuomita uhkasakon maksettavaksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, *Digi- ja väestötietoviraston* on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Jos hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

44.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on
 laissa 948/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
 Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Ehdotus

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
 Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja *Digi- ja väestötietoviraston* virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, *aluehallintoviraston* pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä *Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan* välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20 .*

45.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 520/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Rekisterihallintolaissa (166/1996) tarkoitettujen viranomaisten on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-onviraston on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

46.

Laki

pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1437/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Maanmittaustoimiston päätös on määrätävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, kirkkohallitukselle, asianomaiselle aluehallintovirastolle, maistraatille ja verohallinnon viranomaiselle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

Maanmittaustoimiston päätös on määrätävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, kirkkohallitukselle, asianomaiselle aluehallintovirastolle, *Digi- ja väestötietovirastolle* ja verohallinnon viranomaiselle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

47.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 §:n
 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden
 estämättä antaa pyynnöstä:

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden
 estämättä antaa pyynnöstä:

3) rekisterihallintolaissa (166/1996) tar-
 koitetuille viranomaisille väestötietojärjes-
 telmän tietojen tarkistamista varten verovel-
 vollista koskevine tunnistetietoineen henki-
 lön osoitetietoja, rakennuksen tunnistetietoja
 ja tietoja siitä, kuka omistaa kiinteistön, ra-
 kennuksen tai huoneiston, sekä asuinhuo-
 neistosta tiedon siitä, onko huoneisto omis-
 tajan omassa käytössä; tiedot voidaan antaa
 asianomaisen suostumuksetta myös teknisen
 käyttöyhteyden avulla;

3) *Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahve-
 nanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-
 onvirastolle* väestötietojärjestelmän tietojen
 tarkistamista varten verovelvollista koskevi-
 ne tunnistetietoineen henkilön osoitetietoja,
 rakennuksen tunnistetietoja ja tietoja siitä,
 kuka omistaa kiinteistön, rakennuksen tai
 huoneiston, sekä asuinhuoneistosta tiedon
 siitä, onko huoneisto omistajan omassa käy-
 tössä; tiedot voidaan antaa asianomaisen
 suostumuksetta myös teknisen käyttöyhtey-
 den avulla;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .*

48.

Laki

hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 4 momentin johdantokappale, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 20 ja 21 § sekä 22 §:n 2 momentti, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Palvelutuottajat**Palvelutuottajat*

Väestörekisterikeskus tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdissa tarkoitettuja tukipalveluja.

Digi- ja väestötietovirasto tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdissa tarkoitettuja tukipalveluja.

6 §

6 §

Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö

Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö

Käyttäjäorganisaatio päättää Väestörekisterikeskusta kuultuaan 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista. Väestörekisterikeskuksella on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä tai estämisestä muutoin säädetään 8 §:n 4 momentissa.

Käyttäjäorganisaatio päättää *Digi- ja väestötietovirastoa* kuultuaan 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista. *Digi- ja väestötietovirastolla* on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä tai estämisestä muutoin säädetään 8 §:n 4 momentissa.

8 §

8 §

Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen

Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen

Väestörekisterikeskus voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai elinkeinonharjoittajalta:

Digi- ja väestötietovirasto voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai elinkeinonharjoittajalta:

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Väestörekisterikeskuksella on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä teknisen käyttöyhteyden avulla seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettua väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa, toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Väestörekisterikeskus pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisuihin. Väestörekisterikeskus voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut Väestörekisterikeskukselle luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tahdonilmaisun rekisteröiminen edellyttää, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että Väestörekisterikeskus pystyy varmistamaan henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa toimi-

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä teknisen käyttöyhteyden avulla seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettua väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa, toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Digi- ja väestötietovirasto pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisuihin. *Digi- ja väestötietovirasto* voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut *Digi- ja väestötietovirastolle* luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tahdonilmaisun rekisteröiminen edellyttää, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että *Digi- ja väestötietovirasto* pystyy varmistamaan

vallan 1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Väestörekisterikeskus hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitetut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava siitä, että hyväksyttyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Väestörekisterikeskuksella on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietoja sen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Väestörekisterikeskuksella on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Väestörekisterikeskuksella on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitetuista julkisen hallinnon tietojärjestelmistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun olemassaolon toteamiseksi.

henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa toimivallan 1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Digi- ja väestötietovirasto hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitetut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. *Digi- ja väestötietoviraston* on huolehdittava siitä, että hyväksyttyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietoja sen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Digi- ja väestötietovirastolla on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitetuista julkisen hallinnon tietojärjestelmistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun olemassaolon toteamiseksi.

13 §

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Väestörekisterikeskuksen on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

20 §

Lokirekisteri

Väestörekisterikeskuksen on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi tulee tallentaa tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Väestörekisterikeskus saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

13 §

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Digi- ja väestötietoviraston on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

20 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi tulee tallentaa tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

Digi- ja väestötietovirasto voi luovuttaa

Väestörekisterikeskus voi luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille ole toisin säädetty.

Lisäksi Väestörekisterikeskus voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Väestörekisterikeskuksen tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille ole toisin säädetty.

Lisäksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Digi- ja väestötietoviraston tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

49.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 51, 60, 74, 77 ja 78 §,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 19—22 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26, 29, 30 ja 32 §, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 35 §:n 2 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 4 kohta, 39 §:n 2 kohta, 41 §:n 1 momentin 2 kohta, 42 §, 43 §:n 2 momentin 1 kohta, 44 §:n 1 momentin johdantokappale, 46, 47 ja 49 §, 50 §:n 3 momentti, 52—59 §, 6 luvun otsikko, 61 §, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 3 momentti, 65 §, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 1 ja 2 momentti, 69 ja 70 §, 72 §:n 1 momentti, 76 §:n 3 momentti, 76 a §, 76 b §:n 2 momentti sekä 80 §:n 3, 7 ja 9 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 § osaksi laissa 538/2016, 9 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 34 §:n 2 momentti laissa 145/2014, 19 ja 20 § osaksi laissa 145/2014, 21 ja 26 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 3 momentti, 76 §:n 3 momentti, 76 a § ja 76 b §:n 2 momentti laissa 670/2016, 22 § laissa 145/2014 ja 504/2016, 38 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 29/2012, 61 § osaksi laissa 665/2016, 62 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti laissa 538/2016, 65 § laissa 983/2010, 69 § osaksi laissa 983/2010 sekä 80 §:n 9 momentti laissa 1396/2015, seuraavasti:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, hyväksikäyttämiseen ja kehittämiseen.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä *Digi- ja väestötietoviraston* varmennetun sähköisen asioinnin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, *hyödyntämiseen* ja kehittämiseen.

3 §

Väestötietojärjestelmä

Väestötietojärjestelmä muodostuu *automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetystä* valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa *automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään* tietojärjestelmään.

3 §

Väestötietojärjestelmä

Väestötietojärjestelmä muodostuu valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

4 §

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä

Väestötietojärjestelmän päävastuullisia rekisterinpitäjiä ovat maistraatit ja Väestörekisterikeskus. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen kesken rekisterinpitoon liittyvä vastuu jakautuu siten kuin tässä laissa tai muussa laissa taikka niiden nojalla tarkemmin säädetään. Tämän lain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston päävastuullinen rekisterinpitäjä on Väestörekisterikeskus.

Väestörekisterikeskus vastaa lisäksi automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän ja 1 momentissa tarkoitettujen rekistereiden yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

4 §

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat *Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Molemmat rekisterinpitäjät vastaavat rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Digi- ja väestötietovirasto vastaa tietosuojaa koskevien vaatimusten noudattamisesta tietojärjestelmässä, tietojärjestelmän tietoturvasuudesta ja teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Muilta osin rekisteripitovastuu ja väestötietojärjestelmän ylläpitoa koskevat tehtävät jakautuvat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken siten kuin tässä laissa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.*

Tämän lain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston rekisterinpitäjä on Digi- ja väestötietoviras-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

*to.**Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus*

5 §

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

—————
 Väestörekisterikeskus ja maistraatit saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

—————
Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

6 §

6 §

*Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus**Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus*

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Väestörekisterikeskus pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetus. Väestörekisterikeskus on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Digi- ja väestötietovirasto pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetus. *Digi- ja väestötietovirasto* on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Väestörekisterikeskus saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

Digi- ja väestötietovirasto saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

9 §

9 §

*Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset**Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset*

—————
 Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö

Voimassa oleva laki

sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä.

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luottavuuden varmistaminen

Maistraatin on tarkistettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen maistraatille ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, maistraatin on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Maistraatin on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos maistraatin väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, maistraatin on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäi-

Ehdotus

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö *Digi- ja väestötietovirastolle*. *Digi- ja väestötietoviraston* on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä.

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luottavuuden varmistaminen

Digi- ja väestötietoviraston on tarkistettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen *Digi- ja väestötietovirastolle* ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, *Digi- ja väestötietoviraston* on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos *Digi- ja väestötietoviraston* väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, *Digi- ja väestötietoviraston* on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

Henkilötunnus ja sen antaminen

Voimassa oleva laki

sen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä ja sen antamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältävästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää se maistraatti, jonka toimialueella henkilö asuu. Maistraatin on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämättömästä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuutensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;

2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;

3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Väestörekisterikeskus ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettu maistraatti. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti edellä mainitulta viranomaiselta.

Ehdotus

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältävästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietoviraston on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämättömästä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuutensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;

2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;

3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Digi- ja väestötietovirasto ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu viranomainen. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muutta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mista kirjallisesti.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään talletettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan julkisesti luotettavana tietona väestötietojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuim- tai hallintomenettelyssä. Tässä tarkoitettua asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Maistraatti voi tarvittaessa pyytää ulkoasiainministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi maistraatti hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä maistraatille selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdo-

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään talletettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan 18 §:n mukaisesti luotettavana tietona väestötietojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuim- tai hallintomenettelyssä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa ei ole saatu suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla, asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa pyytää ulkoasiainministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi Digi- ja väestötietovirasto hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä Digi- ja väestötietovirastolle selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai

Voimassa oleva laki

tonta. Maistraatti voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja on tarkistettava säännöllisesti niiden ajan-tasaisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Väestörekisterikeskus antaa tarkempia määräyksiä tarkistettavista tiedoista sekä tarkistuksen toteuttamismenetelmistä ja -ajankohdasta.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

- 1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;
- 2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;
- 3) 53 §:ssä tarkoitettujen käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;
- 4) 56 §:ssä tarkoitettujen lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitettujen tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston *edelliset* tunnuksien ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja poistamisesta annetaan tarkempia sää-

Ehdotus

asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. *Digi- ja väestötietovirasto* voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. *Digi- ja väestötietoviraston* on kuitenkin *hävitettävä* seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

- 1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;
- 2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;
- 3) 53 §:ssä tarkoitettujen käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;
- 4) 56 §:ssä tarkoitettujen lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitettujen tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksien ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, ra-

Voimassa oleva laki

nöksiä valtioneuvoston asetuksella. *Tietojen säilyttämisestä on lisäksi voimassa, mitä asiakirjojen säilyttämisestä on erikseen säädetty arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai määräyksessä.*

21 §

Tietojen ylläpitoa koskeva yleinen toimivaltta

Se maistraatti, jonka toimialueen tiedoista on kysymys, päättää yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskus päättää tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien muiden rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Väestörekisterikeskus voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisäselvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisin tarkistuksin. Merkinnässä olevan virheen korjaamisesta vastaa se maistraatti, jonka toimialueella ilmoituksen tehneen asuinpaikka on.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tiedon tallettamista ja korjaamista koskevan toimivallan siirtämisestä tai muusta uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, järjestelmän tietosäällön laatua tai toiminnan tehokkuutta taikka aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

Ehdotus

kennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Mitä 9 §:n 2 momentissa, 10 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa, 19 §:ssä, 22 §:n 3 ja 5 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 36, 37 ja 44 §:ssä, 46 §:n 2 momentissa sekä 72 ja 76 b §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

Ahvenanmaan valtionvirasto päättää toimialueellaan yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisäselvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisin tarkistuksin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön *maistraatin lisäksi* Verohallinnolle. Pyyntö voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet.

Edellä 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksensa yhteydessä Maahanmuuttovirastolle tai ulkomailla Suomen edustustolle.

Pyyntö vastanottajan on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Kun ulkomaan kansalaista koskevan oleskelulupa-asian ratkaisee Maahanmuuttovirasto, on Suomen edustuston toimitettava sille viipymättä pyyntö tietojen tallettamisesta sekä pyynnön yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Sen lisäksi, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään maistraatin toimivallasta, Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestö-

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön Verohallinnolle. Pyyntö voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja *Digi- ja väestötietovirasto* ovat niin sopineet.

Edellä 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksensa yhteydessä Maahanmuuttovirastolle tai ulkomailla Suomen edustustolle.

Pyyntö vastanottajan on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten *Digi- ja väestötietovirastolle*. Kun ulkomaan kansalaista koskevan oleskelulupa-asian ratkaisee Maahanmuuttovirasto, on Suomen edustuston toimitettava sille viipymättä pyyntö tietojen tallettamisesta sekä pyynnön yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun ulkomaan kansalainen on pyytänyt

Voimassa oleva laki

tietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun ulkomaan kansalainen on pyytänyt tietojensa tallettamista tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 4 momentissa mainittua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot tämän pykälän 4 momentin nojalla tallettanut viranomainen huolehtii maistraatin sijasta 47 §:n 2 momentissa tarkoitettua jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 4 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

24 §

*Muu tiedonsaantioikeus**Ehdotus*

tietojensa tallettamista tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 4 momentissa *tarkoitettua* tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot tämän pykälän 4 momentin nojalla tallettanut viranomainen huolehtii *Digi- ja väestötietoviraston* sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 4 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapito-

Voimassa oleva laki

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

26 §

Tietojen ilmoittaminen

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, sähköisesti, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. Väestörekisterikeskus antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan muutoin kuin kirjallisesti. Luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Väestörekisterikeskukselle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Väestörekisterikeskus vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

29 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

- 1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot; ja
- 2) laissa tai sen nojalla säädetyt tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

Tuomioistuin- ja hallintomenettelyssä sekä muussa viranomaistehtävän hoitamisessa tarvittavat väestötietojärjestelmän henkilötiedot tulee hankkia viran puolesta, jollei rekisteröity ole asian vireille tultua viivytyksetä ilmoittanut toimittavansa itse tarpeelliset tiedot tai jollei muunlaiseen menettelyyn ole

Ehdotus

säännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä *kolmen* kuukauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

26 §

Tietojen ilmoittaminen

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, sähköisesti, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. *Digi- ja väestötietovirasto* antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan muutoin kuin kirjallisesti. Luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut *Digi- ja väestötietovirastolle* riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

29 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

- 1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot;
- 2) laissa tai sen nojalla säädetyt tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot; ja
- 3) tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljem-

Voimassa oleva laki

erityisiä perusteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimitaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällöstä ja käytöstä.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen, tilastojen laatimiseen sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtäviin tutkimuksen, selvityksen tai muun vastaavan tehtävän hoitamisessa tarpeelliset tiedot siten kuin siitä säädetään henkilötietolaissa.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten. Luovutettaessa tietoja näitä tarkoituksia varten voidaan tietojen käsittelyn perusteena käyttää henkilön nimeä, vähintään

Ehdotus

pänä tietosuoja-asetus, 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen tarpeelliset tiedot.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä sekä muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten.

Luovutettaessa tietoja 2 momentin nojalla

Voimassa oleva laki

kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 28, 50 ja 51 §:ssä säädetään väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä, voi Väestörekisterikeskus tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää. Väestörekisterikeskuksella ei ole julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen käytöstä 52 §:n mukaista tietojensaanti- tai tarkastusoikeutta eikä niistä pidetä 53 §:ssä tarkoitettua käyttöjärekkieriä eikä 56 §:ssä tarkoitettua lokirekkieriä.

Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa vain, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja henkilötietolain tai muun lain perusteella.

35 §

Yleinen kiello-oikeus

Kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa Väestörekisterikeskukselle tai maistraatille kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakiello ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy

Ehdotus

voidaan tietojen käsittelyn perusteena käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää.

Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja henkilötietolain tai muun lain perusteella.

35 §

Yleinen kiello-oikeus

Kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakiello ja tiedonantovelvollisuus

Voimassa oleva laki

epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa maistraatilta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, maistraatin on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. Maistraatin on selvitettävä hakijalle turvakieillon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakieillon kohteena olevien tietojen käsittely

Kun rekisterihallinnon viranomainen luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakieillon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle myös turvakieollosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Maistraatin on ennen yksittäisten turvakieillon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai henkilötietolain 26 §:n nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakieillon peruste tai kuultava turvakieillon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakieillon alaisten tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakieillon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

Ehdotus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa *Digi- ja väestötietovirastolta* kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on selvitettävä hakijalle turvakieillon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakieillon kohteena olevien tietojen käsittely

Kun *Digi- ja väestötietovirasto* luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakieillon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle myös turvakieollosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Digi- ja väestötietoviraston on ennen yksittäisten turvakieillon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai henkilötietolain 26 §:n nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakieillon peruste tai kuultava turvakieillon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakieillon kohteena olevien tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakieillon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovut-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamista.

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

4) virallisen tilaston laatimista varten;

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

4) tilastolain (280/2004) mukaisen tilaston laatimista varten;

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Voimassa oleva laki

henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) virallisen tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten; sekä
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

Maistraatti voi lisäksi luovuttaa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten 70 §:ssä tarkoitetussa uskonnolliselle yhdyskunnalle annetussa palvelussa käsiteltäviä, avioliiton esteiden tutkinnassa tarvittavia tietoja niille henkilöille, joiden avioliiton este se tutkii.

43 §

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

- 1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteiden tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

44 §

*Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta**Ehdotus*

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) *tilastolain mukaisen* tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten; sekä
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

43 §

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

- 1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteiden tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Voimassa oleva laki

Ennen tietojen luovuttamista rekisterihallinnon viranomainen voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitusta järjestää. Tällainen selvitys on vaadittava, jos:

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa teknisesti tai sähköisesti käsiteltävissä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Rekisterihallinnon viranomainen voi tässä laissa säädetyn edellytyksin antaa henkilölle oikeuden tutkia valvonnassaan väestötietojärjestelmään kuuluvia asiakirjoja ja muita vastaavia tietoaaineistoja, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Väestörekisterikeskus päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, jos luovuttaminen tapahtuu teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai kysymys on muiden kuin yksittäisten tietojen luovuttamisesta ulkomaille.

Maistraatti päättää todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaaineistoista sekä muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta

Ehdotus

Ennen tietojen luovuttamista *Digi- ja väestötietovirasto* voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitusta järjestää. Tällainen selvitys on vaadittava, jos:

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa teknisesti tai sähköisesti käsiteltävissä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Digi- ja väestötietovirasto voi tässä laissa säädetyn edellytyksin antaa henkilölle oikeuden tutkia valvonnassaan väestötietojärjestelmään kuuluvia asiakirjoja ja muita vastaavia tietoaaineistoja, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, mukaan lukien tilastomuo-
toisista palveluista, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Poikkeuksena 1 momentissa säädetystä, *Ahvenanmaan* valtionvirasto vastaa *Ahvenanmaan* maakunnassa todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muusta sellaisesta väestötietojär-

Voimassa oleva laki

väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta.

Ehdotus

jestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai johon ei sisälly muiden kuin yksittäisten tietojen luovuttaminen ulkomaille.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää näissä säännöksissä tarkoitetun toimivallan siirtämisestä tai uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Väestörekisterikeskus voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun rekisterihallinnon ulkopuolisen organisaation kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

Väestörekisterikeskus voi tehdä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sopimuksen tietojen luovuttamisesta vain, jos tietojen luovuttaja on toimittanut Väestörekisterikeskukselle 44 §:ssä tarkoitetun selvityksen. Tietoja 1 momentin 2 kohdan perusteella luovuttavaan henkilöön sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tietojen luovuttamisessa on noudatettava soveltuvien osin 4 luvun säännöksiä.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Digi- ja väestötietovirasto voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun *organisaation* kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sopimuksen tietojen luovuttamisesta vain, jos tietojen luovuttaja on toimittanut sille 44 §:ssä tarkoitetun selvityksen. Tietoja luovuttavaan henkilöön sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tietojen luovuttamisessa on noudatettava soveltuvien osin 4 luvun säännöksiä.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, on luovutuksesta tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. *Maistraatin on kuitenkin huolehdittava, että luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajankohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot kirjataan tarkoituksenmukaisella tavalla.*

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, on luovutuksesta tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. Luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajankohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot *on kuitenkin kirjattava* tarkoituksenmukaisella tavalla.

(kumotaan)

51 §

Luovutettujen tietojen käyttö

Väestötietojärjestelmästä luovutettuja tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tiedot saa luovuttaa edelleen tai muuten antaa sivulliselle vain, jos siitä on säädetty laissa tai jos tiedon luovuttanut rekisterihallinnon viranomainen on antanut siihen nimenomaisen luvan.

52 §

52 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaan ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Väestörekisterikeskuksen määrittämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuk-

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaan ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Digi- ja väestötietoviraston määrittämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia

Voimassa oleva laki

sen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

53 §

Käyttäjärekisteri

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot; sekä
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraamuksesta.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää käyttäjä-

Ehdotus

vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

53 §

Käyttäjärekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot; sekä
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraamuksesta.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsitte-

Voimassa oleva laki

rekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten; sekä
- 4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Tämän lain 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja Väestörekisterikeskus saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;
- 3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä
- 4) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa

Ehdotus

lyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;

2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;

3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten; sekä

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Tämän lain 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja *Digi- ja väestötietovirasto* saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä

3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

Voimassa oleva laki

seuraavat tiedot:

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;
- 3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;
- 4) tieto käsittelyn ajankohdasta; sekä
- 5) käsitelty tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn seuranta ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä
- 4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) tietosuojaaluetuutetulle ja -lautakunnalle

Ehdotus

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;
- 3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;
- 4) tieto käsittelyn ajankohdasta; sekä
- 5) käsitelty tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn seuranta ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä
- 4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiol-

Voimassa oleva laki

tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;

3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seuranta ja valvontaa varten;

4) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen soveltuvin osin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:n säännöksiä; sekä

5) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

59 §

Tapahtumatietojen käsittely

Väestörekisterikeskuksen on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (tapahtumatiedosto). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;

2) käsittelyn ajankohta;

3) tieto käsittelyn kohteesta; ja

4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisälöstä.

Väestörekisterikeskus saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa tapahtumatietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle *tietosuojan valvonnan toteuttamista varten; sekä*

3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

60 §

Ehdotus

le käytön seuranta ja valvontaa varten;

3) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen soveltuvin osin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:n säännöksiä; sekä

4) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

59 §

Tapahtumatietojen käsittely

Digi- ja väestötietoviraston on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (tapahtumatiedosto). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;

2) käsittelyn ajankohta;

3) tieto käsittelyn kohteesta; ja

4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisälöstä.

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. *Digi- ja väestötietovirasto* voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa tapahtumatietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten; *sekä*

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Väestörekisterikeskuksen selvitysvelvollisuus

Väestörekisterikeskuksen on toimitettava vähintään kerran vuodessa lokirekisteriin tallettujen tietojen ja tapahtumatietojen käsittelystä yksityiskohtainen selvitys tietosuojavaltuutetulle.

6 luku

Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Väestörekisterikeskus voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi; sekä
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle

6 luku

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Digi- ja väestötietovirasto voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi; sekä
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen

Voimassa oleva laki

myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää Väestörekisterikeskuksen myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa asetetut vaatimukset.

62 §

Varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. Väestörekisterikeskus päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäi-

Ehdotus

asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa asetetut vaatimukset.

62 §

Varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. *Digi- ja väestötietovirasto* päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen an-

Voimassa oleva laki

sen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä *ja sen antamisesta ja tallettamisesta väestötietojärjestelmään vastaa Väestörekisterikeskus.*

Väestörekisterikeskus muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja Väestörekisterikeskus saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnukseksi.

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Jos sähköinen asiointitunnus on virheellinen tai tunnuksen luontimenettelyssä on tapahtunut virhe, Väestörekisterikeskuksen on viipymättä korjattava virhe ja annettava henkilölle tarvittaessa uusi asiointitunnus. Asiasta on ilmoitettava tunnuksen haltijalle.

Asianosaisen on haettava edellä 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti Väestörekisterikeskukselta.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut Väestörekisterikeskuksen myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa Väestörekisterikeskuksen pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokai-

Ehdotus

tamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä.

Digi- ja väestötietovirasto muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja *Digi- ja väestötietovirasto* saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnukseksi.

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Jos sähköinen asiointitunnus on virheellinen tai tunnuksen luontimenettelyssä on tapahtunut virhe, *Digi- ja väestötietoviraston* on viipymättä korjattava virhe ja annettava henkilölle tarvittaessa uusi asiointitunnus. Asiasta on ilmoitettava tunnuksen haltijalle.

Asianosaisen on haettava 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti *Digi- ja väestötietovirastolta*.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa *Digi- ja väestötietoviraston* pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin

Voimassa oleva laki

sella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asioinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. Väestörekisterikeskus voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti Väestörekisterikeskukselle edelleen toimitettavaksi. Väestörekisterikeskuksen on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa henkilötietolain henkilötietojen käsittelyä sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus

Ehdotus

viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. *Digi- ja väestötietoviraston* tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asioinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. *Digi- ja väestötietovirasto* voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti *Digi- ja väestötietovirastolle* edelleen toimitettavaksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa henkilötietolain henkilötietojen käsittelyä sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoit-

Voimassa oleva laki

voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitetulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitetuilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaan ja valvontaa varten.

Väestörekisterikeskuksen määrittämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluiin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tar-

Ehdotus

taa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitetulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitetun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämistä koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitetuilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitetun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaan ja valvontaa varten.

Digi- ja väestötietoviraston määrittämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitetun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluiin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia.

Voimassa oleva laki

peettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakkolaissa säädetään.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (tietojenkäsittelypalvelu). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomaisen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. *Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.*

Tietojenkäsittelypalvelusta on tehtävä kirjallinen sopimus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Rekisterihallinnon viranomaisen on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

74 §

*Tietoturvallisuus**Ehdotus*

Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakkolaissa säädetään.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Digi- ja väestötietovirasto voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (tietojenkäsittelypalvelu). *Digi- ja väestötietovirastolla* toimeksiantajana voi olla vain rekisterinpitäjä, jonka oikeus tietojen käsittelyyn perustuu lakiin. *Digi- ja väestötietovirasto* voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Digi- ja väestötietoviraston on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien on väestötietojärjestelmän tietoja käsitellessään sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin palveluja tuottaessaan huolehdittava vastuulleen kuuluvien tietojärjestelmien ja niiden sisältämien tietojen tietosuojasta ja -turvasta (tietoturvallisuus). Väestörekisterikeskus ja maistraatit vastaavat tietoturvallisuudesta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka niiden lukuun toimeksiannosta suorittaa tässä laissa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn ja palvelujen tuottamiseen liittyviä toimenpiteitä. Valtion varoista maksetaan tietoturvallisuuden edellyttämät tietojärjestelmien sekä niihin liittyvien laitteistojen ja ohjelmistojen hankinnasta, ylläpidosta ja hallinnasta aiheutuvat välittömät kustannukset.

76 §

Tiedon korjaaminen

— — — — —
Jos tiedon korjaaminen koskee 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, maistraatin on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

76 b §

Muutoksenhaku

— — — — —
Rekisterihallinnon viranomainen, jonka päätöksen hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut, saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

77 §

Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Henkilön, joka palvelussuhteen, toimeksiannon tai rekisterihallinnon viranomaisen antaman päätöksen tai luvan perusteella kä-

76 §

Tiedon korjaaminen

— — — — —
Jos tiedon korjaaminen koskee 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, *rekisterinpitäjän* on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

76 b §

Muutoksenhaku

— — — — —
Jos hallinto-oikeus kumoo tai muuttaa Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sittelee väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja tai 52 taikka 69 §:n nojalla saamiaan muita tietoja, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

78 §

Viittaukset rangaistussäännöksiin

Rangaistus 77 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden tai hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus väestötietojärjestelmään tai varmennetun sähköisen asioinnin tietojärjestelmään kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja järjestelmiin kohdistuvasta henkilökisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilökisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

80 §

Siirtymäsäännökset

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, maistraatti voi tallettaa väestötietojärjestelmään 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestökisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa, jollei tästä laista muuta johdu, se maistraatti, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti käsittelee sellaista henkilöä koskevat asiat, jolla ei ole koskaan ollut kotikuntaa eikä väestökirjanpitokuntaa Suomessa.

80 §

Siirtymäsäännökset

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, rekisterinpitäjä voi tallettaa väestötietojärjestelmään 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestökisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa *Digi- ja väestötietovirasto*, jollei tästä laista muuta johdu.

Voimassa oleva laki

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot. *Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään siitä maistraatista, joka säilyttää asiakirjat ja päättää niissä olevien tietojen luovuttamisesta noudattaen 4 luvun säännöksiä.*

Ehdotus

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

50.

Laki**kuntarakennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntarakennelain (1698/2009) 6 §:n 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Yhdistymisesityksen sisältö

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

12 §

Ehdotus

6 §

Yhdistymisesityksen sisältö

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

12 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu**Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu*

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

14 §

14 §

*Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely**Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely*

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki**kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta laissa 676/2014, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

8) vieraskielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

8) vieraskielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

9) saamenkielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

9) saamenkielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, väestötietolain 18 §:n mukaisesti varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopun tilanteen mukaan.

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä* varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

52.

Laki**kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 16 § 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

*Valtuutettujen lukumäärä**Valtuutettujen lukumäärä*

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

20 §

20 §

*Äänioikeus kuntavaaleissa**Äänioikeus kuntavaaleissa*

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa säädettyllä tavalla;

2) hän on kirjallisesti ilmoittanut maistraatille viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa säädettyllä tavalla;

2) hän on kirjallisesti ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

20 .

53.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 9 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

54.

Laki

uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1450/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Liittymis- ja eroamismenettely

Liittymis- ja eroamismenettely

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai maistraatille. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai maistraatti on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnollisen yhdyskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt väestötietolaissa (507/1993) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Maistraatin, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta, on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. Maistraatin on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen maistraatille.

Jos eroamisilmoitus on jätetty muulle kuin

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai *Digi- ja väestötietovirastolle*. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai *Digi- ja väestötietovirasto* on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnollisen yhdyskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009)* tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. *Digi- ja väestötietoviraston* on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 momentissa tarkoitetulle maistraatille, on ilmoituksen vastaanottaneen maistraatin viipymättä toimitettava ilmoitus 4 momentissa tarkoitetulle maistraatille.

Tässä pykälässä maistraatille säädetyt tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tässä pykälässä *Digi- ja väestötietovirastolle säädetyjä tehtäviä* hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

55.

Laki

ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 74 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen on voimassa, mitä väestötietolaissa (507/1993) säädetään.

Ehdotus

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen on voimassa, mitä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettussa laissa (661/2009) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.

56.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 §:n
 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin pitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Väestörekisterikeskukselta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Opiskelijavalintarekisterin pitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, *Digi- ja väestötietovirastolta*, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20 ____.

57.

Laki

lukiolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 21 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiелensä on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiелensä on väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

58.

Laki

kolttalain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

48 §

Luottamusmiesvaali

Luottamusmiesvaali

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän aviopuolionsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. Henkikirjoittajan, seurakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa antamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen aviopuolisolla on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän aviopuolionsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. *Digi- ja väestötietoviraston*, seurakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa antamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen aviopuolisolla on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

59.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 902/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

 Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

 Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos, *Digi- ja väestötietovirasto, Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto* sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

60.

Laki

vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
 muutetaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 31 §:n 1 momentti ja 42 c §, sellaisina kuin ne ovat 31 §:n 1 momentti laissa (/) ja 42 c § laissa 533/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §

31 §

Tarkastuskertomus

Tarkastuskertomus

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja Väestörekisterikeskuksen on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan Viestintävirastolle.

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja Digi- ja väestötietoviraston on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

42 c §

42 c §

Väestörekisterikeskuksen tehtävät

Digi- ja väestötietoviraston tehtävät

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on ylläpitää 30 §:ssä tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on ylläpitää 30 §:ssä tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

61.

Laki**postilain 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan postilain (415/2011) 38 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

38 §

38 §

*Osoiterekisteri**Osoiterekisteri*

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

62.

Laki**liikenteen palveluista annetun lain V osan 3 luvun 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) V osan 3 luvun 7 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin se on laissa 301/2018, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

V OSA

V OSA

Liikenneasioiden rekisteri**Liikenneasioiden rekisteri**

3 luku

3 luku

Tietojen luovuttaminen**Tietojen luovuttaminen**

7 §

7 §

*Tiedonluovutuksen rajoittaminen**Tiedonluovutuksen rajoittaminen*

 Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsitte-
 listä säädetään väestötietojärjestelmästä
 ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalve-
 luista annetun lain (661/2009) 36 ja 37
 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioi-
 den rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan
 kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi.

 Turvakiellon kohteena olevien tietojen kä-
 sittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä
 ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepal-
 veluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37
 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioi-
 den rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan
 kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

63.

Laki

siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 93 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 940/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

93 §

93 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämisestä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämisestä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

64.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

87 §

87 §

Tiedonsaantioikeus

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Väestörekisterikeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä *Digi- ja väestötietovirastolla* on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

65.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 e §:n 1 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 1255/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 e §

12 e §

Palvelurahasto

Palvelurahasto

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa Väestörekisterikeskukselle sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa *Digi- ja väestötietovirastolle* sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20 ____.

66.

Laki

transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 2 a § sekä 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a § laissa 252/2016 sekä 3 § laissa 1400/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Vahvistamisen edellytykset

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut maistraatille suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

2 a §

Ilmoitus aviopuolisolle

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, maistraatin on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

3 §

Viranomaiset

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä al-lekirjoittamasta hakemuksesta maistraatti, jonka alueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Kun maistraatti on vahvistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mu-

Ehdotus

1 §

Vahvistamisen edellytykset

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle* suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

2 a §

Ilmoitus aviopuolisolle

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, *Digi- ja väestötietoviraston* on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

3 §

Viranomaiset

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä al-lekirjoittamasta hakemuksesta *Digi- ja väestötietovirasto*. Kun *Digi- ja väestötietovirasto* on vahvistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mukaisesti, *Digi- ja väestötietoviraston* on

Voimassa oleva laki

kaisesti, maistraatin on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään maistraatista, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen vahvistamaan sukupuolen tilanteissa, joissa hakijalla ei ole kotikuntaa eikä väestökirjanpitokuntaa Suomessa.

Ehdotus

välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään *Digi- ja väestötietovirastosta*, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____.

67.

Laki

työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 c §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1217/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 Luku

14 Luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

3 c §

3 c §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kuntien rahoitusosuuden perintä

 Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä on hänen väestötietolaissa (507/1993) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntansa.

 Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka *on* 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä merkitty hänen kotikunnakseen väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

68.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 § ja 28 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat 7 § 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 982/2010, 25 § laissa 251/2014 sekä 28 §:n 2 momentti laissa 1229/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen

Väestörekisterikeskus vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Väestörekisterikeskusta siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitettusta Väestörekisterikeskukselle kuuluvasta tehtävästä.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla *Digi- ja väestötietovirastoa* siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitettusta *Digi- ja väestötietovirastolle* kuuluvasta tehtävästä.

24 §

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun *Digi- ja väestötietoviraston* hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

_ 25 §

*Maksut**Maksut*

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimitustietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitetusta varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista Väestörekisterikeskuksen suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Väestörekisterikeskuksen tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

28 §

Siirtymäsäännös

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. Väestörekisterikeskus voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä an-

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimitustietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitetusta varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

28 §

Siirtymäsäännös

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. *Digi- ja väestötietovirasto* voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä an-

Voimassa oleva laki

tun lain 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Väestörekisterikeskukselle tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Ehdotus

tun lain 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

69.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 2 §:n 3 momentti, 8 §, 14 §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 3 momentti ja 14 §:n 3 momentti laissa 539/2016, 8 § ja 14 §:n 4 momentti laissa 981/2010, 20 §:n 1 momentti ja 25 §:n 2 momentti laissa 1227/2010 sekä 20 §:n 4 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 250/2014, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä potilaslaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) sekä arkistolaissa (831/1994) tai näiden nojalla säädetään. Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä potilaslaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) sekä arkistolaissa (831/1994) tai näiden nojalla säädetään. Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Tunnistaminen**Tunnistaminen*

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Väestörekisterikeskusta siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitettusta Väestörekisterikeskukselle kuuluvasta tehtävästä.

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitettusta *Digi- ja väestötietovirastolle* kuuluvasta tehtävästä.

14 §

14 §

*Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut**Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*

Väestörekisterikeskus toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. Väestörekisterikeskuksella on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Väestörekisterikeskukselta tiedot sen edellä mainituin perustein myöntämistä varmenteista. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. *Digi- ja väestötietovirastolla* on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi *Digi- ja väestötietovirastolta* tiedot sen edellä mainituin perustein myöntämistä varmenteista. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja Väestörekisterikeskukselle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Väestörekisterikeskuksen hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Väestörekisterikeskuksen on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuojajärjestelmä toteutuu. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tar-

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja *Digi- ja väestötietovirastolle* annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. *Digi- ja väestötietoviraston* hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja *Digi- ja väestötietoviraston* on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuojajärjestelmä toteutuu. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tarkoitetussa potilaan tiedonhallintapalvelussa

Voimassa oleva laki

koitetussa potilaan tiedonhallintapalvelussa olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja Väestörekisterikeskuksen hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Väestörekisterikeskuksen suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Väestörekisterikeskuksen tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. Väestörekisterikeskus voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista

Ehdotus

olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. *Digi- ja väestötietovirasto* voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia

Voimassa oleva laki

palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Väestörekisterikeskukselle 22 §:n mukaisia maksuja.

Ehdotus

kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* 22 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

70.

Laki**lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 22 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

22 §

22 §

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettuna holhousviranomaisena toimiva maistraatti, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Holhousviranomaisena toimiva maistraatti voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin ovat siitä yksimieliset. Muutoin edunvalvojan määrää tuomioistuin. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu holhousviranomaisen, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Edunvalvojan määrää tuomioistuin. Myös holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin yhdessä sitä pyytävät. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

71.

Laki**kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 85 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 84/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

85 §

85 §

*Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja va-
kuutuslaitoksilta*

*Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja va-
kuutuslaitoksilta*

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) *Digi- ja väestötietovirastolta ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-
onvirastolta* väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20*

72.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 22 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta mainitun pykälän 1 momentin 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta mainitun pykälän 1 momentin 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

73.

Laki

poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Väestörekisterikeskus, Maaseutuvirasto, *maistraatti*, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, *Digi- ja väestötietovirasto*, Maaseutuvirasto, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

74.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 2 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).

Asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä *asiakastietolaki*, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä *asiakaslaki*, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä *luottamuspalveluista* annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

75.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 147 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

147 §

147 §

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on väestötietolain (507/1993) nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009)* nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .
